

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
VERSLO IR MEDIJŲ MOKYKLA
(BUSINESS AND MEDIA SCHOOL (BMS))

RŪTA MUDINAITĖ
(Viešųjų ryšių vadybos studijų programa)

LIETUVOS KAIMO GYVENTOJŲ
INFORMACINĖS ELGSENOS YPATYBĖS:
CEIKINIŲ APYLINKĖS ATVEJIS

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas –
prof. dr. Gintaras Aleknonis

Vilnius, 2015

TURINYS

IVADAS.....	6
1. INFORMACINĖ ELGSENA RINKIMINĖJE ERDVĖJE	9
1.1. Informacinės elgsenos samprata	9
1.2. Informacijos vartotojas ir informacijos gavimas	10
1.3. Informacinė elgsena ir efektyvus informacinis pranešimas.....	13
1.4. Informacijos vartotojų, politikų ir žiniasklaidos sąveikos.....	15
2. RINKIMAI LIETUVOS KAIMO KONTEKSTE	19
2.1. Ceikiniai: pagrindiniai faktai	19
2.2. Rinkėjų politinių pažiūrų įvairovė	21
2.3. Balsavimo rezultatai Ceikinių rinkimų apylinkėje	22
3. LIETUVOS KAIMO GYVENTOJŲ INFORMACINĖS ELGSENOS TYRIMAS.....	26
3.1. Tyrimo metodologija	26
3.2. Tyrimo duomenų analizė	31
3.2.1. Informacijos gavimas	31
3.2.2. Efektyvaus ir neefektyvaus pranešimo kriterijai	39
3.2.3. Įtaka politiniam apsisprendimui	47
IŠVADOS.....	52
SANTRAUKA	54
SUMMARY	55
LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS	56
PRIEDAI	60
PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ.....	147

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Politinės informacijos gavimo šaltinių grupės.....	10
2 pav. Žurnalisto atsakomybės laukas	16
3 pav. Žiniasklaidos skleidžiamos politinės informacijos turinį lemiantys veiksniai	18
4 pav. Rinkėjų aktyvumas per Savivaldybių tarybų rinkimus.....	23
5 pav. Valstiečių partijos atotrūkis nuo antroje vietoje likusios partijos.....	23
6 pav. Informacinė elgsena rinkiminėje erdvėje	26
7 pav. Tyrimo atlikimo schema.....	29
8 pav. Žiniasklaidos skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai	33
9 pav. Politikų skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai	34
10 pav. Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai	36
11 pav. Artimos aplinkos žmonių skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai	37

LENTELIŲ SĄRAŠAS

<i>1 lentelė.</i> Spaudos tekstų žanrų tipai	11
<i>2 lentelė.</i> Ceikinių gyventojų amžiaus ir lyčių pasiskirstymas	20
<i>3 lentelė.</i> Lietuvos gyventojų sociopolitiniai tipai	21
<i>4 lentelė.</i> Rašto raiškos pranešimo vertinimo kriterijai	41
<i>5 lentelė.</i> Garso raiškos pranešimo vertinimo kriterijai	42
<i>6 lentelė.</i> Audiovizualinės raiškos pranešimo vertinimo kriterijai	43
<i>7 lentelė.</i> Tiesioginio bendravimo raiškos pranešimo vertinimo kriterijai	45
<i>8 lentelė.</i> Gero politiko ir geros partijos bruožai	46

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 priedas. Politikų sveikinimo tekstai spaudoje.....	60
2 priedas. Ceikiniai: gamta, istorija, iškilūs žmonės.....	62
3 priedas. Rinkimų rezultatai Ceikinių apylinkėje.....	63
4 priedas. Giluminio interviu klausimynas	73
5 priedas. Pokalbiai su informantais	76
6 priedas. Ignalinos rajono laikraščio „Mūsų Ignalina“ redaktoriaus komentaras	146

IVADAS

Temos aktualumas. Po nušalintojo Prezidento Rolando Pakso pergalės per 2002 m. vykusius Prezidento rinkimus, kurių sėkmę didžiaja dalimi lėmė viešųjų ryšių specialistų organizuota rinkiminė kampanija, šios sferos atstovų įtaka rinkiminėje erdvėje išaugo. Išaugo ir viešųjų ryšių paslaugas teikiančių subjektų kiekis, taip suponuodamas didesnę tarpusavio konkurenciją ir būtinybę kurti originalias, rinkėjus paveikiančias viešųjų ryšių strategijas, kurios yra neatsiejamoms nuo tikslinės auditorijos informacinės elgsenos ypatybių analizės.

Informacinės elgsenos ypatybės lemia informacijos vartotojo amžius, lytis, išsilavinimas, vertybės, nuostatos bei daugelis kitų individualių bruožų. Nepaisant to, tyrinėjant tam tikrus informacijos vartotojų *segmentus*, išryškėja bendrumų, kurių analizė leidžia taikyti tinkamiausias viešųjų ryšių strategijas.

Šiame darbe pasirinkta nagrinėti viena iš geografiniu kriterijumi išskirtų informacijos vartotojų grupių – kaimo gyventojai. Pažymėtina, kad kaimo gyventojų informacinės elgsenos ypatybių suvokimas taip pat leidžia gerinti informacijos prieinamumą šiai tikslinei auditorijai, todėl yra aktualus informaciją skleidžiantiems subjektams.

Temos ištirtumas. Lietuvoje informacinę elgseną politinė tematika yra nagrinėjusi Aurelija Vernickaitė (2014), taip pat minėtos tyrėjos publikacijų bendraautorė Regina Varnienė-Jannsen (2010). Šios mokslininkės analizavo politikų informacinę elgseną, didžiausią dėmesį kreipdamos į politikų informacinę elgseną lemiančius veiksnius. Seimo narių informacinę elgseną sprendimų priėmimo procese yra tyrusi Renata Blagnienė (2012, 2013).

Kitos politinio proceso ašies dalyvių – rinkėjų – informacinę elgseną Lietuvoje nenagrinėta. Pažymėtina, kad Lietuvoje informacinės elgsenos tema mokslo publikacijų apskritai nėra daug – paliestos tik kai kurių tikslinių auditorijų informacinės elgsenos ypatybės – dėstytojų (Šerkšnienė, 2010), studentų (Janiūnienė, 2012), vadybininkų (Janiūnienė, 2007).

Tuo tarpu užsienio autorių aptartas informacinės elgsenos tyrimų laukas platesnis – nuo apibendrintų žmogaus informacinės elgsenos ypatybių (Wilson, 2000, Bates, 2005, Savolainen, 2007) arba tam tikroms amžiaus kategorijoms būdingų informacinės elgsenos bruožų (Bilal, Beheshti, 2014) iki įvairias sritis paliečiančių temų. Pavyzdžiui, meno krypties tyrimuose yra nagrinėtas muzikinės informacijos ieškos elgsenos poveikis muzikiniam kūrybiškumui (Lavranos et al., 2015).

Užsienio tyrimų kaimo gyventojų informacinės elgsenos temomis nėra, tačiau rinkėjų informacinę elgseną tam tikrais aspektais yra nagrinėta. Greimas Baksteris (et al., 2013) savo tyrime apžvelgia Škotijos informacijos vartotojų informacinę elgseną per rinkimų į Škotijos Parlamentą kampaniją,

koncentruodamasis į informacijos vartotojų naudojimosi politikų ir politinių partijų internetinėmis svetainėmis tendencijas. Pažymėtina, kad naudojimas tokiomis internetinėmis svetainėmis yra absoliučiai nebūdingos Lietuvos kaimo gyventojams.

Tyrimo objektas – Lietuvos kaimo gyventojų informacinės elgsenos ypatybės.

Darbo problema. Kokios informacinės elgsenos ypatybės yra būdingos kaimo gyventojams politiniame kontekste?

Darbo tikslas – nustatyti Lietuvos kaimo gyventojams būdingas informacinės elgsenos ypatybes, atsiskleidžiančias per Ceikinių apylinkės atvejį.

Darbo uždaviniai:

1. Aprašyti rinkėjų informacinės elgsenos bruožus ir vartojamos informacijos niuansus;
2. Apžvelgti Ceikinių rinkimų apylinkės konteksto ypatumus;
3. Nustatyti pagrindinius Ceikinių apylinkės gyventojų informacijos gavimo šaltinius, dėmesį kreipiant į objektyvumo problemą;
4. Išnagrinėjus rašto, garso, audiovizualinio ir tiesioginio bendravimo su rinkėjais raiškas, aprašyti Ceikinių apylinkės gyventojų išskirtus efektyvaus ir neefektyvaus pranešimo kriterijus;
5. Identifikuoti Ceikinių apylinkės gyventojų politiniam apsisprendimui įtaką darančius veiksnius.

Tyrimo metodai. Atliekant šio magistro baigiamojo darbo tyrimą buvo analizuojama mokslinė literatūra, taip pat taikytas kokybinis tyrimo tipas, kuris mokslinių tyrimų lauke apibūdinamas kaip tikslingiausias vykdant informacinės elgsenos tyrimus. Šio darbo tyrimo medžiaga surinkta atlikus individualius pusiau struktūrizuotus giluminius interviu su Ceikinių apylinkės gyventojais, o gauti duomenys buvo vertinami taikant duomenų turinio analizės metodą.

Darbo struktūra: įvadas (p. 6–8), pirmas skyrius – „*Informacinė elgsena rinkiminėje erdvėje*“ (pateikiama informacinės elgsenos samprata bei rinkėjų pasiekiančios informacijos ypatumai, p. 9–18), antras skyrius – „*Rinkimai Lietuvos kaimo kontekste*“ (gilinamasi į rinkiminės aplinkos bruožus, p. 19–25), trečias skyrius – „*Lietuvos kaimo gyventojų informacinės elgsenos tyrimas*“ (aprašoma tyrimo metodologija, pateikiama duomenų analizė, p. 26–51), išvados (p. 52–53), santraukos lietuvių ir anglų kalbomis (p. 54–55), literatūros sąrašas (p. 56–59), priedai (p. 60–146), patvirtinimas apie atlikto darbo savarankiškumą (p. 147).

Rašant darbą panaudoti 54 literatūros šaltiniai, pateiktos 8 lentelės ir 11 nagrinėjamus duomenis iliustruojančių paveikslų, taip pat parengti 6 priedai. Darbo apimtis – 59 puslapiai.

Padėka. Už svarius patarimus rengiant magistro baigiamąjį darbą autorė nuoširdžiai dėkoja darbo Vadovui, taip pat visiems tyrimo dalyviams, reikiamą informaciją suteikusiems Ceikinių pašto, Ceikinių seniūnijos darbuotojams, laikraščio „*Mūsų Ignalina*“ redaktoriui bei savo šeimai, ypač Mamai, padėjusiai prižiūrėti dukrytę, kol tekstas nugulė į lapus.

1. INFORMACINĖ ELGSENA RINKIMINĖJE ERDVĖJE

Šiame darbo skyriuje yra pateikiama sąvokos *informacinė elgsena* (angl. *information behavior*) reikšmė ir aptariamos informacijos gavimo šaltinių grupės. Atsižvelgiant į tai, kad informacijos vartotojo elgsena rinkiminėje erdvėje gali būti kryptingai veikiamą pasitelkiant efektyvius informacinius pranešimus, skyriuje yra aptariami efektyvaus informacinio pranešimo kriterijai, o siekiant parodyti informacijos vartotojo-rinkėjo¹, politikų ir žiniasklaidos atstovų sąsajas, tarp šių politinės komunikacijos dėmenų ieškoma gilesnių priklausomybių.

1.1. Informacinės elgsenos samprata

Sąvoką *informacinė elgsena* sudaro du komponentai. Vienas iš šio žodžių junginio dėmenų – *informacinis*, yra žodžio *informacija* vedinys, o *informacija* literatūroje apibrėžiama kaip įvairaus pobūdžio žinios ar paaiškinimai, vienu asmenų perduodami kitiems raštu, žodžiu arba per žiniasklaidą (Tarptautinių žodžių žodynas, 2008, p. 320, Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, 2011). Kitas dėmuo – *elgsena* – suvoktiną kaip veikimo būdas (Dabartinės lietuvių kalbos žodynas). Taigi, elementariai šią sąvoką galima traktuoti kaip asmenų veikimo būdų visumą, susijusią su įvairaus pobūdžio informacija.

Informacinės elgsenos samprata mokslinių tyrimų lauke formavosi kelis dešimtmečius (Janiūnienė, 2012, p. 83). Per šį laiką nubrėžtos aiškios ribos tarp *informacinės elgsenos*, *informacijos tyrinėjimo elgsenos* (angl. *information searching behavior*) ir *informacijos ieškos elgsenos* (*information seeking behavior*) sąvokų. Tomas Vilsonas (2000, p. 49) pateikia tokių šių sąvokų apibrėžimus:

- *informacinė elgsena* – tai informacijos vartotojo elgesys, apimantis aktyvią, pasyvią *informacijos iešką* ir šios *informacijos panaudojimą* (*informacinės elgsenos* ribų diapazonas platus – nuo bendravimo akis į akį su kitais asmenimis iki pasyvaus reklamos žiūrėjimo, nesiekiant tos informacijos paveikti);
- *informacijos tyrinėjimo elgsena* – tai informacijos paieškos procesas, kuomet informacijos yra ieškoma visose galimose informacinėse sistemose;
- *informacijos ieškos elgsena* – tai tikslingas informacijos paieškos procesas.

Erika Janiūnienė (2007, p. 59) papildė *informacijos ieškos* proceso sampratą nurodydama, kad ji sudaro informacijos paiešką ir individo suvokimą bei papildomai aiškina *informacijos paieškos*

¹ Vartojama prasme – kas dalyvauja rinkimuose, turi teisę rinkti, balsuoti (Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, 2011).

(angl. *information retrieval*) procesą, kurį apibūdina kaip apimantį „*informacijos atvaizdavimą, laikymą ir vartotojo užklausai relevančios informacijos radimą*“.

Informacinės elgsenos samprata, kuomet *informacinę elgseną* siūloma suvokti kaip terminą, kuriuo apibūdinama informacijos vartotojo sąveika su informacija, ypač išskiriant *informacijos ieškos* ir *panaudojimo* procesus (Bates, 2010, p. 2381), iš esmės yra analogiška minėtai T. Vilsono (2000, p. 49) sąvokai.

Informacinės elgsenos sampratų vientisumą mokslinių tyrimų lauke yra pastebėjusi A. Vernickaitė (2014, p. 20): „*Informacijos ieška, informacijos panaudojimas, o taip pat ir informacijos poreikiai – tai trys komponentai, kuriuos, aptardami informacijos vartotojo elgseną, akcentuoja dauguma mokslininkų (Choo, Savolainen, Spink ir Cole, Wilson etc.)*“. Tai patvirtina, kad tarp mokslininkų nesama kertinių prieštaravimų dėl *informacinės elgsenos* sampratos, o *informacijos poreikių, ieškos ir panaudojimo* komponentai sudaro *informacinės elgsenos* sąvokos esmę.

Pažymėtina, kad mokslinėje literatūroje pateikiamas platus *informacinės elgsenos* modelių spektras. Šie modeliai, anot Justinos Šerkšnienės (2010, p. 18), skiriasi komponentų skaičiumi – nuo elementariai identifikuojančių su *informacine elgsena* susijusių įvykių seką iki labiau išplėtotų ir identifikuojančių kriterijus, kurie informacijos vartotoją veikia vykstant *informacijos ieškos* procesui (ten pat, 2010, p. 18)².

1.2. Informacijos vartotojas ir informacijos gavimas

Šių dienų visuomenei, galinčiai laisvai naudotis radiju, televizija, laikraščiais, politinės žinios tapo laisvai prieinamos, o politikas buvo priartintas prie rinkėjų (Navaitis, 2011, p. 142). Tačiau politinės žinios rinkėją pasiekia ne vien per žiniasklaidą. Politinės informacijos gavimo galimybių spektras platus – nuo pokalbių su giminėmis, draugais, kolegomis iki dalyvavimo susitikime su politikais. Politinės informacijos gavimo šaltinių aibė šiame darbe skirstoma į keturias grupes (žr. 1 pav.).

1 pav. Politinės informacijos gavimo šaltinių grupės (sudaryta autorės)

² Apie *informacinės elgsenos* modelius išsamiau žr. J. Šerkšnienės (2010) magistro baigiamąjį darbą.

Vienas iš pagrindinių informacijos gavimo šaltinių – žiniasklaida, informacijos vartotoją pasiekia rašto (spaudos), garso (radijo) ir audiovizualinės raiškos pavidalais (televizija). Nagrinėjant šiuos pavidalus modernėjančių technologijų kontekste, išryškėja jų žanrų įvairovė.

Rūta Marcinkevičienė monografijoje „*Žanro ribos ir paribiai. Spaudos patirtys*“ (2008) apžvelgia spaudos tekstų klasifikavimo tradicijas bei pateikia savo sukurtą žanrų klasifikavimo schemą. Klasifikuojama pagal teksto atliekamą funkciją – informuoti, vertinti, analizuoti, suteikti meninio ar pramoginio turinio pasigėrėjimą bei kitą tarnybinio pobūdžio informaciją (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Spaudos tekstų žanrų tipai (Marcinkevičienė, 2008, p. 98)

Informaciniai žanrai	<i>Žinutė Straipsnio anonsas Tekstografinė informacija Reportažas Ataskaita Korespondencija Interviu</i>
Vertinamieji žanrai	<i>Redakcinis straipsnis Komentaras Skaitytojo laiškas</i>
Analitiniai žanrai	<i>Straipsnis Žurnalistinis tyrimas Apžvalga Recenzija</i>
Meniniai pramoginiai žanrai	<i>Esė Apybraiža Satyriniai žanrai</i>
Tarnybiniai informaciniai žanrai	<i>Skelbimas Patarimas ir prognozė Reklaminis tekstas Liūdnujų progų žanrai (užuojautos, nekrologai, padėkos, mirties metinių rašiniai)</i>

Nors politiniame kontekste aktualiausias yra informacinis žanrų tipas, skleidžiant politinę informaciją yra taikomi ir kiti žanrų tipai. Tai lemia, kad rinkėjus pasiekia į *skirtingą rūbą įvilkta* politinė informacija.

Kalbant apie *tarnybinius informacinius žanrus*, dėmesys atkreiptinas ir į tai, kad čia nesama nišos *sveikinimo* žanro tipui. Šis žanras ypač populiarius rajono laikraščiuose – politikai sveikina rinkėjus su didžiosiomis metų ar profesinėmis šventėmis, taip parodydami dėmesį jiems (žr. 1 priedą). Pažymėtina, kad *liūdnujų progų žanrų* tipui davus *proginų žanrų* pavadinimą, čia galima būtų atrasti nišą ir *sveikinimo* tekstams.

Politinės žinias informacijos vartotojai gauna ir per radiją. Radijo stočių programose transliuojamų žanrų įvairovei didžiausią įtaką daro formatai: tikslinės radijo programos auditorijos, grojamos muzikos stiliaus ir muzikai skirtas eterio laikas, žinių ir informacijos pateikimo būdų, laidų

kiekio programoje etc. nustatymai (Čiužaitė, 2012, p. 179). Pastebėta, kad vietos radijo stočių programos žanrų gausa nepasižymi – dažniausiai transliuojamos žinių ir pokalbių laidos, tuo tarpu dėl finansavimo principų ypatumų visuomeninių radijo stočių transliuojamų radijo žanrų spektras yra platus (ten pat, 2012, p. 180).

Žygintas Pečiulis (2012, p. 207) lygindamas spaudos ir garso raiškos žanrus su audiovizualiniais, pabrėžia audiovizualinių žanrų unikalumą ir išraiškos priemonių turtingumą: „*Skambantis intonuotas žodis, statiški ar dinaminiai vaizdai, fiksuoti ar tiesiogiai perduodami vaizdai*“. Šios patrauklios audiovizualinės raiškos žanrų savybės lėmė, kad Lietuvoje laikraščiai yra skaitomi rečiau nei žiūrima televizija (Nevinskaitė, 2006, p. 177). Viso to rezultatas – politinio aktyvumo ir mažo pilietinio raštingumo stoka (ten pat, 2006, p. 177).

Tiek garso, tiek audiovizualinės raiškos žanrams sisteminti galima taikyti R. Marcinkevičienės išskirtus spaudos žanrų klasifikavimo tipus – *informacinis, vertinamasis, analitinis, meninis, pramoginis ir tarnybinis informacinis* – išbraukiant ar papildant šios autorės pateiktą spaudos žanrų sąrašą konkrečiai radijo ar televizijos programoms būdingais žanrais³.

Kalbant apie žiniasklaidos skleidžiamą informaciją, išryškėja svarbi tendencija. Pasak Gintaro Aleknonio (2011, p. 75) „*žiniasklaidos vartojimo tradicijos Lietuvoje nėra tvirtos ir gilios, okupacijų traukomas laikraščių tęstinumas neleido vienai kartai paveldėti informacijos vartojimo įpročių iš savo pirmtakų*“. Tai lėmė skirtingų kartų atstovų naudojimąsi skirtingomis žiniasklaidos priemonėmis, nors šio reiškinio kontekste negalima paneigti ir technikos naujovių įtakos.

Tarp kartų esama skirtingų naudojimosi internetu ypatumų: „*Kol kas internetas lieka jaunos ir elitinės auditorijos naudojama priemonė, tačiau nepasiekia labiausiai problemiškos politinių požiūriu auditorijos – mažų pajamų, menkesnio išsilavinimo, kaimo gyventojų*“ (Nevinskaitė, 2006, p. 178). Kaimo vietovėse iki šių dienų yra mažas interneto paslaugų tiekėjų pasirinkimas, tai atsiliepia ir interneto kainai. Kita vertus, bibliotekose yra suteikta galimybė internetu naudotis nemokamai, bet vyresniosios kartos kaimo gyventojai šį technikos pasiekimą dažnai ignoruoja veikiami nuostatų.

Užsakomieji straipsniai spaudoje, politinės reklamos, lankstinukai, specialūs partijų laikraščiai, politikų ar politinės partijos paskyros socialiniuose tinkluose, diskusijos su rinkėjais ne virtualioje erdvėje, asmeninės interneto svetainės etc. – tai priemonės, kuriomis politikai skleidžia informaciją rinkėjams. Tokia informacija pasižymi oponentų kritika ir teigiamų savo paties savybių paryškinimu.

Informacija apie rinkimuose dalyvaujančius asmenis ar partijas bei partijų rinkimų programų turinys yra pateikiamas ir Vyriausiosios rinkimų komisijos parengtuose leidiniuose, internetinėje svetainėje adresu www.vrk.lt ar socialiniame tinkle „Facebook“ esančioje Vyriausiosios rinkimų komisijos paskyroje. Nors šios institucijos skleidžiama informacija – tai pačių politikų pateiktos

³ Apie garso raiškos žanrų klasifikavimo problemas žr. G. Čiužaitės (2012) tyrimą, o audiovizualinės raiškos žanrų klasifikavimo problemas žr. Ž. Pečiulio (2012) tekstus.

informacijos pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktas informacijos teikimo formas pavišinimas, tačiau reikšmingas tuo, kad atskleidžia ne tik teigiamus, bet ir neigiamus rinkimų dalyvių asmens aspektus, pavyzdžiui, teistumo faktą.

Asmenų bendravimas artimoje aplinkoje – telefonu ar *akis į akį* vykstantys pokalbiai, susirašinėjimai – kasdienis reiškinys, tačiau komunikacija politinėmis temomis yra išskirtinė. Inga Vinogradnaitė (2006, p. 156) tirdama politinės nuomonės formavimo ypatumus nustatė, kad Lietuvos žmonės politikos temas yra linkę palikti intymiai erdvei, taip siekdami apsaugoti branginamus tarpusavio ryšius. Tai įrodo žmonių jautrumą politinėms temoms.

Kita vertus, polinkiu nutylėti nuomonę apie politikos arenoje vykstančius įvykius negalima paneigti politinės komunikacijos egzistavimo tarp artimų žmonių. Net ir menkiausia politinė replika gali nulemti informacijos vartotojo politinės nuomonės ir balsavimo per rinkimus pokyčius.

Taigi, pagal savo nuostatas, vertybes informacijos vartotojas įvertina iš žiniasklaidos, politikų, Vyriausiosios rinkimų komisijos ir artimos aplinkos žmonių gaunamą politinę informaciją. Gautos informacijos sraute formuojasi informacijos vartotojo politinė nuomonė.

1.3. Informacinė elgsena ir efektyvus informacinis pranešimas

Absoliučiai paveikti asmens informacinės elgsenos ypatumų neįmanoma, tačiau siekiant konkrečią žinutę paversti labiau matoma informacijos masyve, būtina taikyti įvairias priemones – atsižvelgti į efektyvios verbalinės, paraverbalinės, neverbalinės komunikacijos kriterijus, išnaudoti technines informacinio pranešimo tobulinimo galimybes – leidžiančias siunčiamam pranešimui tapti išskirtinesniam ir taip lengviau pasiekti informacijos vartotoją. Šiuo atveju kalbama būtent apie politiko siunčiamus pranešimus rinkėjui.

Visų pirma, skleidžiama informacija turi būti faktiška. Pasak G. Aleknonio (2006, p. 85–87), *faktiškumo (informatyvumo)* nebuvimas sąlygoja informacijos transformaciją į apmąstymus, gandus, aptarinėjimus, todėl būtina vengti faktiškumą eliminuojančio daugiažodžiavimo. Be to, informacijos *faktiškumas*, priešingai nei kiti informaciniai pranešimams taikytini kriterijai – *aktualumas, tikslumas, išsamumas, operatyvumas, suprantamumas, įtaigumas, originalumas* – yra objektyvus, todėl išvengiama didesnių grėsmių, kad informacijos vartotojai tekstą interpretuos neteisingai (ten pat, 2006, p. 85).

Kita vertus, maksimaliai adekvatus informacijos vartotojo suvokimas gali būti neįmanomas dėl subjektyvios kontekstinės situacijos supratimo – *selektyvaus suvokimo* – kurį lemia informacijos gavėjo asmeninės savybės, todėl, net pranešimo autoriui to nenorint, gali atsirasti netikėtų jo

skleidžiamo pranešimo reikšmių (Bielinis, 2005, p. 25–26, Robbins, 2007, p. 158). Informacijos prasmę taip pat iškreipia *lyčių stiliai, emocijos* (Robbins, 2007, p. 159).

Dar viena iš esminių pranešimo efektyvumą lemiančių priemonių, taikytina garso, audiovizualinės ir tiesioginio bendravimo raiškų atvejams – „*dozuota, į reikiamos retorikos rūbą įvilкта informacija*“ (Rubavičius, 2004, p. 21), todėl akivaizdu, kad pranešėjui neužtenka tik pateikti informacijos vartotojui. Tam, kad pranešimas būtų užfiksuotas informacijos vartotojo atmintyje, būtinas ir oratoriaus talentas.

Regina Koženiauskienė savo monografijoje (2001, p. 40–41) nurodo, kad pranešimo teikėjo-oratoriaus meistriškumas neatsiejamas nuo *erudicijos, profesinio pasirengimo, praktinės patirties, gero kalbos mokėjimo, taisyklingos tarties ir prigimtinių gabumų*, tokių kaip *įtaigumas, jautrumas aplinkiniams, sąmojingumas, šmaikštumas, racionalumo ir emocijų pusiausvyros išlaikymas* etc. Dalį šių savybių galima išsiugdyti.

Deja, politinės iškaltos tradicijos Lietuvoje ilgą laiką buvo slopinamas unifikuojančia sovietmečio retorika. Tai lėmė, kad parlamentarų pranešimai iki pat šių dienų vis dar pasižymi deklaratyvumu, samprotavimo, argumentacijos stoka (Buckley, 2008, p. 57). Toks informacijos pranešimo požymių trūkumas bandomas kompensuoti kitais būdais. Vienas iš jų – teatralizuotas informacinio pranešimo pateikimas.

Lauras Bielinis (2005, p. 88–89) teigia, kad „*mūsų žinojimas tampa vis labiau priklausomas nuo tų scenarijų, kurie prieš mūsų akis vaidinami politikos scenoje <...>, o politikos transliavimas per televiziją (rinkimai, politinės žinios, analitinės laidos, reportažai) – tampa įvaizdžių spektakliu*“.

Nors šių dienų retorikoje Antikos laikams būdingo teatrališko oratoriaus tipo skatinama vengti, akcentuojant oratoriaus kalbėjimo natūralumo būtinybę (Koženiauskienė, 2001, p. 35–38), dažnas politikas šias retorikos taisykles ignoruoja. Politikų kalbos ar politikos įvykiai žiniasklaidoje ir toliau skleidžiami remiantis teatro taisyklėmis – dėl šios priežasties išskirtinumas pasiekiamas idėjos teikimo forma (maksimaliai panaudojant energiją), o ne idėjos vidinio išgyvenimo subtilumu (Bielinis, 2005, p. 95–97).

Teatro pavidalu visuomenei į sąmonę įdiegiamos tokios idėjos, kurios iš tiesų yra neteiktinos kaip rimtas argumentas (Bielinis, 2005, p. 103). Tai leidžia lyginti politikus su aktoriais, nes tiek vienu, tiek kitu siekiamybė yra publikos dėmesys, publikos jausmų sužadinimas (Navaitis, 2011, p. 138). Net jei politikų tekstuose paryškina egzistuojanti visuomenei svarbi problema, tačiau šalia visada galima rasti ir strateginę nuostatą, išreikštą teatrališko palinkėjimo, susirūpinimo ar ypatingo sveikinimo pavidalais (Bielinis, 2005, p. 21–22).

Teatralizuoti informaciniai pranešimai efektyviai veikia informacijos vartotoją, tačiau svarstytinas jų etikos klausimas – teatrališkumu užgožta esminė informacija sąmoningai bukina vartotoją:

„Svarbu tampa tai, apie ką kalbama emocionali ar kas yra rodoma estetizuotai. Tokie pseudo įvykiai įgyja realumo svorį ir užgožia kitus įvykius ar asmenis“ (Bielinis, 2005, p. 91).

Informacinio pranešimo efektyvumo siekio ir etikos nesuderinamumas atsiskleidžia ir politiniuose informaciniuose pranešimuose, kuomet yra vartojama krikščioniškoji topika. Dažnai šios topikos vartojimas politikų kalbose yra praradęs subtilumą, pastebima, kad dažniausiai atlieka šokiravimo, blaškymo funkciją arba vartojama siekiant dirbtinai priartėti prie religingo informacijos vartotojo (Buckley, 2008, p. 61). Dažnai pamirštama, kad toks *žaidimas* gali būti identifikuotas.

Su informacijos vartotoju *žaidžiama* ir pasitelkiant naujas technologijas – politiko vizualumas sukuriamas naudojant mediją ir naujas vaizdinių palaikymo bei kūrimo technologijas (Pruskus, 2011, p. 45). Šis procesas atliekamas trimis būdais: *ikonologiniu* – kuomet tikslingai atrenkamos ir pateikiamos politiko nuotraukos, *vokaliniu* – pabrėžiant ne pranešimo turinį, o veiksma, kaip pranešimas yra sakomas, *kinetiniu* – telkiant dėmesį į politiko bendravimą su auditorija (ten pat, 2011, p. 45–46).

Naudojant naujas technologijas rinkėjui sukuriamą naują realybę, kurioje sumenkinant negatyvius politiko aspektus yra konstruojami palankūs (Navaitis, 2011, p. 137). Taip didinamas atotrūkis tarp politiko, kurį suformuoja šiuolaikinės technikos naujovės ir politiko, kuris susitinka su auditorija. Dėl šios priežasties tiesioginis politiko ir visuomenės komunikavimas sudaro vos kelis procentus, o „*visa kita yra stiliaus, turinio, įvaizdžio ar emocinės bei estetiškos formos korekcija, einanti per žiniasklaidą*“ (Bielinis, 2005, p. 51).

1.4. Informacijos vartotojų, politikų ir žiniasklaidos sąveikos

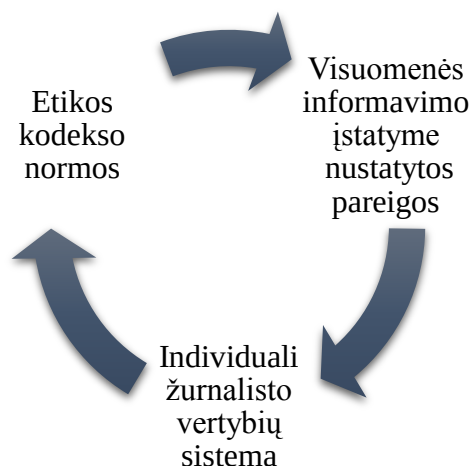
Politikos komunikacija dažniausiai apima trijų dėmenų – politikos atstovų, žiniasklaidos ir informacijos vartotojų-rinkėjų – sąveikas. Sąveikaudami šie dėmenys veikia informacijos turinį (žr. 1 pav.), todėl manyti, kad žiniasklaida pateikia tik objektyvų politinių procesų vertinimą ir atstovauja visuomenės interesams – yra klaidinga (Allern, 2002, p. 2–23, Krupavičius, 2000, p. 18).

Dažnai per žiniasklaidos priemones informacijos vartotojams pateikiama ne konstruktyvi informacija žinojimui apie tam tikrus įvykius, o konkretiems asmenims ar organizacijoms palankūs tos informacijos ideologiniai vertinimų štampai, supratimo stereotipai (Bielinis, 2005, p. 91). Tai reiškia, kad informacija nebūtinai tarnauja visuomenei – „*plinta ši informacija, skirta šiems tikslams, šioms grupėms, turinčioms šių interesų*“ (Webster, 2002, p. 281).

Objektyvumą išlaikyti ypač sunku tampa vietinei žiniasklaidai, nes redakcinis žiniasklaidos priemonės (laikraščio, žurnalo etc.) turinys yra nuolat veikiamas vietinės valdžios pozicijos ir opozicijos peripetijų (Butkuvienė, 2012, p. 75). Tuo tarpu „*perpildytame ir itin modernėjančiame*

informacijos sraute vietinė žiniasklaida pačiam informacijos vartotojui yra pati artimiausia“ (ten pat, 2012, p. 75).

Taip atsiranda *užburtas ratas*, kuriame ypač ryškus informacijos vartotojų, politikų bei žiniasklaidos neatsiejamumas. Nepaisant to, kad neišlaikytas objektyvumas žiniasklaidai gali lemti prarastą komercinę naudą, o kartais ir reputaciją (Bielinis, 2003, p. 48), yra rizikuojama, net ir ignoruojant žiniasklaidos atstovams įstatymų nubrėžtą atsakomybę, kuri kartu su Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksu ir žurnalisto moraline atsakomybe skaitytojui bei savo profesijai, sudaro *žurnalisto atsakomybės lauką* (žr. 2 pav.).

2 pav. Žurnalisto atsakomybės laukas (Mažylė, 2012, p. 90)

Kita vertus, net ir pačią objektyvumo sampratą informacijos vartotojas ne visada suvokia adekvačiai: „Vartotojas dažniausiai pasitiki ta žiniasklaida, kuri atspindi ir viešojoje erdvėje gina jo interesus ir objektyviu vadina tą pranešimą, kuris geriausiai atspindi jo nuomonę“ (Aleknonis, 2011, p. 74). Tuo pat metu vyksta ir paradoksalus reiškinys – kuo intensyviau informacijos vartotojas domisi žiniasklaidos transliuojama informacija (žiūri televizijos laidas, klausosi radijo programų etc.), tuo labiau yra paveikiamos jo nuostatos, pasaulėjauta, požiūris, vertinimai, stereotipai (Bielinis, 2005, p. 91).

Taip informacijos vartotojas po truputį ima prarasti savo tapatumą, nors tai negali būti taikoma visiems rinkėjams be išimčių. Pranašumo ir *veržimosi aukšty*n siekiantys asmenys yra sunkiai paveikiami, tuo tarpu daryti įtaką tiems žmonėms, kurių bendrystės jausmas yra mažiausiai nuslopintas – nėra sunku (Adler, 2008, p. 62).

Taip pat minėtinos situacijos, kuomet žiniasklaida yra paveikiama tam tikrų nuostatų: pavyzdžiui, egzistuoja mąstymas, kad valdančiųjų kritika nacionalinėje televizijoje ar radijuje yra destruktivus veiksnys, todėl viešintiniais laikomi tik geri valdančiųjų darbai, o opozicinės jėgos – ignoruojamos

arba ribojamos jų idėjų sklaidos galimybės (Pečiulis, 2010, p. 81). Panašių nuostatų laikymasis prasilenkia su demokratinėmis vertybėmis.

Žiniasklaidos kontrolė galima ir tais atvejais, kuomet į atitinkamo žiniasklaidos subjekto vadovo vietą skiriamas *reikiamas žmogus* (Bielinis, 2003, p. 49). Šiuo atveju yra nesunku tradiciškai cenzūruoti žiniasklaidos subjekto skleidžiamos informacijos turinį, neleidžiant pavišinti nepriimtinos ar nepageidaujamos informacijos.

Tuo tarpu *savomis* žiniasklaidos priemonėmis pasitikinčiu informacijos vartotoju yra manipuliuojama: „(Rinkėjo – aut. past.⁴) *valia bei politikos supratimas sukonstruojami pagal juodą, rinkiminę technologiją, nesuteikiančią jam nei žinojimo apie politikus, nei politinės pozicijos – vien emociją ir įsitikinimą, kad jis balsuos už „tinkamiausią“*“ (Bielinis, 2003, p. 43).

Cenzūros formų esama ir virtualioje erdvėje – yra teigiama, kad visi elektroniniai piliečiai turi laisvą priėjimą prie informacijos, taip pat ir galimybę informaciją teikti, tačiau interaktyvumas yra lengvai kontroliuojamas – suinteresuotiems asmenims nesunku pakeisti temą, faktus etc. (Bielinis, 2005, p. 115).

Kuomet tradicinė cenzūros forma yra negalima arba norima veikti subtiliau, pasitelkiamas procesas, kurį G. Aleknonis (2011, p. 5) pavadino *naująja cenzūra*. Pasak šio autoriaus (2011, p. 5), demokratinės santvarkos laikais žodžio laisvė yra tik imituojama – nepageidaujamos idėjos yra naikinamos, tačiau ne draudimais, o nukreipiant nuo jų visuomenės dėmesį. Tokia cenzūra dažniausiai išlieka nepastebima, tačiau efektyviai atlieka savo funkciją.

Žiniasklaidos subjektai taip pat konkuruoja vieni su kitais. Vytautas Rubavičius (2004, p. 15–16) visuomenės informavimo priemonės lygina su verslu, turinčiu ypatumą nusišlėpti savo verslinį aspektą, užgožiant jį demokratijos įtvirtinimo ir tarnavimo visuomenės interesams priedermėmis. Minėtosios priedermės, be abejo, funkcionuoja, tačiau procesas vyksta rinkos sąlygomis (ten pat, 2004, p. 16). Konkurencija tarp žiniasklaidos priemonių dažnai lemia hiperbolizuotą įvykių vaizdavimą, siekiant atkreipti informacijos vartotojo dėmesį būtent į save.

Konkrečius įvykius, atsižvelgdami į asmenines nuostatas, simpatijas/antipatijas ir panašius veiksnius, žiniasklaidos atstovai gali pateikti ir per savo prizmę, t. y., išsakydami savo subjektyvią nuomonę. Neginčytinas ir žiniasklaidos populiarumo siekis, sąmoningai pritaikant skleidžiamą informaciją prie vartotojo skonio: „*Žinių šaltinis ir numatoma jo auditorija daro įtaką jų turiniui*“ (Edelman, 2002, p. 100).

Taigi, šiame poskyryje apžvelgtos situacijos rodo, kad informacijos vartotojui-rinkėjui žiniasklaidos priemonėmis nėra siunčiama vien objektyviai interpretuojamų politikos įvykių atspindžiai (žr. 3 pav).

⁴ Aut. past. – autoriaus pastaba – pateikiami paaiškinimai, padedantys lengviau suvokti cituojamą tekstą.

3 pav. Žiniasklaidos skleidžiamos politinės informacijos turinį lemiantys veiksniai (sudaryta autorės)

Kita vertus, net jei žiniasklaida siekia būti nešališka, politikams yra nesunku sukurti pseudo įvykį, kurį, dažniausiai nepatyrę žurnalistai, paviešina (Bielinis, 2003, p. 42). Tad kokia dalis žiniasklaidos skleidžiamos informacijos atspindi politinę realybę tokia, kokia ji yra – nustatyti problemiška. Esama įvairių niuansų, sunkinančių žinių objektyvumo tyrimą: „<...> šiais laikais žinios jau nebekeliauja po vieną, visada susiduriama su jų srautu. O ištraukta iš konteksto žinia gali būti vertinama visiškai kitaip negu bendrame informacijos kontekste“ (Aleknonis, 2011, p. 75).

2. RINKIMAI LIETUVOS KAIMO KONTEKSTE

Atskleisti konteksto bruožai, kurių fone formuojasi rinkėjų informacinės elgsenos ypatybės, leidžia įsigilinti į tiriamąjį reiškinį. Dėl šios priežasties šiame skyriuje aprašomi pagrindiniai faktai apie Ceikinių apylinkę bei aptariami rinkimų kontekste egzistuojantys rinkėjų sociopolitiniai tipai. Skyriuje taip pat gilinamasi į šiame darbe pasirinktos nagrinėti vietovės – Ceikinių apylinkės – rinkėjams būdingas balsavimo tendencijas, atsiskleidžiančias per Seimo, Prezidento, Europos Parlamento, Savivaldybių tarybų rinkimų balsavimo rezultatus.

2.1. Ceikiniai: pagrindiniai faktai

Ceikiniai – kaimas, esantis Ignalinos rajone, prie Ceikinės ir Kretuonos upelių, nutolęs nuo Ignalinos 12 km į pietryčius. Ceikiniai – seniūnijos ir parapijos centras (Visuotinė Lietuvių enciklopedija, 2003, p. 746). Seniūnijos plotas – 83,3 kv. km. Didžiausią jo dalį užima žemdirbystės plotai – 54,2 %, miškai – 28 %, vandenys – 2 %, gyvenvietės – 1,8 %, keliai – 1,3 %, kitos paskirties plotai – 13,5 % (Ignalinos rajono savivaldybės internetinė svetainė, 2015).

Gyvenvietėje veikia Švč. Mergelės Marijos vardo bažnyčia (nuo 1773 m.), paštas, Ignalinos Česlovo Kudabos progimnazijos Ceikinių skyrius (nuo 2009 m.)⁵, kultūros namai (nuo 1961 m.), biblioteka (nuo 1947 m.), medicinos punktas (nuo 1946 m.) Visuotinė Lietuvių enciklopedija, 2003, p. 746–747). Ceikiniuose taip pat veikia dvi parduotuvės, policijos atraminis punktas, UAB „Romnesa“ žarnų perdirbimo cechas, šarvojimo salė (nuo 2006 m.). 2008 m. įsikūrė Ceikinių kaimo bendruomenė, kurios poreikiams tenkinti 2014 m. buvo renovuotas senosios mokyklos pastatas⁶.

2015 m. lapkričio mėn. Ceikinių seniūnijos duomenimis, seniūnijoje gyvena 511 žmonių (259 vyrai ir 252 moterys). Daugiausia gyventojų yra nuo 30-ies metų ir vyresnių (75,34 %), seniūnijoje taip pat yra išryškėjęs mažas gimstamumas (žr. 2 lentelę⁷).

Seniūnijoje yra įregistruoti 64 bedarbiai (43 vyrai ir 21 moteris), iš jų – 10 bedarbių asmenų iki 25 m. (8 vyrai ir 2 moterys). Maisto produktais remiamų asmenų yra 131, gaunančių socialinę pašalpą – 80. Seniūnijoje gyvena 7 rizikos šeimos, kuriose auga 11 vaikų.

⁵ Pirmoji mokykla Ceikiniuose prie evangelikų bažnyčios veikė dar 1661–1700 m.. Vėliau mokykla atidaryta 1936 m., o 1999 m. jai suteiktas Kipro Petrausko vardas. Nuo 2009 m. mokykla tapo Ignalinos Česlovo Kudabos pagrindinės mokyklos skyriumi.

⁶ Daugiau informacijos apie Ceikinius žr. 2 priede.

⁷ Lentelėje amžiaus grupės pateikiamos pagal Ceikinių seniūnijoje kaupiamus duomenis.

2 lentelė. Ceikinių gyventojų amžiaus ir lyčių pasiskirstymas (Ceikinių sen. duomenys, 2015)

Amžius	Gyventojų skaičius	Vyrų skaičius	Moteryų skaičius
Iki 7 m.	13	4	9
7–13 m.	37	23	14
14–29 m.	76	38	38
30–39 m.	126	72	54
40–64 m.	132	77	55
65 m. ir vyresni	127	45	82
Iš viso:	511	259	252

2015 m. lapkričio mėn. Ceikinių pašto duomenimis, Ceikinių seniūnijoje dažniausiai prenumeruojamas leidinys buvo Ignalinos rajono laikraštis „Mūsų Ignalina“ (69 vnt.). Kitas rajono laikraštis – „Nauja vaga“ (11 vnt.) – nėra toks populiarus.

Ceikinių seniūnijos gyventojai 2015 m. lapkričio mėn. taip pat prenumeravo šiuos leidinius: „Vakaro žinios“ (7 vnt.), „Bičiulystė“ (6 vnt.), „Kaimo laikraštis“ (3 vnt.), „Valstiečių laikraštis“ (3 vnt.), „Darbštuolė“ (2 vnt.), „Lietuvos rytas“ (2 vnt.), „Savaitė“ (2 vnt.), „Ūkininko patarėjas“ (2 vnt.), „Būrėja“ (1 vnt.), „Edita“ (1 vnt.), „Gyvenimiškos istorijos“ (1 vnt.), „Ji“ (1 vnt.), „Ko gydytojai tau nepasako“ (1 vnt.), „Mano namai“ (1 vnt.), „Mano ūkis“ (1 vnt.), „Oho vinis“ (1 vnt.), „Panelė“ (1 vnt.), „Raktas“ (1 vnt.), „Rasos“ (1 vnt.), „Ratai“ (1 vnt.), „Šeimininkė“ (1 vnt.), „Žmogaus buhalterija“ (1 vnt.)⁸.

Iš viso Ceikinių seniūnijoje yra prenumeruojama 115 vnt. leidinių, iš jų 96 vnt. (83,48 %) galima rasti politinę informaciją. Kita vertus, šie skaičiai neatspindi tikrojo spaudos skaitymo masto ir leidinių asortimento įvairovės Ceikinių seniūnijoje – nėra duomenų, kiek gyventojų leidinius įsigyja ne paštu, bet įvairiose prekybos vietose. Galbūt esama ir tokių atvejų, kuomet leidiniai yra skolinami vienu kitiems.

Taip pat pažymėtina, kad Ceikinių bibliotekoje galima nemokamai skaityti šiuos leidinius: „Edita“, „Ji“, „Justė“, „Kaimo laikraštis“, „Ko gydytojai tau nepasako“, „Lietuvos rytas“, „Mūsų Ignalina“, „Nami ir sode“, „Naminukas“, „Nauja vaga“, „Panelė“, „Pasidaryk pats“, „Rankdarbiai“, „Sodo spalvos“, „Šeimininkė“ (Ceikinių pašto informacija, 2015).

⁸ Ceikinių seniūnijoje yra Ceikinių ir Rubelninkų rinkimų apylinkės, todėl statistiniai duomenys apie Ceikinių seniūnijoje prenumeruojamus leidinius yra tik orientaciniai kalbant apie Ceikinių apylinkės teritoriją.

2.2. Rinkėjų politinių pažiūrų įvairovė

Dvidešimt penkerius metus Lietuvoje vyksta demokratiniai rinkimai⁹. Politinę valią juose išreiškia įvairių politinių pažiūrų rinkėjai – nuo egzaltuojančių laisvę iki akcentuojančių teigiamus sovietinio režimo niuansus. Per šiuos dvidešimt penkerius metus nepriklausomoje Lietuvoje subrendo ir nauja rinkėjų karta, kuri taip pat turi savų ypatumų.

Ainė Ramonaitė (2007, p. 152) susistemino Lietuvos gyventojams būdingų politinių pažiūrų spektrą, išskirdama dvylika Lietuvos gyventojų sociopolitinių tipų, turinčių tam tikrą politinių pažiūrų kryptį, būdingą tiek miesto, tiek kaimo gyventojams (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Lietuvos gyventojų sociopolitiniai tipai (Ramonaitė, 2007, p. 152)

	Tipas	Savybės
1.	Prosovietinis radikalas	<i>Politinis susvetimėjimas: nepasitenkinimas visais valdžios lygmenimis ir sistema, radikali retorika, bet menka subjektyvioji kompetencija</i>
2.	Sovietinės sistemos kūrėjas	<i>Jaučia nuoskaudą dėl sovietinės ūkio sistemos sugriovimo. Kritiškai vertina valdžią ir režimą, bet politiškai angažotas, potencialus arba realus protesto akcijų dalyvis</i>
3.	Nuosaukusis kritikas	<i>Nuosaukus nepasitenkinimas esama sistema ir valdžia, nuosaukus lojalumas sistemai, teigiamas požiūris į sovietinius laikus, optimistinis požiūris į ateitį</i>
4.	Konformistas	<i>Prisitaikėliškumas, neryžtingumas, deklaruojama parama valdžiai</i>
5.	Kaimiškos išminties optimistas	<i>Religingumas, gyvenimiškos išminties persmelktas ramus ir optimistinis požiūris į gyvenimą, teigiamas požiūris į visus politikus</i>
6.	Apatiškasis jaunimas	<i>Jokių politinių nuostatų neturėjimas, visiška politinė apatija</i>
7.	Racionalusis jaunimas	<i>Racionalizuotas požiūris į politinę bendruomenę ir pilietinį aktyvumą, dalyvavimo rinkimuose nelaikymas pareiga. Lojalumas sistemai, bet gana kritiškas požiūris į institucijų veikimą</i>
8.	Skeptiškasis inteligentas	<i>Ciniškas požiūris ir į sovietinį, ir į dabartinį režimą, tačiau nuosaiki parama demokratijos principams. Netikėjimas idealais, politinė apatija ir nepasitikėjimas savimi</i>
9.	Nusivylęs sąjūdininkas	<i>Remia demokratinę sistemą, nenorėtų sovietinių laikų. Aktyviai dalyvavo Sąjūdyje, bet dabartine sistema nusivylęs. Skeptiškas požiūris į visas valdžios grandis, didelis nepasitenkinimas partijomis</i>
10.	Pilietiškasis optimistas (sistemos laimėtojas)	<i>Parama sistemai, pilietiškumas, dešinėsios pažiūros, nuosaiki partinė identifikacija</i>
11.	Dešinysis demokratas	<i>Patriotinės pažiūros, parama sistemai, demokratinėms institucijoms, antikomunizmas, aiški partinė identifikacija</i>
12.	Dešinysis radikalas	<i>Patriotizmas, antikomunizmas, nepasitenkinimas valdžia ir politikais, radikalizmas</i>

⁹ Tiek laiko prabėgo nuo pirmųjų Savivaldybių tarybų rinkimų, vykusių 1990 m. kovo mėn. Kita vertus, aiškūs demokratijos principai ir rinkimų tvarkos nustatymai buvo įtvirtinti tik 1992 m. lapkričio 6 d. įsigaliojusioje Lietuvos Respublikos Konstitucijoje.

Tai, kokio tipo rinkėjų esama daugiausiai konkrečios apylinkės kontekste, daro tiesioginę įtaką tiek balsavimo aktyvumo rodikliams, tiek tam tikrų partijų palaikymo tendencijoms. Pažymėtina, kad norint paveikti konkrečius sociopolitinius rinkėjų tipus, reikia kurti kryptingą viešųjų ryšių strategiją. Tuo tarpu sociopolitinių tipų nustatymui yra reikalingi papildomi tyrimai.

2.3. Balsavimo rezultatai Ceikinių rinkimų apylinkėje

Remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos internetinėje svetainėje paskelbtais duomenimis, šiame poskyryje yra pateiktos pagrindinės išvalgos apie rinkimų Ceikinių apylinkėje rezultatus. Ceikinių apylinkės rinkėjų balsavimo tendencijos išskirtos apžvelgus Seimo rinkimų (2012 m., 2008 m., 2004 m., 2000 m.¹⁰), Prezidento rinkimų (2014 m., 2009 m., 2004 m., 2002 m., 1997 m.¹¹), rinkimų į Europos Parlamentą (2014 m., 2009 m., 2004 m.), Savivaldybių tarybų (2011 m., 2007 m., 2002 m., 2000 m., 1997 m., 1995 m.¹²) rezultatus (išsamūs minėtų rinkimų rezultatai pateikti 3 priede).

Pažymėtina, kad Ceikinių rinkimų apylinkei yra priskiriami Barkušės, Bujutiškės, Burkoliškės, Ceikinių, Čižiškių, Garnių, Gasparišės, Giriniškės, Juodiškės, Kančiogino, Kandrotiškės, Kazlišės, Lazdinkų, Liepiškės, Merkmėnų, Mėšlių, Mielaičių, Nalivaikų, Paragiškės, Ropiškėlės, Salelės, Šileikiškės, Tarosaukos, Valeikaukos, Valėnų, Varnišės, Velykamiškio, Vigadkos, Zatišiaus kaimai (Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenys, 2015).

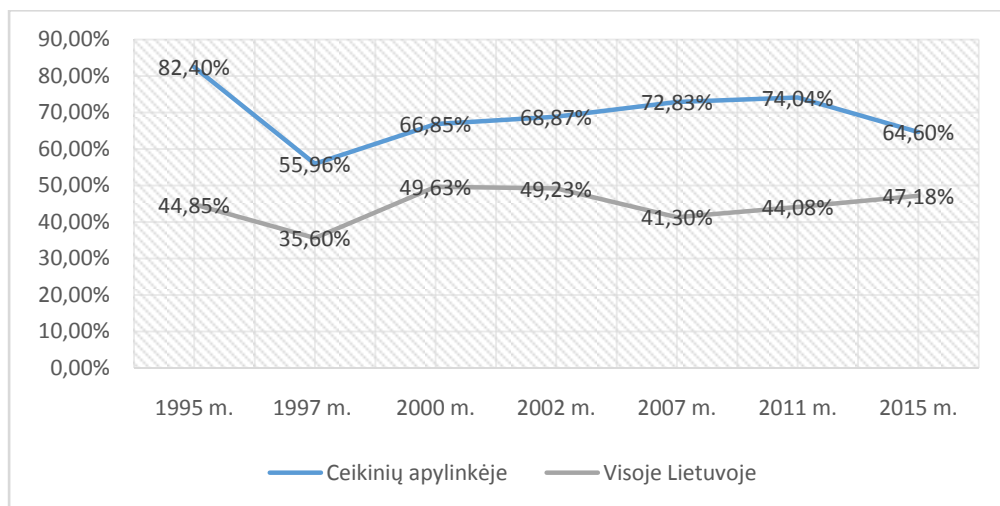
Apžvelgus Ceikinių apylinkės balsavimo rezultatų tendencijas buvo pastebėta, kad Ceikinių rinkėjai pasižymi didesniu aktyvumu palyginti su bendru Lietuvos rinkėjų aktyvumo rodikliu per visus rinkimus apie kuriuos esama duomenų (žr. 3 priedą). A. Ramonaitė (2006, p. 110–111) rinkėjų aktyvumo nuosmukį Lietuvoje sieja su emigracija, taip pat „*mažėjančia parama politinei bendruomenei, silpstančia partine identifikacija, mažėjančiu kairės-dešinės atpažinimo lygiu, patriotizmo nykimu ir su kartu kaita*“ (vyresnio ir vidutinio amžiaus žmonės rinkimuose dalyvauja dažniau nei jauni).

Ypač mažas rinkėjų aktyvumas Lietuvoje pastebimas per Savivaldybių tarybų rinkimus. Tai dažniausiai nulemia politinės kultūros trūkumas ir silpna vietos savivalda (Mačiulytė, Ragauskas, 2007, p. 76). Šie veiksniai Ceikinių apylinkėje nėra ryškūs. Kaip rodo Vyriausiosios rinkimų komisijos internetinėje svetainėje paskelbti duomenys (2015), rinkėjai aktyviai balsuoja ir per minėtuosius rinkimus (žr. 4 pav.).

¹⁰ Vyriausiosios rinkimų komisijos svetainėje nėra duomenų apie 1992 m. vykusius Seimo rinkimus, taip pat neskelbiami 1996 m. Seimo rinkimų rezultatai Ceikinių apylinkėje.

¹¹ Nėra duomenų apie 1993 m. vykusius Prezidento rinkimų rezultatus Ceikinių apylinkėje.

¹² Nėra duomenų apie 1990 m. vykusius Savivaldybių tarybų rinkimus.

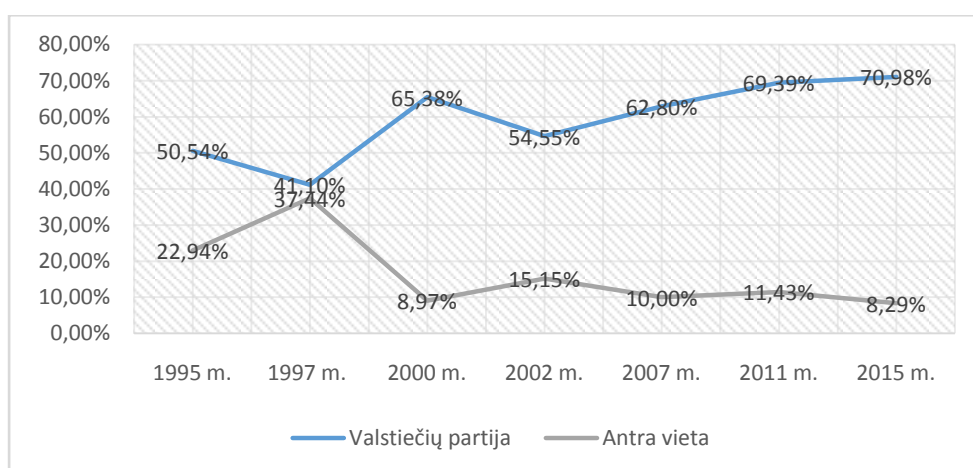

4 pav. Rinkėjų aktyvumas per Savivaldybių tarybų rinkimus (sudaryta autorės pagal VRK¹³ informaciją)

Galima daryti prielaidą, kad vietos politikai aktyviai komunikuoja su Ceikinių apylinkės rinkėjais, pabrėždami piliečio pareigą balsuoti bei akcentuodami vietos savivaldos reikšmę gyventojų gerovės kūrimo procese.

Ypač gausus Ceikinių apylinkės gyventojų dalyvavimas rinkimuose užfiksuotas 1995 m. Savivaldybių tarybų rinkimuose – 82 %. Aktyvus rinkėjų dalyvavimas sietinas su palankiu išsilaisvinimo iš sovietmečio vertinimu, o 1997 m. užfiksuotas rinkėjų aktyvumo smukimas – 63,03 % greičiausiai atsirado dėl nepasiteisinsusių lūkesčių laisvos Lietuvos vietos savivaldos valdžia.

Dar vienas bruožas, būdingas Ceikinių apylinkės rinkimų rezultatams – fenomenalus Lietuvos valstiečių partijos ar šios partijos koalicinių darinių populiarumas (toliau tekste – Valstiečių partija)¹⁴. Partijos populiarumą ypač atspindi laimėti visi Savivaldybių tarybų rinkimai (žr. 5 pav.¹⁵).

5 pav. Valstiečių partijos atotrūkis nuo antroje vietoje likusios partijos (sudaryta autorės pagal VRK informaciją)

¹³ VRK – Vyriausioji rinkimų komisija.

¹⁴ Partija populiari ir visame Ignalinos rajone.

¹⁵ Balsai pateikiami procentais nuo galiojančių biuletenių

Lentelėje pateikti duomenys atskleidžia, kad Valstiečių partija didžiausios konkurencijos sulaukė 1997 m. Minėtais metais partija gavo 41,10 % rinkėjų balsų (plg. su antroje vietoje likusia Tėvynės sąjunga – 37,44 %). Tuo tarpu per kitus rinkimus (1995 m., 2000 m., 2002 m., 2007 m., 2011 m., 2015 m.) partiją palaikė daugiau negu pusė rinkimuose dalyvavusių Ceikinių apylinkės gyventojų (išsamius balsavimo rezultatus žr. 3 priede).

Valstiečių partijos populiarumą tarp Ceikinių gyventojų įrodo ir tai, kad 2015 m. vykusiuose tiesioginiuose mero rinkimuose šios partijos atstovas Henrikas Šiaudinis iškovojo pergalę pirmajame ture – 75,37 % rinkėjų balsų, o 2014 m. Prezidento rinkimuose dalyvavęs B. Ropė pirmajame rinkimų ture gavo 54,50 % balsų. Gerą rezultatą pastarasis kandidatas parodė ir per 2000 m. vykusius Seimo rinkimus – 47,56 %¹⁶.

Vienos partijos dominavimas sietinas su psichologiniu prisirišimu prie partijos. Toks partinis prisirišimas greičiausiai yra nesvetimas posovietinės Lietuvos rinkėjams, sovietiniais laikais įpratusiems prie vienos partijos – komunistų – valdymo.

Tam tikros partijos iškovotų mandatų skaičiui įtakos daro ir poveikio priemonės, nukreiptos į konformistinio tipo rinkėjus. Galima daryti prielaidą, kad tokio tipo rinkėjų Ceikinių apylinkėje yra daugiausia. Priešingu atveju, rinkėjai per visus rinkimus be išimčių nemanytų, kad su rajono valdymu susijusius darbus geriausiai atlikti gali tik vienos partijos atstovai.

Be to, agrarinis partijos pavadinimas koduoja kaimiškųjų vietovių gyventojų sąmonę, kad partija yra arti kaimo žmogaus kasdienybės ir ją puikiai suvokia, todėl kaimo žmogui partija gali pasirodyti artima, net neįsigilinus į partijos programos turinį.

Grįžtant prie rinkimų rezultatų aptarimo, Ceikinių apylinkėje Valstiečių partija pasiekė gerų rezultatų ir rinkimuose į Europos parlamentą: 2014 m. – 35,57 % (plg. su Partija Tvarka ir teisingumas – 19,59 %, Darbo partija – 14,43 %), 2009 m. – 33,54 % (plg. su Partija Tvarka ir teisingumas – 16,77 %, Darbo partija – 13,66 %), 2004 m. – 27,67 % (nusileista Darbo partijai, surinkusiai 31,07 %, Lietuvos socialdemokratų partija – 13,59 %).

A. Ramonaitės tyrimai (2007) rodo, kad šalyje Valstiečių partiją daugiausiai remia kaimiškųjų vietovių gyventojai, ypač namų šeimininkės, nebaigtą vidurinį išsilavinimą turintys ir mažesnes nei vidutines pajamas gaunantys žmonės.

Atsižvelgiant į nedarbo lygio rodiklį (68 bedarbiai plg. su 533 gyventojais iš viso) Ceikinių kaime bei remiantis asmenine patirtimi¹⁷ galima teigti, kad šios apylinkės rinkėjai nemaža dalimi atitinka minėtuosius kriterijus, tačiau tam, kad būtų gautos moksliškai pagrįstos išvados, reikia atlikti kiekybinį tyrimą.

¹⁶ Pažymėtina, kad 2000 m. buvo organizuotas tik vienas rinkimų turas.

¹⁷ Autorė Ceikiniuose gyveno nuo 1995 iki 2010 m., nuo 2013 m. iki dabar Ceikiniuose dirba.

Kitų politinių partijų dominavimo, apžvelgus rinkimų rezultatus nepastebėta, jos Ceikinių apylinkėje yra palaikomos panašiai kaip ir visoje Lietuvoje. Tai gerai atspindi Prezidento rinkimų antrasis turas¹⁸, kuomet jame nedalyvauja Valstiečių partijos palaikomas atstovas: 2014 m. už Dalią Grybauskaitę balsavo 52,55 % Ceikinių apylinkės rinkėjų (plg. su 59,08 % balsų visoje Lietuvoje), tuo tarpu už Zigmantą Balčytį – 47,45 % (plg. su 40,92 % visoje Lietuvoje), 2003 m. už Rolandą Paksą balsavo 63,83 % (plg. su 54,15 % visoje Lietuvoje), o už Valdą Adamkų 36,17 % (plg. su 44,83 % visoje Lietuvoje).

Rinkimų rezultatai kinta juose dalyvaujant Valstiečių partijos iškeltam kandidatui. Tokiu atveju rezultatai palankūs būtent minėtos partijos palaikomam kandidatui: 2004 m. Kazimira Danutė Prunskienė Ceikinių apylinkėje surinko 60,25 % rinkėjų balsų (plg. su 47,35 % visoje Lietuvoje), o Valdas Adamkus – 39,75 % (plg. su 52,65 % visoje Lietuvoje).

Galima daryti prielaidą, kad piliečių dalyvavimo rinkimuose skatinimas per visus nepriklausomybės metus yra neatsiejama Valstiečių partijos rinkiminės kampanijos dalis, o fenomenalus šios partijos populiarumas tiek Ceikinių apylinkėje, tiek ir visame Ignalinos rajone reikalauja išsamesnio tyrimo, kuriame būtų išsiaiškinta, kaip veikia šios partijos rinkėjų informacinę elgseną lemiantys viešieji ryšiai.

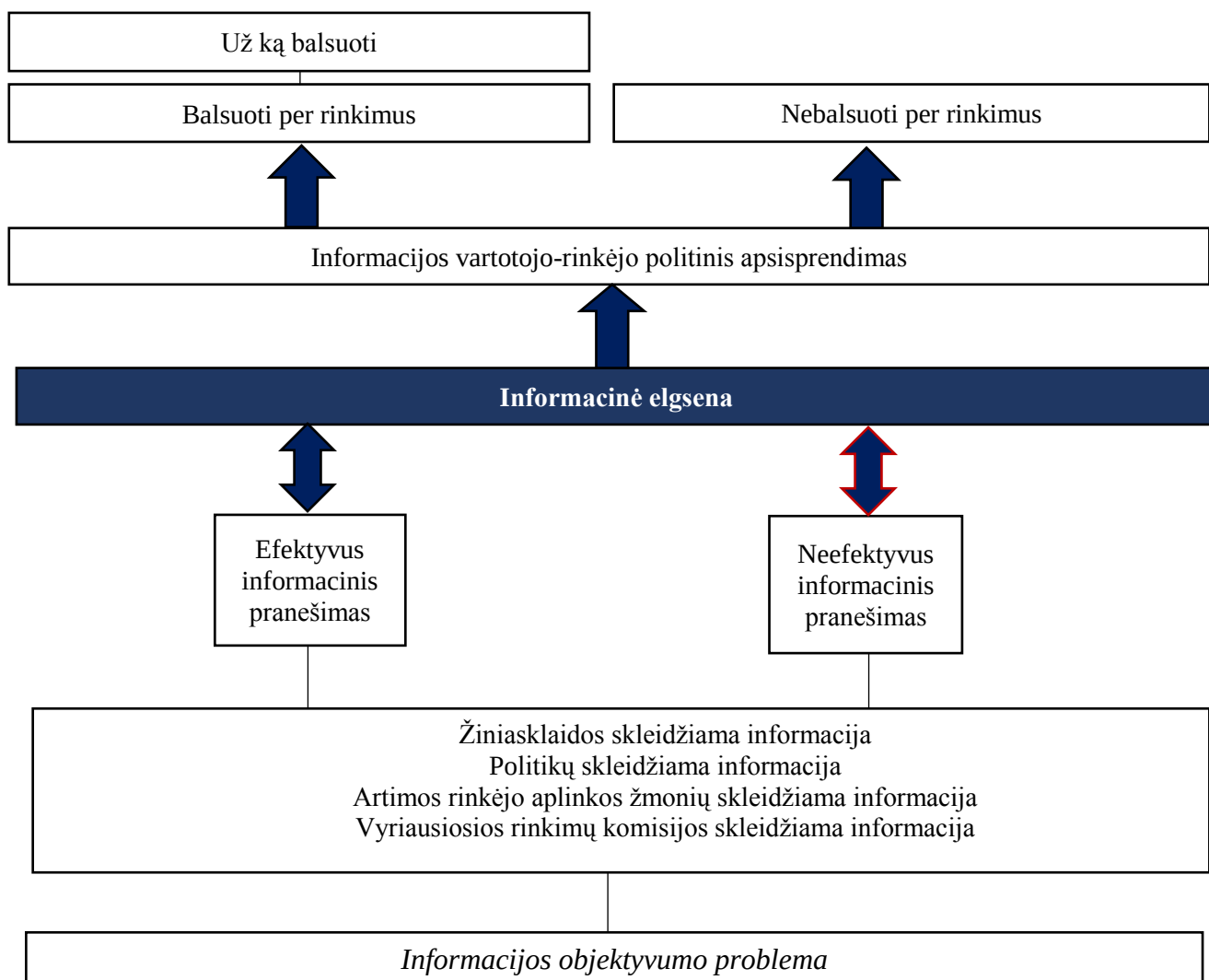
¹⁸ Išskyrus 1998 m.: Ceikinių apylinkėje Artūras Paulauskas surinko 52,67 % balsų Ceikinių apylinkėje (plg. su 49,63 % visoje Lietuvoje), o Valdas Adamkus – 42,49 % (plg. su 50,37 % visoje Lietuvoje).

3. LIETUVOS KAIMO GYVENTOJŲ INFORMACINĖS ELGSENOS TYRIMAS

Šiame darbo skyriuje yra apžvelgiama magistro baigiamojo darbo tyrimo metodologija: pateikiamas teorinis tyrimo modelis, tyrimo tikslas, uždaviniai, metodologinės prielaidos, tyrimo instrumentas, aptariama tyrimo etika, tyrimo organizavimo ir atlikimo procesas, atskleidžiamas tyrimo objektas, imtis bei tiriamųjų charakteristikos. Atskirame poskyryje yra analizuojami tyrimo duomenys.

3.1. Tyrimo metodologija

Tyrimo teorinis modelis. Pirmoje šio darbo dalyje aptartas mokslininkų idėjas, susijusias su informacine elgsena rinkiminėje erdvėje, atskleidžia schema (žr. 6 pav.).

Žiniasklaidos, politikų, Vyriausiosios rinkimų komisijos, artimų informacijos vartotojo-rinkėjo aplinkos žmonių skleidžiama politinė informacija yra *parengiama* vartojimui atsižvelgiant arba neatsižvelgiant į efektyvaus informacinio pranešimo kriterijus. Efektyvus informacinis pranešimas yra patrauklesnis ir informacijos vartotoją pasiekia/yra randamas lengviau nei neefektyvus. Šiame procese taip pat išryškėja informacijos objektyvumo problema.

Dvikryptės rodyklės schemoje (žr. 6 pav.) žymi, kad informacijos vartotojas politinę informaciją gauna tiek pasyviai (pavyzdžiui, pamatęs jo žiūrimą laidą pertraukusią reklamą, skleidžiančią politinę informaciją), tiek aktyviai – pajutęs informacijos poreikį ir ieškodamas konkrečios informacijos (pavyzdžiui, straipsnio laikraštyje apie tam tikrą politikos įvykį). Informacijos vartotojo-rinkėjo gauta politinė informacija yra panaudojama, t. y. informacijos vartotojas nusprendžia, ar per rinkimus balsuos, jei balsuos, tuomet už ką. Pažymėtina, kad informacinė vartotojo elgsena yra neatsiejama nuo rinkėjo asmens visumos.

Tokia schema taikytina tiek miesto, tiek kaimo gyventojų informacinei elgsenai rinkiminėje erdvėje pavaizduoti. Schemoje trūksta duomenų, detalizuojančių miesto ir kaimo gyventojams būdingas informacinės elgsenos ypatybės¹⁹. Šiame darbe susitelkiama ties kaimo gyventojų informacinės elgsenos ypatybių tyrimu.

Tyrimo tikslas – nustatyti Ceikinių apylinkės gyventojams būdingas informacinės elgsenos ypatybes.

Uždaviniai:

1. Išsiaiškinti pagrindinius Ceikinių apylinkės gyventojų informacijos gavimo šaltinius, dėmesį kreipiant į objektyvumo problemą;
2. Nagrinėjant rašto, garso, audiovizualinio ir tiesioginio bendravimo su rinkėjais raiškas, aprašyti Ceikinių apylinkės gyventojų nurodytus efektyvaus ir neefektyvaus pranešimo kriterijus;
3. Identifikuoti kaimo gyventojų politiniam apsisprendimui didžiausią įtaką darančius veiksnius, atsižvelgiant į Ceikinių apylinkėje dominuojančios partijos – Valstiečių – atvejį.

Tyrimo metodologinės prielaidos. Atliekant šį magistro baigiamąjį darbą buvo taikoma atvejo tyrimo strategija – kaimo gyventojų informacinė elgsena apžvelgta remiantis Ceikinių apylinkės atveju.

¹⁹ Šio magistro baigiamojo darbo antrame skyriuje atskleistos Ceikinių apylinkės gyventojams būdingos balsavimo tendencijos leidžia daryti prielaidą, kad kaimo gyventojų informacinei elgsenai paveikti yra taikytini skirtingi kriterijai nei miesto gyventojams.

Darbo tyrimas buvo atliktas naudojant kokybinį tyrimo tipą, kuris, pasak A. Vernickaitės (2014, p. 68) palyginti su kiekybine tyrimų metodologija yra tikslingesnė priemonė informacinei elgsenai tirti, nes „leidžia atskleisti žmonių, kurie yra tiriami, kasdienės aplinkos realybę, pažinti tikruosius jų poreikius“.

Tyrime gilinamasi būtent į kaimo aplinkos kontekste išryškėjusius informacinės elgsenos dėsningumus, apie kuriuos, atliekant kiekybinį tyrimą būtų pasigesta kaimo gyventojų informacinės elgsenos ypatumų įvairovės, būtų gautas tik darbo autorės išvalgų kiekybinis patvirtinimas arba paneigimas. Kokybinis tyrimas šiuo atveju leido nagrinėti pačių informantų pateiktas išvalgas apie informacinę kaimo gyventojų elgseną.

Tyrimo instrumentas – individualus pusiau struktūrizuotas giluminis interviu. Pasirinkus šį tyrimo instrumentą, interviu klausimai buvo parengti iš anksto, tačiau taip pat palikta galimybė klausimus keisti vietomis, informantams užduoti papildomų klausimų: „<...> (tokiu – aut. past.) interviu gaunama išsamesnė, susistemintų duomenų palyginti su neformaliuoju interviu, o pats interviu lieka neformalus, vyksta pokalbio forma“ (Bitinas et al., 2008, p. 156).

Interviu klausimynas buvo suformuluotas remiantis *Informacinės elgsenos rinkiminėje erdvėje* logine schema (žr. 5 pav.) ir iškeltais tyrimo uždaviniais (žr. p. 27). Iškirtos trys pagrindinės interviu temos – *informacijos gavimas, efektyvus ir neefektyvus pranešimas, įtaka politiniam apsisprendimui* – pagal kurias suformuluoti informantams pateikti klausimai (žr. 4 priedą).

Prieš aptariant minėtas temas, su informantais buvo pasisveikinta, padėkota už sutikimą dalyvauti interviu, apžvelgta tyrimo etika, taip pat užduoti *bendrieji klausimai*²⁰ (žr. 4 priedą). Pasibaigus interviu, informantams buvo padėkota už atsakymus ir atsisveikinta.

Atlikus giluminius interviu su informantais, diktofonu įrašyta garso medžiaga buvo transformuota į grafinį pavidalą (žr. 5 priedą). Vėliau per interviu išryškėjusi svarbi informacija buvo analizuojama, o remiantis gautais duomenimis – pateiktos tyrimo išvados (tyrimo atlikimo schemą žr. 7 pav.).

Giluminio interviu duomenys šiame darbe analizuoti taikant kokybinės turinio analizės metodą – tai metodas, kuriuo „*gilinamasi į objektą ir kontekstą, domintis panašumais bei skirtumais tarp kategorijų ir kodų*“ (Bitinas, et al., 2008, p. 228).

²⁰ Suformuluoti 5 bendrieji klausimai, 26 klausimai apie informacijos gavimą, 18 klausimų apie efektyvaus ir neefektyvaus pranešimo kriterijus ir 17 klausimų apie veiksnius, darančius įtaką politiniam apsisprendimui.

7 pav. Tyrimo atlikimo schema (sudaryta autorės)

Tyrimo organizavimas. Tyrimas buvo atliktas lapkričio 17–23 d. Ceikinių seniūnijos kultūros ir laisvalaikio organizatorės – šio magistro baigiamojo darbo autorės – darbo kabinete, esančiame Ceikinių kaimo seklyčioje, adresu Bažnyčios g. 18, Ceikiniai. Tyrimui atlikti minėtoje vietoje laisvu nuo darbo metu buvo gautas Ignalinos rajono savivaldybės administracijos Ceikinių seniūnijos seniūno Sauliaus Zabolevičiaus sutikimas. Atlikus tyrimą neutralioje aplinkoje – Ceikinių kaimo seklyčioje – nebuvo pažeista informantų privati namų erdvė, tiriamiesiems nesukeltas diskomforto jausmas. Atlikti tyrimą netrukė pašaliniai asmenys.

Dalyvauti tyrime konkretūs asmenys buvo pakviesti telefonu (asmens telefono numerį kaimo vietovėje gauti nesunku dėl palyginti mažo gyventojų skaičiaus). Telefonu taip pat aptarta tyrimo esmė ir nauda, nustatyta ir informantui patogi apklausos data bei laikas, atsakyta į kitus informantus dominančius klausimus.

Kadangi visi tyrime dalyvauti kvieisti informantai į interviu atvyko sutartu laiku ir sutiko atsakyti į visus pateiktus klausimus, sunkumų atliekant tyrimą buvo išvengta. Pasigesta tik išsamesnių 5 *informanto* atsakymų į klausimus, bet tai yra natūralu, nes ne visiems asmenims politinės temos yra aktualios, taip pat skiriasi ir informantų gyvenimo patirtis.

Kalbėdami apie interviu trukmę mokslininkai teigia, kad interviu trukmės griežtai apibrėžti negalima. Pasak Sergejaus Belanovskio (2001, p. 112), optimalus interviu gali trukti nuo 40 min. iki 2 val., tuo tarpu Bronislovas Bitinas (et. al., 2008, p. 161) nurodo, kad norint gauti savitą informaciją gali būti trunkama tik apie 10–15 min., o itin susidomėjus tyrimo tema – net iki 3–4 val. Kita vertus, Sigita Girdzijauskienė (2006, p. 12) pabrėžia, kad ilgesnis nei valandos tyrimas tampa neefektyvus dėl tyrėjo ir informanto nuovargio. Šio magistro baigiamojo darbo tyrimo giluminio interviu truko nuo 31 min. iki 44 min. Iškilus papildomų klausimų, tyrimo dalyviai buvo kalbinti telefonu (4, 5, 6 *informantai*).

Tyrimo etika. Tyrimo dalyviai apklausoje dalyvavo niekieno neverčiami. Kiekvienas iš informantų laisvą apsisprendimą dalyvauti tyrime patvirtino žodžiu giluminio interviu pradžioje, taip pat sutiko, kad interviu būtų įrašytas diktofonu (interviu tekstus žr. 5 priede). Giluminio interviu

įrašymu diktofonu ir įrašyto teksto pateikimu grafiniu pavidalu taip pat siekta užtikrinti tyrimo validumą ir duomenų patikimumą. Atliekant tyrimą nebuvo pateikta orumą žeminančių, nesantaiką kurstančių klausimų, taip pat garantuotas informantų anonimiškumas – neatskleista tyrimo dalyvių tapatybė, taip pat tikslus informantų amžius ir profesija (kaimo vietovėje žmogus gali būti lengvai identifikuojamas pagal šiuos kriterijus).

Tyrimo objektas – Ceikinių apylinkės gyventojams būdingos informacinės elgsenos ypatybės.

Tyrimo imtis. Per paskutinius vykusius rinkimus – 2015 m. kovo 1-osios Savivaldybių tarybų rinkimus – Ceikinių apylinkėje užregistruota 316 balsavimo teisę turinčių asmenų²¹ (Vyriausiosios rinkimų komisijos informacija, 2015). Kadangi kokybinių tyrimų imties dydis nėra griežtai nustatytas ir varijuoja nuo 5 iki 30 informantų (Belanovskij, 2001, Bitinas, et al, 2008, Vernickaitė, 2014), dėl negausios rinkimų teisę turinčios Ceikinių gyventojų aibės, buvo pasirinktas beveik minimalus rekomenduojamas informantų skaičius – 6²².

Tokia imtis taip pat pasirinkta remiantis šio darbo 2.3 poskyryje (žr. p. 22–25) aptartomis mažai kintančiomis balsavimo tendencijomis Ceikinių apylinkėje bei 2.1. poskyryje (žr. p. 20) išryškėjusiu rajono laikraščio „*Mūsų Ignalina*“ populiarumu²³ – buvo pagrįstai manoma, kad šie veiksniai lems panašius informantų atsakymus į užduodamus klausimus.

Norint nustatyti kuo įvairesnes Ceikinių apylinkės gyventojams būdingas informacinės elgsenos ypatybes, buvo pasirinkta tikslinė informantų atranka. Atsižvelgiant į S. Belanovskio (2001, p. 103) rekomendacijas nedidelės imties giluminiams interviu, buvo atliekama maksimaliai įvairių variantų atranka: apklausta vyresnio amžiaus moteris ir vyresnio amžiaus vyras (vyresni nei 60 m.), vidutinio amžiaus moteris ir vidutinio amžiaus vyras (25–60 m.), jauna moteris ir jaunas vyras (iki 25 m.).

Tiriamųjų charakteristikos. *Lytis:* vyrai – 3, moterys – 3. *Amžius:* nuo 18 iki 25 m – 2, nuo 25 iki 60 – 2, nuo 60 – 2. *Išsilavinimas:* aukštasis – 2, profesinis – 3, vidurinis – 1. *Veikla:* dirbantis – 3, pensininkas – 2, besimokantis specialybės profesinėje mokykloje – 1.

Įsigilinus į interviu su informantais ir suvokus jų politines pažiūras, tyrimo dalyviai buvo susieti su A. Ramonaitės (2007, p. 152, žr. šio darbo p. 21–22) pateiktais sociopolitiniais Lietuvos gyventojų tipais: 2 informantas – *dešinysis demokratas*, 1, 3, 4, 6 informantai – *konformistinio* tipo atstovai, 5 informantas – *apatiškojo jaunimo* tipo atstovas. Kaip teigta šio darbo 2 skyriuje (žr. p. 24), dominuoja konformistinio tipo atstovai – prisitaikę, neryžtingi, remiantys esamą valdžią.

²¹ Tie, kuriems rinkimų dieną yra suėję 18 m.

²² 5 informantų pasirinkimas netenkina maksimaliai įvairių variantų atrankos kriterijų. Apie tai žr. toliau tekste.

²³ Balsuojama panašiai, informacija gaunama iš to paties šaltinio.

3.2. Tyrimo duomenų analizė

Šiame poskyryje yra analizuojami Ceikinių kaimo gyventojų išskirti politinės informacijos gavimo šaltiniai ir gilinamasi į jų objektyvumo problemą, taip pat aptariami šio kaimo gyventojų pateikti efektyvaus ir neefektyvaus politinio pranešimo kriterijai bei aprašomi veiksniai, darantys didžiausią įtaką politiniam Ceikinių kaimo gyventojų apsisprendimui (nagrinėjant remiamasi Valstiečių partijos atveju).

3.2.1. Informacijos gavimas

Pasak T. Vilsono (2000, p. 49), informaciją vartotojai gauna tiek aktyviai, tiek pasyviai ieškodami. Tyrime dalyvavusių informantų politinės informacijos ieškos būdų proporcijos skiriasi: didžioji dalis informacijos yra gaunama aktyviai ieškant – 2, 4 *informantai*, gaunama tik aktyviai ieškant – 3 *informantas*, dažniau pasyviai ieškant – 5 *informantas*, vienodai tiek pasyviai, tiek aktyviai ieškant – 1, 6 *informantai*. Kokios informacijos yra suvartojama daugiau, lemia informacijos vartotojo asmens ypatumai, ypač domėjimasis ar nesidomėjimas politikos įvykiais.

Tyrime dalyvavę informantai patvirtino politinę informaciją gaunantys iš žiniasklaidos, politikų, Vyriausiosios rinkimų komisijos ir artimos aplinkos žmonių. Kaip vienas iš politinės informacijos gavimo šaltinių buvo nurodytos knygos, tačiau dėl jose pateikiamos jau politikos istorija tapusios informacijos, knygos, kaip politinės informacijos gavimo šaltinis, nebuvo nagrinėjamos. Šiame darbe susitelkiama būtent ties politikos aktualijomis.

Žiniasklaidos skleidžiamą informaciją Ceikinių kaimo gyventojai gauna skaitydami spaudą. Informantai kaip skaitomiausius leidinius išskyrė laikraščius „*Mūsų Ignalina*“, „*Nauja vaga*“, „*Lietuvos rytas*“, „*Vakaro žinios*“, „*Ūkininko patarėjas*“. Šie laikraščiai yra populiariausi ir Ceikinių pašto duomenimis (žr. p. 20).

Pastebėta, kad visi informantai teigė skaitantys Ignalinos rajono laikraštį „*Mūsų Ignalina*“, o didelį laikraščio populiarumą tarp kaimo gyventojų aiškino svarbiausios, reikalingiausios informacijos kaimo žmogui pateikimu (1, 5, 6 *informantai*), išsamesnės, aiškesnės informacijos nei kitame rajono laikraštyje „*Nauja vaga*“ pasiūla (2, 3, 4 *informantai*), net įpročiu skaityti būtent šį laikraštį: „*Nu dar ten nieko ir prieš „Naują vagą“, bet kažkaip tai vat pripratom prie „Mūsų Ignalinos“*“ (1 *informantas*)²⁴. Tik vienas informantas laikraštyje „*Mūsų Ignalina*“ išvelgė trūkumą – kartais pasitaikančias faktų ir datų klaidas (6 *informantas*).

²⁴ Darbe pateikiamos originalios informantų citatos. Kalba neredaguota.

Lyginant rajono laikraščius, buvo sukritikuota laikraščio „*Nauja vaga*“ skiltis, kurioje yra pateikiami į redakciją paskambinusių ir nuomonę apie įvykius rajone išsakiusių skaitytojų komentarai. Tokie komentarai vertinami kaip itin subjektyvūs ir kartais neatitinkantys realybės, todėl panašaus pobūdžio informacijos nebuvimas laikraštyje „*Mūsų Ignalina*“ taip pat įvardinamas kaip privalumas: „*Mažiau pletkų parašyta – dėl to ir populiariesnis*“ (4 informantas).

Kaip žiūrimiausius televizijos kanalus, iš kurių yra gaunama politinė informacija, apklausos dalyviai išskyrė LRT, TV3, LNK, „*Lietuvos ryto*“ televiziją ir „*Info TV*“, būtent akcentuodami dienos žinių laidų žiūrimumą. Taip pat paminėta „*Lietuvos ryto*“ televizijos rinkimų agitacinė laida „*Savivaldybių rinkimai*“ (vedėja Daiva Žeimytė): „*<...> laida būna kokia Savivaldos tarybos... Kai per „Lietuvos ryto“ televiziją būna. Tai va ten tą irgi žiūrėjau, kai Ignalina buvo*“ (4 informantas), taip pat žiūrimos ir tos pačios televizijos laidos „*Nuoga tiesa*“ ir „*Patriotai*“ (vedėja Rūta Janutienė). LNK televizijoje išskirta laida „*Valanda su Rūta*“²⁵ (vedėja Rūta Mikelkevičiūtė): „*Jinai (laidos vedėja – aut. past.) – protinga moteris. Pašneka ir pašnekovų būna įdomių pas ją*“ (2 informantas). LRT televizijoje – laida „*Dėmesio centre*“ (vedėjas Edmundas Jakilaitis).

Visi informantai teigė politinę informaciją gaunantys ir iš radijo. Pastebėta, kad aktyviausi radijo klausytojai – vyresniosios kartos atstovai: „*<...> radijas tai pas mus visą dieną jau. Kai pasikeliam, tai iki vakaro, kol jau televizorių jungiam. Tai visokių dalykų (sužinom – aut past.)*“ (1 informantas). Vyresniosios kartos atstovai kaip labiausiai klausomą išskiria LRT radiją, minėtina laida „*LRT Aktualijų studija*“ (vedėjai Agnė Skamarakaitė, Vytautas Kvietkauskas, Virginijus Savukynas, Rimgaudas Geleževičius.).

Tuo tarpu jaunosios ir vidurinėsios kartų atstovai klauso įvairesnes radijo stotis – LRT, M-1, „*Lietus*“ – tačiau išryškėja mažesnės radijo klausymosi tendencijos palyginti su vyresniosios kartos atstovais: „*<...> retai klausau. Radiją daugiau prieš kokius Seimo rinkimus*“ (4 informantas). Šių kartų atstovai politinę informaciją radijuje dažniausiai išgirsta klausydamiesi žinių laidų.

Taip pat pastebėta, kad net jei politinių radijo laidų yra klausomasi, įvardinti jų pavadinimus informantams buvo sunku. Šio reiškinio priežastis – radijo klausymasis kitų darbų fone: „*Net nežinau, nes taip įsijungi... Ir jau eina ta laida... Tada klausai. Nu virtuvėj kai klausai, tai tokia ir informacija būna – kažką klausai, kažką praleidi, kažką vėl klausai...*“ (3 informantas). Pateikti duomenys rodo, kad gaunant politinę informaciją dominuoja informacinis žanrų tipas.

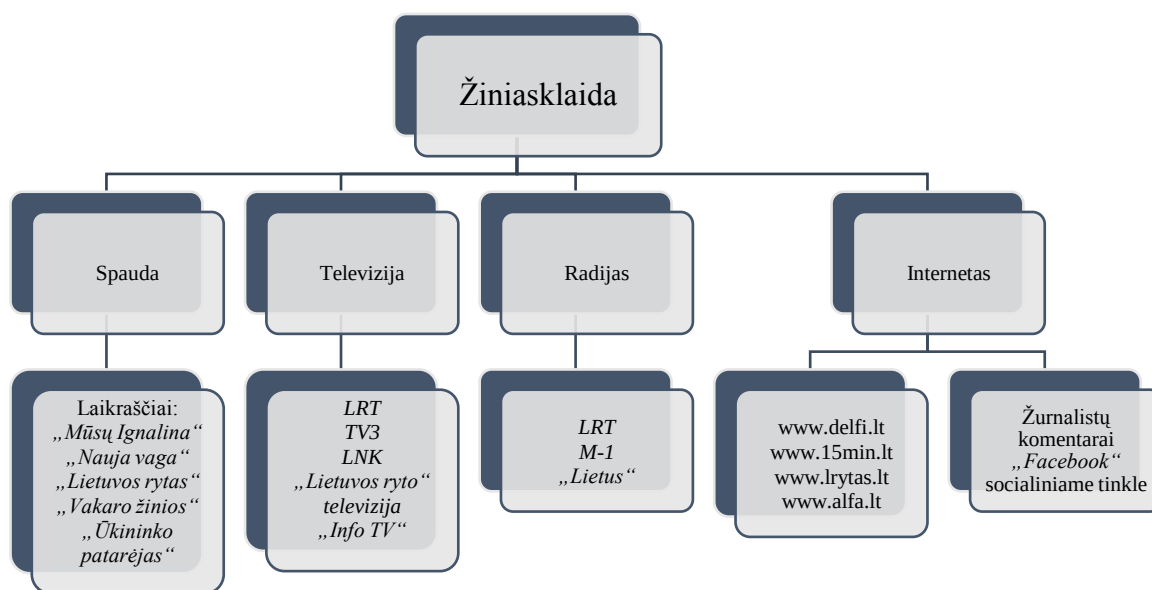
Apžvelgiant naudojimosi internetu tendencijas, pasitvirtina Laimos Nevinskaitės tyrimų (2006, p. 178, žr. šio darbo p. 12) išvalgos – vyresniosios kartos atstovai teigė nei karto nesinaudoję internetu: „*<...> nesinaudoju. Šituo dalyku – ne (juokiasi)*“ (1 informantas), „*Kompiuteriu nesidomiu ir nebuvau prisėdęs prie jo*“ (2 informantas). Tuo tarpu jaunosios ir vidurinėsios kartos atstovai

²⁵ Laidoje diskutuojama ir politinėmis temomis.

politinę informaciją suranda internetinėse svetainėse www.delfi.lt, www.15min.lt, www.lrytas.lt, www.alfa.lt.

Taip pat pastebėtas atvejis, kai žiniasklaidos atstovų politinės nuomonės yra perskaitomos socialiniuose tinkluose, šiuo atveju „Facebook“ – „*Dar prisiminiau, kad lygiai va taip va ir Tapino visokias mintis ant sienos man „išmeta“ (4 informantas)*“. Minėtas atvejis – puikus pasyvios politinės informacijos gavimo pavyzdys. Asmuo pamatė žurnalisto Andriaus Tapino įrašą – greičiausiai komentarą apie tam tikrą politikos įvykį – kurį perskaitė ir kaip patinkantį šiame socialiniame tinkle pažymėjo vienas iš informanto draugų, taip padidindamas Tapino komentaro matomumą tarp socialinio tinklo „Facebook“ vartotojų.

Taigi, apžvelgus Ceikinių apylinkės gyventojų išskirtus žiniasklaidos skleidžiamos politinės informacijos šaltinius (žr. 8 pav.) galima teigti, kad norint pranešti informaciją visų amžiaus grupių gyventojams, veiksmingiausia tą daryti per televiziją ir spaudą (pažymėtina, kad visiems kaimo gyventojams ypač aktualus rajono laikraštis „*Mūsų Ignalina*“). Taip pat nustatyta, kad internetas, priešingai nei radijas, yra netinkama priemonė norint skleisti informaciją vyresnio amžiaus žmonėms, o per radiją skleidžiama informacija gali nepasiekti jaunosios kartos atstovų.

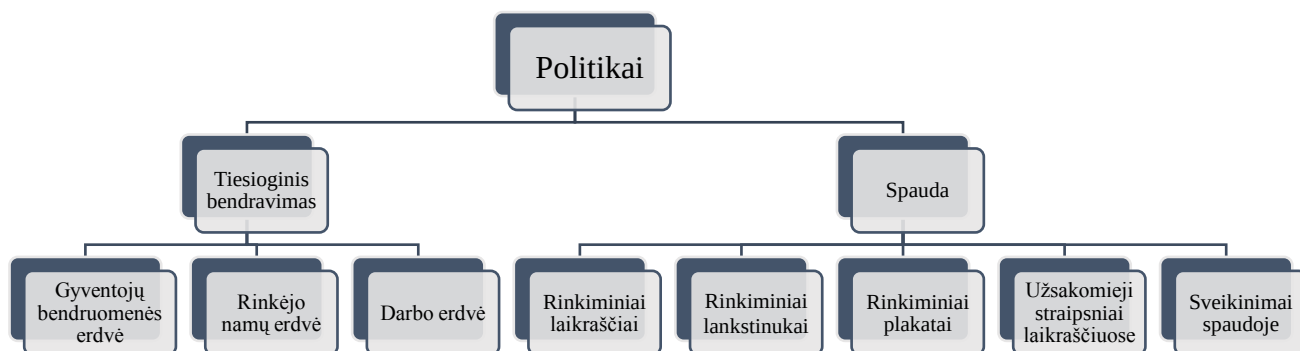

8 pav. Žiniasklaidos skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai (sudaryta autorės)

Informantų teigimu, pačių politikų skleidžiama informacija kaimo gyventojus pasiekia per politikų parengtą spaudą²⁶ ir per tiesioginius susitikimus su politikais (žr. 9 pav.). Kalbant apie tiesioginius susitikimus, nevienareikšmiškai vertinami politikų vizitai į rinkėjų namus. Vieniems tokia taktika paveikti rinkėją yra priimtina: „*Nu aš, pavyzdžiui, nieko nebijau. Tegul užėina pas mane*“ (2 informantas), o kitiems tai sukelia vidinę sumaištį, ypač tais atvejais, kuomet nedrįstama

²⁶ Žodis *spauda* tekste vartojamas plačiąja prasme – tai, kas išspausdinta.

pasakyti, kad per rinkimus šio kandidato rinkėjas nepalaikys: „Kažkaip tai... Negaliu pasakyt, kad tikrai to nebus (nebalsuosiu už tą žmogų – aut. past.)... Kažkaip suvaržytas jauties. <...> Ir į akis žiūri... Ir galvoji – meluot, nemeluot, meluot, nemeluot...“ (6 informantas). Tokie vizitai nepageidautinai laikomi ir dėl nelegalių veiksmų tikimybės: „<...> kai pas kiekvieną eina, tai gali ir papirkt“ (5 informantas). Be to, suabejota ir politikų vizitų į rinkėjų namus efektyvumu: „Vistiek žmogus, jei apsisprendęs, tai vaikščiok kiek nori“ (3 informantas). Kita vertus, Valstiečių partijos atvejis rodo, kad vizitai į rinkėjų namus pasiteisina (žr. šio darbo 3.2.3. skyrelį, p. 47–51).

9 pav. Politikų skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai (sudaryta autorės)

Tuo tarpu visi informantai tvirtino, kad politiko bendravimas su gyventojų bendruomene²⁷ yra naudingesnis tiek pačiam politikui: „Nu aš manau, kad auditorijoj įdomiau. Nu koks ten... Kai pradės politikas pas kiekvieną vaikščiôt – nespės“ (2 informantas), tiek rinkėjams, ypač, jei po susirinkimo politikas paragina gyventojus, turinčius klausimų, prieiti ir pasikalbėti asmeniškai: „Kai per susirinkimą, pavyzdžiui, pasako... Norinčius pakviečia prieiti, tai kiekvieno lūkesčiai, norai išklausomi. Ir panašiai. Tai tada gerai“ (4 informantas). Taip pat esama atvejų, kuomet su politikais yra susipažįstama darbo erdvėje: „Darbe <...> ir mokymuose su valstiečiais bendraut teko, su liberalais teko daug“ (4 informantas).

Informantai taip pat pastebi, kad kaimo rinkėjus dažniausiai lanko vietos politikai, rečiau – kandidatai į Seimą. Tuo tarpu kandidatų į Prezidentus, išskyrus vietos politiką B. Ropę, tiek Ceikiniuose, tiek pačioje Ignalinoje, rinkėjams matyti neteko, nors šie kandidatai yra ypač laukiami.

Tyrimo dalyviai taip pat teigė prieš rinkimus gaunantys informaciją iš užsakomųjų straipsnių laikraščiuose bei specialių leidinių apie tam tikros partijos politikus ar politines partijas: „Lankstinukų, laikraščių, plakatų prieš rinkimus leidžiamų... Stenduose, skelbimų lentose“ (4 informantas). Pažymėtina, kad tokie leidiniai nėra skaitomi atidžiai: „Matyt... (matyti tokius leidinius – aut. past.). Šiaip matyt – taip. Bet skaityt... Tikrai ne. Vartyt... Nu va taip abstrakčiai... Bet ne ištisinis skaitymas. Perbėgimas tas yra (juokiasi)“ (3 informantas).

²⁷ 3 šio darbo skyriuje žodis *bendruomenė* vartojamas Ceikinių apylinkėje balsuojantiems gyventojams įvardinti.

Tuo tarpu politikų sveikinimai spaudoje (žr. 1 priedą) dažniausiai yra skaitomi atidžiai: „*Kultūros ministro nepraleidžiu nei vieno*“ (2 informantas) ir yra vertinami teigiamai: „<...> *aš va jau dabar visad pastebiu Seimo nario Biručio... <...> Ir sveikinimai gerai. Kitos partijos pritilo su tais sveikinimais. Galėtų pasveikint šita, kur mus kuruoja. Ministrė sveikatos* (Rimantė Šalaševičiūtė – aut. past.) *dažniau*“ (1 informantas). Manoma, kad sveikinimais yra parodomas dėmesys per rinkimus politiką palaikiusiems rinkėjams: „<...> *nepamiršta žmonių, kad žmonių rinktas žmogus pasveikina*“ (4 informantas). Žinoma, sveikinimai nėra aktualūs politika mažai besidomintiems gyventojams: „*Aš jų apskritai nevertinu, nes neskaitau*“ (5 informantas).

Darytina išvada, kad mažiausiai prieštaraimų kelia politikų sveikinimų spaudoje publikavimas, taip pat teigiamai vertinamas ir daugiausiai informacijos rinkėjams teikia tiesioginis politikų bendravimas su gyventojų bendruomene. Be to, priešingai nei rašto raiška pateiktoje informacijoje, tiesioginio bendravimo metu atsiskleidžia politiko asmeninės savybės: „*Pamatai, kas jis per žmogus. Kaip pasakyt... Ar jis tikrai (tiesą – aut. past.) šneka, ar ne*“ (5 informantas). Kita vertus, pastebėta kita problema – Ignalinos rajone politinės partijos gyventojų susirinkimus organizuoja darbo dienomis, įprastu darbo laiku²⁸, todėl dirbantys gyventojai į juos ateiti neturi galimybės.

Vyriausiosios rinkimų komisijos parengta informacija Ceikinių apylinkės kaimo gyventojus pasiekia per spaudą, retais atvejais – internetu (žr. 10 pav.). Visi informantai teigė vartę Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamas knygeles, tačiau ne visiems knygelė buvo įteikta asmeniškai: „*Mačiūsi buvau... Bet tiktai va pavarčiūsi. Neasmeniškai man davė skaityt. Tik taip pasižiūrėt*“ (3 informantas).

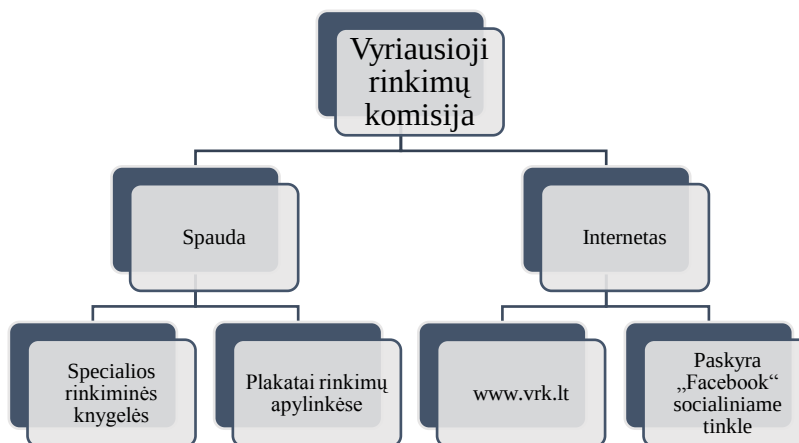
Vyriausiosios rinkimų komisijos išleistame leidinyje „*Rinkimų organizatoriaus knyga: rengiant ir vykdant 2015 m. Savivaldybių tarybų rinkimus*“ (2014, p. 30) nurodoma, kad „*leidinys privalo būti išplatintas rinkėjams kartu su rinkėjo kortele ne vėliau kaip likus 8 dienoms iki rinkimų, t. y. iki 2015 m. vasario 21 d*“. Tai, kad šis nurodymas nėra tinkamai vykdomas, liudija ir 1 informantas: „*Buvo buvo (gauta knygelė – aut. past.), bet į pašto dėžutę*“. Tad klausimas, kodėl nesilaikoma šio leidinio platinimo rekomendacijų ir kam tai yra naudinga, o galbūt taip elgiamasi dėl neįsigilino į rinkimų procedūras, lieka neatsakytas.

Vyriausiosios rinkimų komisijos internetinėje svetainėje adresu www.vrk.lt ir šios institucijos paskyroje „Facebook“ socialiniame tinkle informaciją gaunantis teigė 4 informantas. Šis susidomėjimas Vyriausiosios rinkimų komisijos teikiama informacija aiškintinas asmens dalyvavimu pačioje komisijos veikloje per rinkimus.

Kalbant apie politinę informaciją rinkimų apylinkėse esančiuose stenduose (pavyzdžiui, kandidatų į Prezidentus biografijų viešinimas), tokia informacija nėra itin reikšminga, nes dažniausiai yra pamatoma tik rinkimų dieną, kuomet jau būna nuspręsta, už ką bus balsuojama (6 informantas), nors negalima teigti, kad visai nepastebima – tokius plakatus peržvelgiantis teigia 4 informantas.

²⁸ Pastebėta, kad dažniausiai apie 10–11 val.

Taigi, Vyriausiosios rinkimų komisijos išleistos knygelės prieš rinkimus yra pagrindinis šios institucijos politinės informacijos gavimo šaltinis tarp kaimo gyventojų, todėl neabejotinai svarbu, kad rinkėjams būtų užtikrinta galimybė šį leidinį turėti asmeniškai arba būtų skiriama bent po vieną knygelę šeimai. Tuo labiau, kad informantai pažymi skaitymo asmeninėje erdvėje efektyvumą: „Šiaip tai namuose geriausia skaityt“ (3 informantas).

10 pav. Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai (sudaryta autorės)

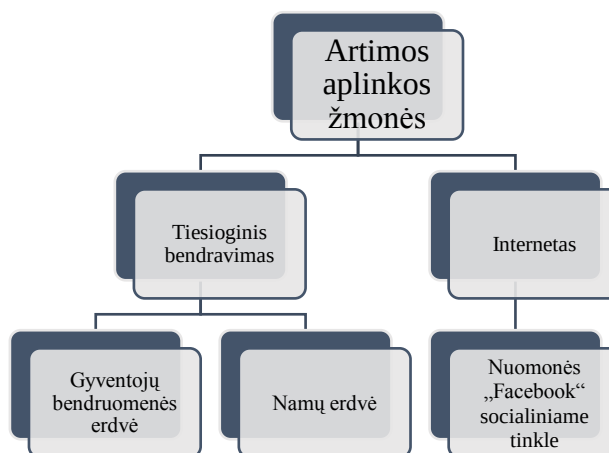
Ceikinių apylinkės gyventojai politinėmis temomis su artimos aplinkos žmonėmis bendrauti nevengia. Bendravimo su giminėmis, draugais, pažįstamais tendencija ypač išryškėja prieš rinkimus (1, 2, 3, 4 informantai). Tuomet leidžiamasi į gilesnes politines diskusijas: „Šeimoj tai pasiginčijam. Ne vienodų pažiūrų visi. Taip šiaip tai... Susitikę pašnekam su draugais, su giminėm...“ (2 informantas).

6 informantas pažymėjo labiausiai vertinantis iš draugų gaunamą informaciją: „Iš giminių... Tikrai ne. Giminių jau neįdomu net. Iš draugų – tam tikra. <...> Čia... Kas Seime pagrindas įvyko. Nu retkarčiais kokie įstatymai, kokie būdingi man...“. Minėtasis informantas pažymėjo politinių įvykių vertinimą gaunantis ir iš draugų komentarų virtualioje erdvėje – „Facebook“ socialiniame tinkle.

Apie politinius įvykius nevengia kalbėtis ir kaimo bendruomenės nariai, ypač, jei rinkimų dieną kartu einama balsuoti: „Tai žinoma (kalbamasi politinėmis temomis – aut. past.), kaip jie (politikai – aut. past.) ką daro ir už ką balsuot“ (5 informantas).

Tad I. Vinogradnaitės tyrimo (2006, p. 156, žr. šio darbo p. 13) išvada, kad Lietuvos žmonės politikos temas yra linkę palikti intymiai erdvei, taip siekdami apsaugoti branginamus tarpusavio ryšius, Ceikinių apylinkėje nepasitvirtina. Tai lemia akivaizdi priežastis, atsiskleidusi per pokalbius su informantais – kaimo gyventojai politinių temų nesureikšmina, todėl kalbantis šiomis temomis nėra pasiekiamas pykčio lygmuo. Be to, yra suvokiama, kad apsisprendimas, už ką balsuoti, yra individualus.

Tai, ar daugiau informacijos yra gaunama namų erdvėje, gyventojų bendruomenėje ar socialiniuose tinkluose, lemia asmeninė rinkėjo aplinka (giminių, draugų, pažįstamų gausa) ir bendravimo poreikio ypatumai (daug ar mažai bendrauti linkęs asmuo).

11 pav. Artimos aplinkos žmonių skleidžiamos politinės informacijos gavimo šaltiniai (sudaryta autorės)

Pasak informantų, juos pasiekia pakankamas politinės informacijos kiekis (1, 2, 3, 4, 5, 6 informantai). Politinė informacija, gauta iš skirtingų šaltinių, praturtina rinkėjo suvokimą apie tam tikrą situaciją: „Šiaip papildo spauda, jeigu ko... Vistiek pasiskaitai, įdomu, ką apie vieną ir kitą kandidatą tenai rašo. Ten iš laikraščių būna vienaip, iš radijo, televizoriaus – kitaip“ (1 informantas). Tuomet gautą informaciją vartotojai interpretuoja pagal savo vertybes, nuostatas.

Informacija, gauta iš skirtingų šaltinių, taip pat padeda suformuoti objektyvesnę tam tikro įvykio versiją: „Jeigu imi informaciją... Kaip pasakyt... Tai turi iš vienos ir iš kitos pusės apsvarstyt, ar tikrai taip yra (ar įvykis objektyvus – aut. past.). Iš vienos informacijos negali teigt, kad ta tikra informacija. Reikia pasidomėt per kitus laikraščius, per kitas laidas, kad jau gautum tą tikresnę informaciją. Ar taip yra“ (3 informantas).

Kalbant apie žiniasklaidos objektyvumą, informantai pastebi, kad žiniasklaidos atstovai dažnai pateikia hiperbolizuotą įvykių versiją: „Būna kartais perdėti tie dalykai, labai išpūstas burbulas“ (3 informantas) ar net išgalvoti: „Nu būna, kad prikuria visokių pasakų, išsiaiškina visokių dalykų – ten būtų ar nebūtų, kad įdomiau būtų skaityt. Visokių prirašo“ (4 informantas).

Daugelis informantų patvirtino manantys, kad politikai bent šiek tiek daro įtaką žiniasklaidai (1, 2, 3, 4, 6 informantai), tačiau aiškesnį šį faktą iliustruojantį teiginį pateikia tik 1 informantas: „Aš jau tokių asmeniškai nežinau, bet vat jaučias, kad vistiek... Daugumoj tai žinot, pavyzdžiui, kai savivaldybių rinkimai, tai jau pati, Rūta, žinot, kad... kad jau laikraščiai daugumoj tą partiją, kuri vadovauja jina, tai tą labiau ir kelia“.

Nepaisant to nei 1 informantas, nei kiti tyrimo dalyviai nė karto nepamini, kad laikraščio „*Mūsų Ignalina*“ redaktorius Jonas Baltakis yra Valstiečių partijos narys. Tai įrodo, kad laikraštyje stengiamasi pateikti objektyvias įvykių versijas.

Vienas iš pastebėtų būdų, kaip laikraštyje siekiama objektyvumo pusiausvyros – politinių įvykių pateikimas ne redaktoriaus, bet kitų laikraštyje dirbančių žurnalistų, nepriklausančių jokiai partijai, akimis. Štai laikraščio žurnalistė Lina Raginytė (2014) apie savo politines pažiūras rašė: „*Niekada neskirsčiau žmonių pagal partijas, nes, mano manymu, jos visos vienodai nemeilios. O štai žmonės visada žavėjo savo darbais, siekiais, talentais ir tiesiog paprastu gerumu, nepaisant partiškumo, nes ne partija žmogų daro žmogumi, o žmogus tai partijai ar kokiam nors kitam judėjimui suteikia svarumo*“.

Tame pačiame straipsnyje žurnalistei leista kritikuoti ir Valstiečių partijos narį, buvusį Ceikinių seniūnijos seniūną Juozą Veličką: „*Tik, va, bėda ta, jog seniūnas, matyt, prastai domėjosi istorija ar ją pamiršo, ir lietuvių klasikos, matyt, ne tiek daug skaitęs, nes praleido esminį dalyką: tikro, kieto, aukštos vidinės kultūros ir moralės patrioto niekada neišmuši iš vėžių ir nesunaikinsi niekiniais pletkučiais ir intrigėlėmis*“ (Raginytė, 2014).

Tam, kad situacija laikraščio „*Mūsų Ignalina*“ redakcijoje būtų suvokta giliau, skleidžiamos informacijos objektyvumo išlaikymo klausimą pakomentuoti buvo paprašytas laikraščio redaktorius J. Baltakis: „*Tiesiog aš nepainioju dviejų dalykų – partiškumo ir žurnalistinio darbo. <...> Jeigu yra problema ir reikalas, kritikuojame visus, neskirstydami, kas kokiai partijai priklauso. Todėl daugybę kartų „prie kryžiaus kalėme“ savivaldybės įmones: Ignalinos butų ūkį, šilumos tinklus, vandentiekį ir atskiras personas, LVŽS narius. Aš visada pusiau juokais, pusiau rimtai sakau, kad „valstietis“ aš rajono taryboje ar partiniame susirinkime, o redakcijoje – aš žurnalistas <...>. Tačiau tarybos nario statusas man reikalingas, kad svariau padėčiau žmonėms, kurių labai daug kreipiasi į redakciją ir į mane asmeniškai. Jeigu yra problema, kokį nors viršininką mušu dviem lazdom – tarybos nario mandatu ir kaip žurnalistas. Dažnai tai padeda*“ (išsamų redaktoriaus komentarą žr. 6 priede).

Paklausti, ar yra pastebėję žiniasklaidos kontroliavimo – būtent cenzūros – atvejų, daugelis informantų teigia, kad ne: „*Kas nori, tas ir šneka*“ (2 informantas) ir pažymi, kad šį reiškinį pastebėti sunku, kuomet nederbama žiniasklaidoje (3, 4 informantai). Priešingą nuomonę išsakė tik 6 informantas: „*Būtent žinai kai kuriuos įvykius ir nuslepia juos*“.

Laikraščio „*Mūsų Ignalina*“ redaktoriaus komentare yra teigiama, kad esama situacijų, kuomet tam tikros problemos rajone išsprendžiamos, vos tik jomis susidomi žiniasklaida: „*Būna ir kompromisų, kai koks valdininkas man tiesiai pasako: „Gera, išspręsiu aš tą žmogaus problemą, tik į laikraštį nerašyk*“. Tai taip pat savotiškas cenzūros pavyzdys, turintys ir teigiamą aspektą.

Pačių politikų, kaip ir žiniasklaidos, pateikiama informacija nelaikoma objektyvia ir ja nelinkstama visiškai pasitikėti: „*Būtent ką jiems (politikams – aut. past.) reikia – pagražina, o ką reikia – pabaisina (juokiasi)*“ (6 informantas).

Tuo tarpu Vyriausiosios rinkimų komisijos pateikiamos žinios yra vertinamos įvairiai – kaip pagražintos (3, 5, 6 informantai), objektyvios (4 informantas) ar objektyvesnės nei kitur kai kuriais aspektais: „*Tai buvo tokių atvejų, kad nežinojo daug kas, jeigu nebūtų kandidatavęs, Orlovas toks. Buvęs, žiūrim, teistas*“ (1 informantas, panašią nuomonę išsakė ir 2 informantas).

Ar objektyvi informacija yra gaunama iš artimos aplinkos žmonių, lemia situacija. Informacija yra objektyvesnė, jei artimos aplinkos žmogų su politikais sieja glaudesni ryšiai: „*Jei būna išgirsta iš pačių politikų, tai gal kiek ir panašesnė į objektyvią*“ (4 informantas). Kitais atvejais vėl konstatuojamas subjektyvumas: „*Per žmogų (yra gaunama informacija – aut. past.), o tas dar nesuprato... Dar pridėjo kitas žodį... Ir gaunasi kaip tas žaidimas „Telefonas“ („Sugedęs telefonas“ – aut. past)*“ (3 informantas).

Informantai, apibendrindami informacijos objektyvumo klausimą teigė, kad objektyvi informacija padėtų balsuoti už tinkamiausią kandidatą, tačiau 1, 2, 3, 5 informantams atrodo, kad tokia informacija net neegzistuoja. 6 informanto teigimu, vartotojams pateikiama 50 % objektyvios informacijos, o 4 informantas nurodo, kad objektyvi yra tik Vyriausiosios rinkimų komisijos informacija, nes tai yra nepolitinė organizacija. Aišku ir tai, kad kaimo žmonės suvokia informacijos objektyvumo problemos egzistavimą ir bando ją spręsti savu metodu – įvertinant iš įvairių šaltinių gautą politinę informaciją pagal savo įsitikinimus ir vertybes.

3.2.2. Efektyvaus ir neefektyvaus pranešimo kriterijai

Trečiąja interviu klausimų grupe (žr. 4 priedą) buvo siekiama išsiaiškinti kaimo žmonių išskiriamus efektyvaus ir neefektyvaus politinio pranešimo kriterijus, informacijos vartotojui pateikiamus rašto, garso, audiovizualine ir tiesioginio bendravimo raiškomis.

Išnagrinėjus tyrimo medžiagą buvo pastebėta, kad visiems informacijos pateikimo raiškos būdams esama bendrų efektyvaus ir neefektyvaus vertinimo kriterijų. Šie kriterijai bus aprašomi toliau tekste. Tekste taip pat aprašomi ir efektyvaus/neefektyvaus pranešimo kriterijai, informantų priskirti tik konkrečiai arba kelioms konkrečioms pranešimo pateikimo raiškoms.

Informantai pažymi, kad efektyvus pranešimas turi būti aiškus, faktiškas, nuoseklus, konkretus, informatyvus, tikslus. Pažymėtina, kad šiuos pranešimo kriterijus išskiria daugelis komunikacijos mokslų teoretikų. Vieni iš jų, ir šiame magistro darbe cituoti autoriai: G. Aleknonis (2006), R. Koženiauskienė (2001), R. Marcinkevičienė (2008), Ž. Pečiulis (2011), todėl tyrimo dalyvių nurodomus efektyvumo vertinimo kriterijus galima laikyti patikimais.

Informantai taip pat nurodo, kad pranešimo kalba turi būti paprasta, suprantama kaimo žmonėms. Pageidautina, kad pranešimo tezės būtų iliustruotos pavyzdžiais. Norint išvengti rinkėjų nusivylimo, skleidžiant informaciją skirtingais kanalais, būtina išlaikyti nepakitusį informacijos turinį: „*Daug prirašyta, o kai atvažiuoja – nieko nepadaro ir nepasako, kas parašyta*“ (5 informantas).

Kaimo gyventojams yra aktualiausios kaimo gyvenimą liečiančios temos: „*Apie kaimo turizmą, apie ūkį... Kaip... Gal... Dažnuma apie ūkį*“ (5 informantas). Taip pat domina intriguojantys, karšti, įvykiai, jautrios temos: „*Nu, mažiau (kreipiamas dėmesys – aut. past.) į tokius, kur jau atrodo paprastesni, jau stipriau tai tokie... kaip nuotykiškai visokie dabar su teroristais, kažkaip tai jau labiau...*“ (1 informantas). Aktualūs ir finansai: „*Pagrindinis kaimo žmonėms (įdomiausios temos – aut. past.) – išgyvenimas, pragyvenimas, materialinis gerbūvis*“ (1 informantas).

Tuo tarpu neefektyvus pranešimas informantams siejasi su informacijos pertekliumi (kuomet pateikiama daug nereikšmingos informacijos arba per daug svarbios informacijos vienu metu), faktų klaidomis, teikiamos informacijos neparemtumu faktais. Informacija identifikuojama kaip neefektyvi ir tada, kuomet informantas suvokia pranešimu deklaruojamų pažadų neišpildomumą – tokia informacija laikoma melaginga.

Informantai taip pat pažymėjo vengiantys pranešimų jų nedominančiomis temomis: „*Kas čia man taip nepatinka... Hm... Gal daugiau va kai būna ta ekonomikos tema, ten apie elektrą, šilumos tinklus... Nu man tai... Man tai ne*“ (3 informantas). Toks pranešimo vertinimo kriterijus yra itin subjektyvus ir priklauso nuo informanto asmenybės, todėl rengiant informaciją vartojimui į šį aspektą atsižvelgti būtina tik tada, kai kalbama išskirtinai netipinėmis ir tikslinei auditorijai mažai žinomomis temomis arba yra numanoma, kad temos gali būti neįdomios.

Pranešimas suvokiamas kaip neefektyvus ir tais atvejais, kada pranešimo esmę kaimo žmogui trukdo suvokti tarptautiniai žodžiai: „*Kuo mažiau tarptautinių žodžių – tuo geriau*“ (2 informantas). Taip pat ne visada suvokiamos ir perkeltinės žodžių prasmės: „*Jei „aukštom frazėm“ parašys, tai iš tikrųjų kaimo žmogus ir nebeskaitys*“ (3 informantas).

Taip pat nepalankai vertinamos ir tiesiog ne laiku vartojamos meninės kalbos priemonės: „*Arba kalba su ironišku tokiu... (nepatinka kai kalbant politinėmis temomis yra vartojama ironija – aut. past.)*“ (5 informantas). Kadangi meninių priemonių interpretavimas yra subjektyvus, o taip pat perkeltinė prasmė gali būti suvokta tiesiogiai, iškyla neadekvataus suvokimo grėsmė.

Informantai neigiamai įvertino politinių oponentų menkinimą: „*Reikia, kad patys rinkėjai susidarytų nuomonę. Ne jie vieni kitus šmeižtų*“ (1 informantas). Kita vertus, šmeižto negalima sutapatinti su kritikos išsakymu – dažnai tokia kritika rinkėjui padeda pažvelgti į įvykius objektyviau, ypač, jei kritikuojamam politikui ar politinei partijai suteikiama galimybė pakomentuoti išsakytas pozicijas.

Kaimo žmonių nurodyti rašto raiška skleidžiamos informacijos vertinimo kriterijai pateikti lentelėje (žr. 4 lentelę). Raštu pateiktas pranešimas visų pirma patraukia, jei antraštė pateikiama stambiu šriftu ir originaliai: „*Ot jeigu jau didelėm raidėm ir jeigu dar toks pavadinimas – įdomu, kas čia parašyta...*“ (3 informantas). Taip pat labiau pastebimi spalvingi spaudos leidiniai, o tekstą skaityti yra įdomiau, jei šalia jo yra pateikiamos iliustracijos, tačiau pažymėtina, kad iliustracijos turi būti pateiktos korektiškai: „*Nuotrauka, kad būtų neklaidinanti – vieno nuotrauka, o kito biografija*“ (6 informantas). Jei informacijos vartotojas klaidos nepastebi, pranešimas gali padaryti žalos tiek nuotraukoje esančiam, tiek biografijoje minimam asmeniui.

4 lentelė. Rašto raiškos pranešimo vertinimo kriterijai (sudaryta autorės)

Pranešimas	Efektyvus	Neefektyvus	Nevienareikšmiškai vertinamas
Rašto raiška	• <i>Aiškumas</i> • <i>Didelis šriftas</i> • <i>Iliustracijos</i> • <i>Informatyvumas</i> • <i>Įntriguojanti tema</i> • <i>Įtikinamumas</i> • <i>Jautri tema</i> • <i>Kaimo tema</i> • <i>Kalbos taisyklingumas</i> • <i>„Karšti“ įvykiai</i> • <i>Konkretumas</i> • <i>Nuoseklumas</i> • <i>Paprasta kalba</i> • <i>Pavyzdžių pateikimas</i> • <i>Skambi antraštė</i> • <i>Spalvingumas</i> • <i>Tiesos rašymas</i> • <i>Tikslumas</i>	• <i>Faktų klaidos</i> • <i>Gramatikos klaidos</i> • <i>Iliustracijų ir teksto neatitikimas</i> • <i>Mažas šriftas</i> • <i>Neaktuali tema</i> • <i>Neįgyvendinami pažadai</i> • <i>Neparemtas faktais</i> • <i>Netinkama teksto vieta tam tikroje erdvėje</i> • <i>Perkeltinės prasmės</i> • <i>Priešininkų menkinimas</i> • <i>Tarptautiniai žodžiai</i>	• <i>Teksto ilgis</i>

Tyrime dalyvavę informantai atkreipia dėmesį, kad geras pranešimas turi būti pateiktas vadovaujantis rašybos ir skyrybos taisyklėmis. Tuo tarpu kalbos taisyklingumo kriterijus nekeliamas radijo, audiovizualinės ir tiesioginio bendravimo raiškos būdams. Šis reiškinys sietinas su nedideliu kaimo gyventojų domėjimusi kalbos kultūros klausimais ir susikoncentravimu į patį kalbos turinį.

Anot informantų, mažų šriftu ir netinkamose vietose pateikiama informacija gali likti nepastebėta: „*Jeigu įdėta ten laikraščio pačiam gale, mažos ten raidės tokios... Nu tai taip ir praverti... Kažkaip tai neįstringa*“ (3 informantas). Nors šiuo atveju kalbama apie laikraštį, tie patys kriterijai taikytini ir lankstinukams (svarbu kam, kada ir kur jie yra dalinami) bei plakatams (svarbus tinkamos erdvės pasirinkimas plakatui kabinti, kuo daugiau plakatų – tuo didesnis rinkėjų kiekis juos pastebi).

Nevienareikšmiškai vertinama raštu pateiktų pranešimų apimtis. Pastebima, kad ilgi pranešimai padeda išsamiai atskleisti nagrinėjamą temą, ypač, jei pranešimas nėra nuobodus: „Jokio skirtumo (koks pranešimo ilgis – aut. past.). Jei įdomu – ilgiau gali paskaityt“ (2 informantas). Nors dauguma tyrimo dalyvių (1, 3, 4, 5, 6 informantai) būtent trumpą tekstą akcentuoja kaip efektyvų.

Tuo tarpu kalbant apie garso raišką pateiktus pranešimus, atsiranda papildomų minėtų efektyvaus/neefektyvaus pranešimo bruožų (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Garso raiškos pranešimo vertinimo kriterijai (sudaryta autorės)

Pranešimas	Efektyvus	Neefektyvus	Nevienareikšmiškai vertinamas
Garso raiška	• Aiškumas • Aiškus kalbėjimas • Aktuali tema • Diskusija eteryje • Informatyvumas • Įtriguojanti tema • Įtikinamumas • Jautrios temos • Kaimo tema • „Karšti“ įvykiai • Konkretumas • Nuoseklumas • Paprasta kalba • Pavyzdžių pateikimas • Tiesos sakymas • Tikslumas	• Daugiažodžiavimas • Faktų klaidos • Juokas ne laiku • Kalbėjimas ne į temą • Kalbėjimo defektai • Krikščioniškoji topika • Neaiškus kalbėjimas • Neaktuali tema • Neatsako į užduotus klausimus, išsisukinėja • Neįgyvendinami pažadai • Nepakankamas temos atskleidimas • Neparemtas faktais • Pajuokavimas ne laiku • Perkeltinės prasmės • Priešininkų menkinimas • Tarptautiniai žodžiai	• Kalbėjimo trukmė • Įsimintinas balsas

Nurodoma, kad radijo eteryje pateikiamą informaciją pagyvena kelių asmenų pokalbiai: „Kai kalba iš tikrųjų ne vienas politikas, bet būna ta diskusija ir vyksta ... Tas kaip ir ginčas – va tada man įdomu“ (3 informantas). Pageidautina, kad radijo eteryje kalbantys asmenys neturėtų kalbėjimo defektų – nešvepluotų, nemikčiotų etc., nes tai trukdo susikonsoliduoti į pranešimo turinį. Taigi, būtinas aiškus kalbėjimas. Pažymėtina, kad neigiamai vertinamas tiesaus atsakymo į užduodamus klausimus vengimas: „O kiti vaikščioja aplinkui ratu ir nesupranti, ką jis nori pasakyti. Geriausia, kai tiesiai vat – uždavė klausimą ir atsakė žmogus“ (2 informantas). Kaip nepageidautini įvardijami ir pajuokavimai bei juokimasis ne laiku: „Kai sėdi ir žvengia (nepatinka – aut. past.)“ (5 informantas).

Nuomonės išsiskyrė vertinant panešėjo balso įtaką pranešimo efektyvumui. 1 informanto teigimu, įsimintino balso savininko skaitomas pranešimas informacijos masyve neabejotinai išsiskiria: „Balsas daug ką daro per pranešimus. Čia ne įrašams, bet karo metu tas Rusijoje Levitanas turėjo tokį balsą, tai už jį labai daug davė pinigų vokiečiai, kad persiviliotų. Vien dėl balso. Aš va kaip šiandien tiesiog

girdžiu tą balsą. Toks, atrodo, net sujudina“, tačiau 2 informantas mano, kad tai tik nereikšminga detalė: *„Balsas nesvarbu... Kas ten gali būt svarbu... Svarbu, kad būtų teisinga ta informacija. O balsas ten, tonas, tai... Bent jau man – jokio skirtumo“*.

Kaip ir minėta kalbant apie rašto raiškos pranešimus, nevienareikšmiškai yra vertinama pranešimo pateikimo trukmė: *„Per radiją norisi ilgiau išklaust“* (3 informantas), tačiau 4 informantas ilgą kalbėjimą per radiją vėl įvertina kaip neefektyvų. Ši priešprieša leidžia teigti, kad pranešėjas turi atrasti pranešimo trukmės balansą – atskleisti temą nei per daug išplėsdamas pranešimą, nei pateikdamas jį per daug lakoniškai. Šis kriterijus taikytinas tiek audiovizualinės raiškos, tiek tiesioginės bendravimo raiškos atvejams. Kita vertus, kalbėjimo trukmę dažnai riboja pats laidos formatas, o bendraujant su rinkėjais, galima stebėti jų susidomėjimą/nesidomėjimą apžvelgiamomis temomis ir taip kontroliuoti pranešimo trukmę.

Kalbant apie audiovizualinę raišką, atsiranda dar daugiau reikalavimų pranešimo teikėjui (žr. 6 lentelę). Akcentuojama, pranešėjo išvaizdos svarba: *„Aišku svarbu, gal kiekvienoj vietoj svarbu. Ir apsirengimas... Nes būna labai žmogus, kaip sako, aukšto intelekto, bet atrodo labai prastai. <...> Nu vistiek jau ne iš tvarto, kaip mes sakom“* (1 informantas).

6 lentelė. Audiovizualinės raiškos pranešimo vertinimo kriterijai (sudaryta autorės)

Pranešimas	Efektyvus	Neefektyvus	Nevienareikšmiškai vertinamas
Audiovizualinė raiška	• Aiškumas • Aiškus kalbėjimas • Informatyvumas • Įtriguojanti tema • Įtikinamumas • Kaimo tema • Karšti įvykiai • Konkretumas • Tiesi laikysena • Nuoseklumas • Oficiali apranga • Pagarba vieno kitam • Paprasta kalba • Paties politiko buvimas • Pavyzdžių pateikimas • Tiesos sakymas • Jautrios temos	• Daugiažodžiavimas • Faktų klaidos • Informacijos perteklius • Juokas ne laiku • Kalbėjimo defektai • Kalbėjimas ne į temą • Krikščioniškoji topika • Neaiškus kalbėjimas • Neatsako į užduotus klausimus, išsisukinėja • Neaktuali tema • Neįgyvendinami pažadai • Neparemtas faktais • Prasta išvaizda • Priešininkų menkinimas • Šypsena arba pajuokavimas ne laiku • Tarptautiniai žodžiai • Teatralizuotas pateikimas • Virpėjimas ir kitos jaudulio išraiškos	• Ilgas kalbėjimas • Įsimintinas balsas

Apibendrintą tyrimo dalyvių nuomonę apie politiko išvaizdą bei dar kitas pageidautinas savybes atskleidžia 3 informantas: „*Kostiumuotas, ne su džinsais, ne su kedais, aišku. <...>Ir pati laikysena turėtų būt... M... Ir turėtų, kaip pasakyt... Pagarba toj studijoj vienas kitam... Vat irgi atkreipiau dėmesį, kad nėra pagarbos. Vienas šneka, pertraukia, tada jau savo nuomonę sako... Turėtų išklaust vieną kitą“.*

Neigiamai vertinamos įvairios nervinės įtampos išraiškos: virpėjimas, kokio nors daikto, pavyzdžiui, parkerio, sukinėjimas rankose. Nors jaudulys kalbant tiek eteryje, tiek gyventojų susirinkime kelia stresą, politikui – rinkėjo atstovui valdžioje – keliama aukštesni reikalavimai, todėl dera rodyti tvirtą charakterį, kitaip nebus pelnomas rinkėjo pasitikėjimo. Be to, tam tikros kūno išraiškos, pavyzdžiui, trepsėjimas koja, gali kelti įtarimų dėl paties pranešimo turinio nuoširdumo: „*Jo, kažkaip tai toks vaizdas, kad jisai sako, bet kažkaip tai – netiesa“* (6 informantas).

Per tyrimą taip pat domėtasi teatralizuoto pranešimo efektyvumu. Išnagrinėjus informantų teiginius pastebėta, kad tokie pranešimai vertinami neigiamai, tačiau pažymima, kad jie įsidėmimi daug geriau: „*Nu va, Švenčionių buvęs meras va čia girtas pakliuvo, automatiškai per žiniasklaidą rodo ir prisimeni veidą, ir pavardę prisimeni. O jei įvykio nebūtų buvę, nelabai ir prisimintum“* (3 informantas). Kaip teatrališkiausius politikus informantai įvardino Algirdą Butkevičių, Loretą Graužinienę, Petrą Gražulį, Andrių Kubilių, Vytautą Landsbergį, Dalią Teišerskytę. Tuo tarpu teatrališkų politikų rajono kontekste informantai nenurodė.

Čia kyla polemika su L. Bielinio (2005, p. 103, žr. šio darbo p. 14) išsakytu pastebėjimu, kad teatro pavidalu visuomenei į sąmonę įdiegiamos tokios idėjos, kurios iš tiesų yra neteiktinos kaip rimtas argumentas. Kaimo gyventojai pažymi, kad teatrališkai pateikti pranešimai sukelia šypsena, tačiau kartu ir nusivylimą tautą atstovaujančiais asmenimis, todėl į juos apskritai rimtai nežiūrima.

Kita vertus, kalbėdami apie teatralizuotus pranešimus informantai koncentruojasi į komikų tipo politikus, pamiršdami, kad galima veikti kur kas subtiliau, nors Lietuvoje ir nėra ryškių subtilios politinės aktorystės pavyzdžių.

Tuo tarpu pasaulio kontekste išryškėja Rusijos Prezidento Vladimiro Putino asmuo, kurį taikliai aprašo G. Aleknonis (2011, p. 89): „*Vertėtų atkreipti dėmesį, kaip dažnai Lietuvos televizijos, kalbėdamos apie Rusijos vadovus, rodo vis tuos pat iškilmingai raudonu Kremliaus kilimu žengiančių Dmitrijaus Medvedevo²⁹ ir V. Putino vaizdus. Tokia iliustracija padeda kurti tvarkingos, galingos ir įtakingos valstybės įvaizdį, kuris nežinia kiek bendra turi su tikrove“.*

Didžiausi reikalavimai yra keliama tiesioginio bendravimo raiškai (žr. 7 lentelę). Be aptartų kriterijų, būdingų ir kitoms pranešimo pateikimo raiškoms, tiesioginis bendravimas suteikia informacijos gavėjui ne tik galimybę išgirsti politinį pranešimą, galbūt tuo pat metu gauti leidinį politine tematika, bet ir leidžia daryti įtaką pranešimo turiniui – užduoti klausimus politikams,

²⁹ Pasibaigus D. Medvedevo Prezidento kadencijai (2012 m.) eteryje dominuoja V. Putinas.

dalyvauti diskusijoje su jais. Informantai grįžtamąjį ryšį vertina kaip itin svarbų, o jo nebuvimas menkina pranešimo kokybę: „Kai jis vienas kalba kalba... Ir tiesiog baigia pokalbį... Nei žmonių paklausia... Ačiū ir viso gero“ (5 informantas).

Svarbus yra užmegztas akių kontaktas, pajuokavimas laiku. Kaimo žmogui taip pat priimtinesnis paprasto žmogaus įvaizdį kuriantis politikas: „Žmogus yra kur žmoniškesnis... Kitas mažiau vaizduoja, kitas jau pasipūtęs, pavaizduot nori. O yra ir paprastų labai politikų. <...> Važiuoja gi pas tokius pačius žmones. Ir pats gi iš tokių pačių kilęs. O politika tai jau čia...“ (2 informantas). Pažymėtina, kad pats *paprasto žmogaus* terminas nepagrįstai didina takoskyrą tarp kaimo žmogaus ir politikų – iš esmės kiekvienas žmogus yra kažkuo nepaprastas.

7 lentelė. Tiesioginio bendravimo raiškos pranešimo vertinimo kriterijai (sudaryta autorės)

Pranešimas	Efektyvus	Neefektyvus	Nevienareikšmiškai vertinamas
Tiesioginio bendravimo raiška	• Aiškumas • Akių kontaktas • Diskusijos iniciavimas • Gebėjimas atsakyti į užduodamus klausimus • Gebėjimas išklausti auditorijos nuomonę • Informatyvumas • Įtriguojanti tema • Įtikinamumas • Jautrios temos • Kaimo tema • Karšti įvykiai • Konkretumas • Nuoseklumas • Oficiali apranga • Pagarba vieno kitam • Pajuokavimas tinkamu laiku • Paprasta kalba • Paprastumas • Pavyzdžių pateikimas • Tiesi laikysena • Tiesos sakymas • Trumpas pasisakymas	• Daugiažodžiavimas • Faktų klaidos • Informacijos perteklius • Juokas ne laiku • Kalbėjimas ne į temą • Kalbėjimas sau • Kalbėjimo defektai • Krikščioniškoji topika • Neaiškus kalbėjimas • Neaktuali tema • Neatsako į užduotus klausimus, išsisukinėja • Neįgyvendinami pažadai • Neparemtas faktais kalbėjimas • Perkeltinės prasmės • Prasta išvaizda • Priešininkų menkinimas • Šypsena arba pajuokavimas ne laiku • Tarptautiniai žodžiai • Virpėjimas ir kitos jaudulio išraiškos	• Įsimintinas balsas • Kalbėjimas tarmiškai

Visi tyrime dalyvavę asmenys (1, 2, 3, 4, 5, 6 informantai) kategoriškai pasisakė prieš krikščioniškosios topikos vartojimą politiniame pranešime: „Nu čia jau tikrai nereikalingi šitie išsireiškimai. Užtenka tų gi žodžių ir šiaip be šitų. Dar svarbiausia, kad yra tų partija krikščionių, nu o faktiškai ten gal nėra nei vienas krikščionis. Tik partija susikūrus... Jau čia per daug“ (1 informantas). Manoma, kad toks bandymas priartėti prie religingo informacijos vartotojo-rinkėjo, dažnai būna nenuoširdus.

Tuo pačiu pastebėtas ir paradoksalus reiškiny – informantų puikiai įvertintuose ir skaitomuose politikų sveikinimuose spaudoje intensyviai vartojama minėtoji krikščioniškoji topika (žr. 1 priedą), todėl darytina išvada, kad šios topikos vartojimas sveikinimo žanro tekstuose yra toleruotinas, nes šiuo atveju yra nutolstama nuo tiesioginio kalbėjimo apie rinkimus.

Nevienareikšmiškai vertinama, kuomet politikai auditorijoje kalba tarmiškai. Vieni informantai teigia, kad taip puoselėjama gimtojo krašto tarmė: „Kiekvienas turi savo tarmę ir gali šnekėt“ (3, 5 informantai), tačiau pabrėžia, kad tarmiškai kalbėti derėtų tik vietos politikams: „Jeigu koks žemaitis atvažiuot, tai nesuprastum, ką jis šneka“ (2 informantas). Kiti informantai oficialioje aplinkoje yra linkę girdėti bendrinę kalbą vartojančius politikus (1, 6 informantai).

Pranešimo efektyvumą didina ir tai, kad jis yra pateikiamas gerą įvaizdį turinčio politiko ar politinės partijos. Pastebėta, partijos reikšmė prieš politiko asmenybę dažniais atvejais nublanksta: „Man tai žmogus. Partija ne tiek svarbu. Žmogus pirmoj vietoj. Kokios nori jis gali būt partijos, jeigu jis man patinka... Tai... Aš jau, kaip sakant, į jį dedu viltį, kad jis bus toks ir anoks ir balsuoju. Nors kitą kartą nepasiteisina“ (1 informantas).

Lentelėje pateikti Ceikinių apylinkės gyventojų išskirti gero politiko ir geros partijos bruožai (žr. 8 lentelę). Lentelėje pateikti bruožai – universalūs, tad galima daryti prielaidą, kad miesto gyventojai nurodytų panašius geros partijos ir gero politiko bruožus.

8 lentelė. Gero politiko ir geros partijos bruožai (sudaryta autorės)

Geras politikas	Gera partija
• Bendraujantis • Iškalbingas • Išsilavinęs • Neįsivėlęs į kriminalus • Nekuriantis savanaudiškų įstatymų • Nuoširdus • Padedantis • Paprastas • Pastabus • Supratingas • Susitvardantis • Teisingas • Tęsintis pažadus	• Gera komanda • Nekurianti savanaudiškų įstatymų • Partijos programa atitinka rinkėjo pažiūras • Pasiekiami tikslai • Ryškus lyderis • Suprantama programa • Tęsinti pažadus • Veikli • Veikloje dalyvauja jaunimas

Atlikus tyrimą taip pat pastebėta, kad informantai ypač vertina jaunimo dalyvavimą politikoje ir kritikuoja valdžios institucijose dirbančius pensinio amžiaus asmenis: „<...> tie seniai seniausi Seime sėdi. Ir vat jaunimo, kad daugiau prileistų, nes jaunimas mokos, mokslus baigęs, turi kažkur tai dirbt, kažkur išvažiuot... O čia seniai neužleidžia. Jei išėjai pensijon, duok kitam vietą“ (1 informantas). Tokie samprotavimai yra pagrįsti, atsižvelgiant į didelį emigracijos lygį šalyje, jaunų bedarbių skaičių, dirbančių ne pagal specialybę asmenų mastą.

Tai, kad iš politikos pasitraukti yra problemiška, savo monografijoje pastebi ir Valdas Pruskus (2015, p. 18): „Politika – tai nėra paprastas, laikinas užsiėmimas, į jį nelengvai ateinama ir dar sunkiau (ir tai pasitaiko gana retai) išeinama. Kaip rodo patirtis, atėjus į politiką, joje ir pasilieka“. Tai yra politinės etikos klausimas.

3.2.3. Įtaka politiniam apsisprendimui

Sovietmečiu Lietuvoje vykę rinkimai turėjo savų ypatumų: „Nueidavo vienas ir balsuodavo už visus. Už visą šeimą. Bet vienas ten būdavo kandidatas – ne daugiau. Kai rinkimai... Svarbu buvo rinkimai. <...> Bet vienas nusinešdavo šūsnį lapelių, sumetė – ir viskas“ (1 informantas). Taip pat pažymėtina, kad nebalsuoti rinkimuose anuomet nebuvo galima: „Visi lapelius turėjo perduoti per ką nors. Tai tas buvo“ (1 informantas). Tad akivaizdu, kad rinkėjo politinį apsisprendimą nulemdavo santvarkos diktuojami ypatumai.

Lietuvai tapus nepriklausoma demokratine respublika, šalies piliečiams (o per Savivaldybių tarybų rinkimus – ir nuolatiniais administracinio vieneto gyventojams) suteikta teisė balsuoti. Šia teise, kaip rodo įvairūs vykę rinkimai, Ceikinių gyventojai naudojasi itin aktyviai (žr. 3 priedą).

Balsavimo aktyvumo faktą patvirtina ir tyrimo dalyviai – visi informantai teigė balsuojantys per rinkimus. Pasak informantų, balsavimas rinkimuose yra piliečio pareiga (1, 3, 6 informantai), balsuoti taip pat skatina patriotiškumo jausmas (4 informantas) bei siekis, kad laimėtų rinkėjo palaikoma politinė partija ar kandidatas (2, 4 informantas). Taip pat esama atvejų, kuomet jauni asmenys balsuoja paraginti tėvų (5 informantas).

Tuo tarpu samprotaudami, kodėl Ceikinių apylinkėje visada balsuojama aktyviau palyginti su bendru Lietuvos gyventojų balsavimo aktyvumu vidurkiu, informantai pateikia įvairių versijų. Aktyvumas siejamas su dideliu pensinio amžiaus žmonių skaičiumi, kuriems yra suteikta galimybė balsuoti namuose: „<...> daug balsuoja namuose, kiek aš pastebėjau. Tai irgi lemia. Daug pensininkų, daug invalidų. Atvažiuoja – nori nenori turi balsuoti. Gal kitose seniūnijose mažiau pensininkų“ (1 informantas). Žmones paveikia ir vietos seniūno skatinimas balsuoti per rinkimus:

„Gal priklauso nuo pačio to seniūno³⁰ organizavimo vat... Raginimų galbūt“ (3 informantas). Skatinimai balsuoti girdimi ir iš rinkimuose dalyvaujančių partijų atstovų: „Visos partijos kviečia dalyvaut, čia nieko keisto“ (4 informantas).

Taip pat esama įsitikinimų, kad neatėjus balsuoti, rinkėjo balsas gali būti panaudotas apgaule: „Jie gal įsitikinę, kad jeigu jie nebalsuos, tai jų balsus panaudos kiti“ (6 informantas). Pabrėžtas net kaimo gyventojų fizinis aktyvumas: „Ir, pavyzdžiui, kaimo žmonės yra aktyvesni nei miestiečiai. Jie (miestiečiai – aut. past.) pripratę sėdėt namie, o kaimiečiai, jie dirba ir gali pasivaikščiot (iki rinkimų apylinkės – aut. past.), ne kaip kiti...“ (5 informantas).

Kalbant konkrečiai apie Savivaldybių tarybų rinkimus, informantai išskiria papildomų aktyvaus balsavimo niuansų: „Visų pirma, tai čia renka savo valdžią, o ne visos Lietuvos. Tai šita valdžia žmonėms artimesnė. Pasitiki žmonėmis... Tai ir balsuoja“ (4 informantas). Taip pat teigiama, kad per Savivaldybių tarybų rinkimus kaimo gyventojus suteikiami papildomi patogumai, norint atvykti balsuoti: „Savivaldybių, kadangi yra geresnės sąlygos rinkėjams suteiktas. Juos nuveža ir atveža seniūnijos autobusus. O kitus jau reikia patiems kaip nors. Tai tas irgi daug lemia“ (1 informantas).

Pažymėtina, kad sovietiniais laikais piliečiai gaudavo minimalų politinės informacijos kiekį: „Nebūdavo labai... Jau tikrai kada kuris numiršta, tai tada didžiausias gedulas. Pirmasis ten sekretorius, kiek atsimenu, Brežnevas... Jau kai numirė Brežnevas, kalbėjo, kad bus karas, niekas čia nesutvarkys. O šiaip nebuvo“ (1 informantas). Kita vertus, sovietinės santvarkos fone politinės informacijos žinojimas nei *rinkimų imitacijoje* dalyvavusio kandidato gautų balsų skaičiui, nei rinkėjų balsavimo aktyvumui, įtakos nebūtų turėjęs.

Tuo tarpu po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo rinkėjams suteikta galimybė išrinkti savo atstovus valdžios institucijose iš kelių ar keliolikos alternatyvų³¹. Pasirinkimo proceso kertinis elementas – rinkėjo vartojama informacija.

Apžvelgus tyrimo medžiagą išryškėja tendencija, kad kiekvienas informantas skirtingai įvardina informacijos gavimo šaltinių grupę, darančią didžiausią įtaką, už ką balsuoti per rinkimus: „Skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos, nes objektyvi informacija“ (4 informantas), „Tai gal kai pavartai rinkimų knygelę ir maždaug sužinai...“ (6 informantas), „Gal televizijos daugiau paveikia tos laidos ir susitikimai“ (3 informantas). Ši tendencija leidžia teigti, kad norint pasiekti kuo didesnę informacijos vartotojų kiekį ir ją paveikti, negalima apsiriboti vienu informacijos sklaidos šaltiniu.

Taip pat pabrėžtina, kad gauta informacija palyginama su rinkėjo sukaupta politinės informacijos patirtimi, vertybėmis, nuostatomis: „Man ir politikai daro įtaką ir paties įsitikinimai“ (2 informantas), „Gal viską sudedi į bendrą ir dar pats maždaug jau žinai tuos žmones... Kitąsyk jau

³⁰ Kaimo žmonėms seniūnas dažnai yra autoritetas, todėl į jo nuomonę yra įsiklausoma.

³¹ Pavyzdžiui, 1996 m. Seimo rinkimuose dalyvavo 20 partijų, 2012 m. – 18, o 2002 m. į Prezidentus kandidatavo 17 politikų (žr. 3 priedą).

būna tie patys perrenkami. Tai tada jau daugmaž žinai, už ką balsuot“ (1 informantas), „Ir iš artimos, ir kai patys (politikai – aut. past.) skleidžia. Jų įsiklausai, tada šeima pasako ką nors apie kitus... Ir išsirenki tą, kurį tu nori“ (5 informantas).

Kadangi per visus Savivaldybių tarybų rinkimus Valstiečių partija ar šios partijos kandidatai Ceikinių apylinkės gyventojų yra palaikomi labiausiai (žr. 3 priedą), buvo daroma prielaida, kad šios partijos politinės informacijos teikimas rinkėjams turi išskirtinių bruožų.

Nors dalies tyrimo dalyvių (3, 4, 5 informantų) teigimu, Valstiečių partijos skleidžiamos informacijos ypatumai yra tokie patys kaip ir kitų partijų (susitikimai su gyventojais, lankstinukų dalinimas, straipsniai laikraščiuose etc.), kiti informantai skirtumų išvelgia. 6 informantas pažymi, kad Valstiečių partija agituoja intensyviau palyginti su kitomis partijomis – pastebėti aktyvesni partijos narių vizitai į rinkėjų namus. Didesnį Valstiečių partijos matomumą Ceikiniuose pastebi ir 2 informantas: „Tik tai kad tankiau su jais susitinki“³².

Kalbėdami apie partijos sėkmę rinkimuose informantai akcentuoja, kad partija rinkėjų pasitikėjimą pelnė dėl įvykdytų darbų gerinant gyvenimo kokybę kaime: „<...> jie pasako ir padaro. Ne taip, kaip kiti – pasakys, bet to nepadarys...“ (5 informantas). Taip pažymimas ir Valstiečių partijos narių profesionalumas: „Todėl, kad žmonės jais pasitiki ir partijoj... Kaip čia pasakyt... Patikimiausi, geriausiai žinomi žmonės yra“ (4 informantas).

Kita vertus, 1 informantas išvelgia nelygias partijų galimybes rinkiminėje kovoje: „Man atrodo seniūnai visi rajono Valstiečių partijos. Ir šiaip iš dirbančiųjų pagrindinai yra Valstiečių partijos, kurie dirba vadovaujamąjį darbą. Tada jiems lengviau aplink save suburti žmones savo toj darbovietėj, kur dirba. Tada taip ir gaunasi. <...> Ir dar antras dalykas, būna seniūnų pažadai: tai va kelių pravalysiu, tai tą padarysiu, tai tą... O vienkiemiuose gyvena pensininkai, tai tuo labiau tiki. O kai žmogus kitos partijos – neturi tokių galimybių pažadėt kaip meras ar seniūnas“.

Panašią nuomonę išsako ir 2 informantas: „Valstiečių partija visą laiką vadovaujančiuose postuose sėdi. Tik dėl to (laimi – aut. past). Seniūnai žmones veikia, žmonės kur gi eina – į seniūniją. Viską žinot pati. Čia viską lemia rajono valdžia. Pasikeistų, tai čia būtų ir rinkimai visiškai kitokie, ir viskas“. Pažymėtina, kad šio tyrimo rezultatus būtų įdomu palyginti su balsavimo rezultatų pokyčiu (jei toks būtų) per vyksiančius Savivaldybių tarybų rinkimus, atsižvelgiant į tai, kad seniūno vietą užėmė naujas asmuo.

Taip pat pastebima, kad žmonės balsuoja už tą pačią partiją, nes bijo permainų: *Gal jie (rinkėjai – aut. past.) įsitikinę, kad šitie jau valdė, valdo ir niekas jiems neatsitiko, o kiti ateis, pradės valdyt, kaimą ten žlugdyt, žmones sužlugdyt. Ir paprasčiausiai bijo...“ (6 informantas).*

³² Rengiamos kasmetinės mero ataskaitos rajono seniūnijų gyventojams, šių metų liepos mėnesį vyko naujo Ceikinių seniūnijos seniūno pristatymas, kuriame dalyvavo ir rajono meras etc.

Baimės jausmas pabrėžiamas ir kalbant apie socialiai pažeidžiamus asmenis – bedarbius: *Jiems darbo duoda* (seniūnijoje atliekami aplinkos tvarkymo darbai už gaunamas pašalpas – *aut. past.*), *jiems duoda pašalpas – irgi turi įtakos*“ (1 informantas). Šie asmenys dažnai nesuvokia, kad išmokos skyrimas/neskylimas nuo valdančiosios partijos nepriklauso: „*Nepriklauso, bet jie taip įsitikinę, kad jeigu neišrinks... (negaus pašalpos – aut. past.)*“ (1 informantas).

Šios partijos valdymo trukmė Ignalinos rajone vertinama nevienareikšmiškai. Ilgas vienos partijos valdymas ir vienos partijos dominavimas rajone sudaro sąlygas efektyvesniam darbų vykdymui: „*Šiaip dėl to viena partija, nes tada daug lengviau tada dirbt ir tvarkytis, ir panašiai. Nes, tarkim, kai būna skirtingos partijos, pvz., Visagine, tai būna, tarkim, kokia programa ar projektas, tai ten pešas nesusitaria – tada niekas neina ir nejuda. Užtat Ignalinos rajone ir tiek daug projektų ir nuėjo, nes viena partija sprendžia ir viskas. Nėra prieštaraujančių. Lengviau dirbt*“ (4 informantas). 4 informantas taip pat teigia manęs, kad visa tai suvokia ir kaimo žmonės.

Kita vertus, esama ir neigiamų aspektų: „*Bet labai per daug užsibūna valdžioj. Aš kadencijas sutrumpinčiau. Kaip Prezidentas – yra dvi kadencijos ir viskas. Nu tai taip, galvoju, ir savivaldybė turėtų būt, nu daleiskim, trys kadencijos. Ilgesnė keturiais metais... Bet jau ne šitaip... Nuo nepriklausomybės tie patys*“ (2 informantas). Kadencijų ribojimas lemtų pokyčius Ignalinos rajone. Kita vertus, iš politikos arenos turėtų pasitraukti daug patirties turintys specialistai, todėl logiškesnė pasitraukimo iš politikos riba – tekste jau aptartas pensinis amžius. Diskutuotinas ir pačių seniūnų dalyvavimas Savivaldybių tarybų rinkimuose bei Savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymas po jų³³. Šios problemos būtų išvengta seniūnais skiriant partijoms nepriklausančius asmenis.

Apibendrinami politinę situaciją Lietuvoje, informantai įvairių negatyvių aspektų – emigracija, didėjančios prekių ir paslaugų kainos, didelė užsienio valstybių įtaka šalies gyvenimui. Nepaisant to, visi informantai teigė mylintys Lietuvą bei savo gimtąjį kraštą ir tikintys nepriklausoma Lietuvos ateitimi, garsėjančia gražiais žmonių darbais.

Apžvelgus šiame skyriuje pateiktą medžiagą galima teigti, kad aktyvų balsavimą per rinkimus lemia daug priežasčių: pareigos balsuoti, patriotiškumo jausmas, siekis, kad laimėtų rinkėjo palaikoma partija, artimos aplinkos, vietos seniūno, politikų ar politinių partijų raginimai balsuoti aktyviai, didesnis kaimo gyventojų fizinis aktyvumas palyginti su miesto gyventojais, taip pat ir baimė, kad neatėjus balsuoti, rinkimų biuletenis gali būti panaudotas apgaule. Per vietos savivaldos rinkimus aktyvus dalyvavimas sietinas ir su suteiktomis lengvatomis – kuomet ne apylinkės centre gyvenantys asmenys yra atvežami autobusu. Taip pat pažymėtina, kad balsuojama aktyviai, nes renkama valdžia, kuri yra arčiausiai žmogaus.

³³ Valstiečių partijos narys, buvęs Ceikinių seniūnijos seniūnas J. Velička rinkimuose dalyvavo aštuonis kartus, šešis iš jų mandato atsisakė dėl kitų užimamų pareigų.

Nagrinėjant Valstiečių partijos atvejį paaiškėjo, kad ši partija informaciją vartotojams skleidžia tradicinėmis priemonėmis, tačiau aktyviau palyginti su kitomis rajono partijomis. Tam palankias sąlygas suteikia Valstiečių partijos narių užimti vadovų postai visame Ignalinos rajone. Be to, pati komunikacija yra paremta išpildomų pažadų strategija, atsižvelgiant į žadančio asmens užimamų pareigų suteiktas galias, todėl rinkėjams tokie pažadai atrodo patikimi. Kitokia taktika yra taikytina kalbant apie socialiai pažeidžiamus asmenis – sukurama netikrumo jausmo migla dėl ateities, jei rinkimus laimėtų kita partija.

IŠVADOS

1.1. Egzistuoja keturios pagrindinės informacijos šaltinių grupės, iš kurių informacijos vartotojai gauna politinę informaciją – žiniasklaida, politikai, Vyriausioji rinkimų komisija ir rinkėjo artimos aplinkos žmonės. Informacija, atsižvelgiant į informacijos šaltinių grupės pobūdį, vartojimui yra pateikiama rašto, garso, audiovizualinio ir tiesioginio bendravimo raiškomis. Asmens informacinės elgsenos ypatumai lemia, kokios informacijos yra suvartojama daugiausiai.

1.2. Verbalinės, paraverbalinės, neverbalinės komunikacijos kriterijus atitinkantis pranešimas informacijos masyve yra lengviau prieinamas informacijos vartotojui ir kryptingai veikia informacinę vartotojo elgseną. Kiekviena tikslinė auditorija turi savus efektyvaus/neefektyvaus pranešimo vertinimo kriterijus.

1.3. Informacijos vartotojų, politikų ir žiniasklaidos sąveikos lemia informacijos objektyvumo stoką. Šią situaciją taikliai iliustruoja žiniasklaidos skleidžiama informacija, kuri vartojimui pateikiama keleriopai: objektyviai interpretuojant įvykius, subjektyviai interpretuojant įvykius, prisitaikant prie informacijos vartotojo skonio, informaciją teikiant žiniasklaidą paveikus politikams ar kitiems suinteresuotiems subjektams bei konkurencijos tarp žiniasklaidos atstovų sąlygomis.

2.1. Ceikinių apylinkės kontekstas ypatingas trimis aspektais: dominuoja rajono laikraščio „Mūsų Ignalina“ skleidžiamos informacijos vartojimas, per visus šalyje vykusius rinkimus Ceikinių apylinkės gyventojai balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo vidurkiu, pastebėtas fenomenalus Valstiečių partijos populiarumas Ceikinių apylinkėje.

3.1. Visų kartų Ceikinių apylinkės gyventojai politinę informaciją iš žiniasklaidos gauna žiūrėdami televiziją ar skaitydami spaudą, tačiau internetas, priešingai nei radijas, yra netinkama priemonė, norint skleisti informaciją vyresnio amžiaus žmonėms. Kalbant apie politikų skleidžiamą informaciją, labiausiai yra vertinami politikų susitikimai su gyventojų bendruomene, o politikų sveikinimai spaudoje – puiki dėmesio rinkėjams išraiška. Vyriausiosios rinkimų komisijos išleistos knygelės yra pagrindinis šios institucijos politinės informacijos gavimo šaltinis tarp kaimo gyventojų, o bendravimo su aplinkiniais žmonėmis ypatumai priklauso nuo rinkėjo santykių su jais. Ceikinių apylinkės rinkėjai suvokia informacijos objektyvumo problemą, todėl, apibendrinami iš įvairių šaltinių gautą informaciją, vartotojai bando kurti objektyvų įvykio atspindį.

4.1. Kaimo gyventojų nuomone, efektyvus pranešimas yra aiškus, faktiškas, nuoseklus, konkretus, informatyvus, tikslus, pranešimo tezės turi būti iliustruotos pavyzdžiais, o pranešimo kalba – paprasta, suprantama kaimo žmonėms. Kaimo gyventojams aktualiausios yra kaimo gyvenimą liečiančios temos. Tuo tarpu neefektyvus pranešimas kaimo žmonėms siejasi su informacijos pertekliumi, faktų klaidomis, teikiamos informacijos neparemtumu faktais, pranešimo esmę trukdo

suvokti tarptautiniai žodžiai, perkeltinės žodžių prasmės, neigiamai vertinamas politinių oponentų menkinimas.

5.1. Aktyvų balsavimą per rinkimus lemia įvairios priežastys: pareiga balsuoti, patriotiškumo jausmas, siekis, kad laimėtų rinkėjo palaikoma partija, artimos aplinkos, vietos seniūno, politikų ar politinių partijų raginimai balsuoti aktyviai, didesnis kaimo gyventojų fizinis aktyvumas palyginti su miesto gyventojais, taip pat baimė, kad neatėjus balsuoti, rinkimų biuletenis gali būti panaudotas apgaule.

5.2. Valstiečių partija informaciją vartotojams skleidžia tradicinėmis priemonėmis, tačiau aktyviau palyginti su kitomis rajono partijomis. Tam palankias sąlygas suteikia Valstiečių partijos narių užimami vadovų postai visame Ignalinos rajone. Partijos komunikacija yra paremta išpildomų pažadų strategija, atsižvelgiant į žadančio asmens užimamų pareigų suteiktas galias, todėl rinkėjams tokie pažadai atrodo patikimi. Kitokia taktika yra taikoma socialiai pažeidžiamiesiems asmenims paveikti – sukurama netikrumo jausmo migla dėl ateities, jei rinkimus laimėtų kita partija.

5.3. Kaimo gyventojai skirtingai įvardina informacijos gavimo šaltinių grupę, darančią didžiausią įtaką, už ką balsuoti per rinkimus. Ši tendencija leidžia teigti, kad norint pasiekti kuo daugiau informacijos vartotojų ir juos paveikti, būtina naudoti maksimaliai įmanomą informacijos sklaidos šaltinių kiekį, kurių spektras rinkiminėje erdvėje yra itin platus.

Rūta Mudinaitė

(parašas)

Rūta Mudinaitė, *Lietuvos kaimo gyventojų informacinės elgsenos ypatybės: Ceikinių apylinkės atvejis / Viešųjų ryšių vadybos magistro baigiamasis darbas*. Vadovas prof. dr. Gintaras Aleknonis. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Verslo ir medijų mokykla, 2015, p. 59.

SANTRAUKA

Po nušalintojo Prezidento Rolando Pakso pergalės per 2002 m. vykusius Prezidento rinkimus, kurių sėkmę didžiaja dalimi lėmė viešųjų ryšių specialistų organizuota rinkiminė kampanija, šios sferos atstovų įtaka rinkiminėje erdvėje išaugo. Išaugo ir viešųjų ryšių paslaugas teikiančių subjektų kiekis, taip suponuodamas didesnę tarpusavio konkurenciją ir būtinybę kurti originalias, rinkėjus paveikiančias viešųjų ryšių strategijas, kurios yra neatsiejamoms nuo tikslinės auditorijos informacinės elgsenos ypatybių analizės.

Šio magistro baigiamojo darbo objektas – Lietuvos kaimo gyventojų informacinės elgsenos ypatybės. Darbo tikslas – nustatyti Lietuvos kaimo gyventojams būdingas informacinės elgsenos ypatybes, atsiskleidžiančias per Ceikinių apylinkės atvejį. Darbo uždaviniai: aprašyti rinkėjų informacinės elgsenos bruožus ir vartojamos informacijos niuansus, apžvelgti Ceikinių rinkimų apylinkės konteksto ypatumus, nustatyti pagrindinius Ceikinių apylinkės gyventojų informacijos gavimo šaltinius, dėmesį kreipiant į objektyvumo problemą, išnagrinėjus rašto, garso, audiovizualinio ir tiesioginio bendravimo su rinkėjais raiškas, aprašyti Ceikinių apylinkės gyventojų išskirtus efektyvaus ir neefektyvaus pranešimo kriterijus, identifikuoti Ceikinių apylinkės gyventojų politiniam apsisprendimui įtaką darančius veiksnius. Atliekant darbą naudoti šie metodai: mokslinės literatūros analizė, individualus pusiau struktūrizuotas giluminis interviu, kokybinė turinio analizė.

Igyvendinus darbo uždavinius prieita prie šių išvadų: visų kartų Ceikinių apylinkės gyventojai politinę informaciją iš žiniasklaidos gauna žiūrėdami televiziją ir skaitydami spaudą, tačiau internetas, priešingai nei radijas, yra netinkama priemonė, norint skleisti informaciją vyresnio amžiaus žmonėms. Kalbant apie politikų skleidžiamą informaciją, labiausiai vertinami yra politikų susitikimai su gyventojų bendruomene. Vyriausiosios rinkimų komisijos išleistos knygelės yra pagrindinis šios institucijos politinės informacijos gavimo šaltinis tarp kaimo gyventojų, o bendravimo su artimais žmonėmis ypatumai priklauso nuo rinkėjo santykių su aplinkiniais. Ceikinių apylinkės rinkėjai suvokia informacijos objektyvumo problemą, todėl, apibendrinami iš įvairių šaltinių gautą informaciją, vartotojai bando kurti objektyvų įvykio atspindį. Kaimo gyventojų nuomone, efektyvus pranešimas yra aiškus, faktiškas, nuoseklus, konkretus, informatyvus, tikslus, pranešimo tezės turi būti iliustruotos pavyzdžiais, o pranešimo kalba – paprasta, suprantama kaimo žmonėms. Kaimo gyventojams aktualiausios kaimo gyvenimą liečiančios temos. Pažymėtina, kad nebuvo išskirta viena informacijos gavimo šaltinių grupė, daranti didžiausią įtaką, už ką balsuoti per rinkimus. Ši tendencija leidžia teigti, kad norint pasiekti kuo daugiau informacijos vartotojų ir juos paveikti, būtina naudoti maksimaliai įmanomą informacijos sklaidos šaltinių kiekį, kurių spektras rinkiminėje erdvėje yra itin platus.

Darbo struktūra: įvadas (p. 6–8), pirmas skyrius – „*Informacinė elgsena rinkiminėje erdvėje*“ (p. 9–18), antras skyrius – „*Rinkimai Lietuvos kaimo kontekste*“ (p. 19–25), trečias skyrius – „*Lietuvos kaimo gyventojų informacinės elgsenos tyrimas*“ (p. 26–51), išvados (p. 52–53), santraukos lietuvių ir anglų kalbomis (p. 54–55), literatūros sąrašas (p. 56–59), priedai (p. 60–146), patvirtinimas apie atlikto darbo savarankiškumą (p. 147).

Raktiniai žodžiai: *informacinė elgsena, Lietuvos kaimo gyventojai, Ceikinių apylinkė, viešieji ryšiai, komunikacija, žiniasklaida, politikai, Vyriausioji rinkimų komisija.*

SUMMARY

After the impeached President Rolandas Paksas victory in 2002 presidential election, the success of which is largely due to the election campaign organized by the professionals of public relations, the influence of the representatives of this sphere has increased in the electoral space. The amount of the subjects providing the service of public relations has also increased. It leads to a greater competition between them and the need of creating a genuine, voters influencing public relations strategies that are inseparable from the analysis of features of the target audience informational behavior.

The object of Master's work – the features of informational behavior of Lithuanian villagers. The aim – to determine the features of informational behavior of Lithuanian villagers revealed through the case of Ceikiniai district.

The goals: to describe the voters' informational behavior feature, and the nuances of information used, to overview the specific features of Ceikiniai electoral district context, to identify the key sources of information of Ceikiniai district residents, with emphasis on the objectivity of the problem, after the analysis of the expressions of the written, audio, audiovisual kinds and direct communication with voters, to describe the criteria of effective and ineffective reporting singled out by Ceikiniai district residents, to identify the factors influencing political self-determination of Ceikiniai district population. The following methods were used in the work: a scientific analysis, individual semi-structured in-depth interviews, the analysis of qualitative content.

The work has led to the following conclusions: the residents of all the generations of Ceikiniai district get the political information from the media while watching television or reading newspapers, but the Internet, unlike radio, is not an appropriate mean to disseminate information to older people. In terms of information being disseminated by politicians, political meetings with community residents are the most valued. The books released by the Central Electional Commission are the basic sources of political information for the rural population, and the characteristics of communication with close people depend on the voter's relations with the surrounding. Ceikiniai voters see the problem of objectivity, therefore, while making conclusions from a number of sources of information, users try to create an objective reflection of the incident. According to the rural population, an effective message is clear, factual, coherent, specific, informative, accurate, abstracts should be illustrated with examples, but the language of the report has to be simple, understandable for rural people. Rural residents are mostly interested in the topics of rural life. It should be noted, that one particular group of the sources of information with the highest impact for whom to vote in the elections was not identified. This tendency suggests that in order to reach as many users of information as possible and to influence them, it is necessary to use the maximum possible dissemination of information sources the spectrum of which in the election area is very wide.

The structure of work: introduction (p. 6-8), the first chapter – "Informational behavior in the electoral space" (p. 9-18), the second chapter – "Elections in Lithuanian rural context" (p. 19-25), the third chapter – "The research of informational behavior of Lithuanian rural population" (p. 26-51), conclusions (p. 52-53), summaries in Lithuanian and English (p. 54-55), references (p. 56-59), appendixes (p. 60-146), the approval on the autonomy of the work carried out (p. 147).

Keywords: information behavior, Lithuanian villagers, Ceikiniai district, public relations, communication, media, politicians, the Central Electional Commission.

LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

Mokslinė literatūra

1. Adler A., *Žmogaus pažinimas*, Vilnius: Vaga, 2008, 256 p.
2. Aleknonis G., Informacijos vakuumas Lietuvos žiniasklaidoje, *Informacijos mokslai*, Nr. 37, 2006, p. 83–90.
3. Aleknonis G., *Naujoji cenzūra: monografija*, Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2011, 224 p.
4. Allern S., *TV chanel as arenas and actors in election campaigns*, 2002, p. 1–27, prieiga per internetą
<http://www.portalcomunicacion.com/bcn2002/n_eng/programme/prog_ind/papers/0_arribats_peremail/abans_07_2002/pdf/allern.pdf> (žiūrėta 2015-12-14).
5. Bates M. J., Information Behavior, kn. *Encyclopedia of Library and Information Sciences*, 3rd Ed., New York: CRC Press, 2010, p. 2381–2391, prieiga per internetą
<<https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/bates/articles/information-behavior.html>>, (žiūrėta 2015-12-14).
6. Baxter G., et al., A study of voters' online information behaviour when using parties' and candidates' websites during the 2011 Scottish Parliament election campaign, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol. 73, 2013, p. 209–216.
7. Bilal D., Beheshti J., *New Directions in Children's and Adolescents' Information Behavior Research*, Bingley, U. K.: Emerald Group Publishing, 2014, p. 346.
8. Bielinis L., *Prezidento rinkimų anatomija*, 2003, Vilnius: Versus aureus, p. 207.
9. Bielinis L., *Visuomenė, valdžia ir žiniasklaida: prieštaringa komunikacinė simbiozė*, Vilnius: Eugrimas, 2005, p. 127.
10. Bitinas B., et al., *Kokybinių tyrimų metodologija: vadovėlis vadybos ir administravimo studentams*, Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė, 2008, p. 304.
11. Blagnienė R., Seimo narių informacinė elgsena sprendimų priėmimo procese, *Informacijos mokslai*, Nr. 63, 2013, p. 7–30.
12. Blagnienė R., *Seimo narių informacinė elgsena sprendimų priėmimo procese*, magistro baigiamasis darbas, Mykolo Romerio universiteto Politikos ir vadybos fakultetas, Vilnius, 2012, p. 148.
13. Buckley I., Krikščioniškieji elementai Lietuvos politinėje retorikoje, *Tautinio/pilietinio identiteto reprezentacija ir formavimas šiandien* (straipsnių rinkinys), Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2008, p. 53–62.

14. Butkuvienė V., Vietinė spauda ir žmonės, *Almanachas Žurnalistika 2012 (I)*, p. 74–77.
15. Čiužaitė G., Garso raiškos (radijo) žanrų klasifikavimo problema, kn. *Medijos, žiniasklaida, žurnalistika tradicinėje ir tinklaveikos visuomenėje: kolektyvinė monografija*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 364.
16. *Dabartinės Lietuvių kalbos žodynas: trečias elektroninis leidimas*, 2011, prieiga per internetą <<http://dz.lki.lt/>> (žiūrėta 2015-12-14).
17. Edelman M., *Politinio spektaklio konstravimas*, Vilnius: Eugrimas, 2002, p. 139.
18. Girdzijauskienė S., *Kokybinis interviu*, Vilnius: VU Specialiosios psichologijos laboratorija, 2006, p. 31.
19. Janiūnienė E., Studentų informacinę elgseną motyvuojantys veiksniai, *Informacijos mokslai*, Nr. 61, 2012, p. 83–92.
20. Janiūnienė E., Vadybininko informacinę elgseną organizacijoje: socialinių tinklų naudojimas, *Informacijos mokslai*, Nr. 40, 2007, p. 57–65.
21. Koženiauskienė R., *Retorika: iškalbos stilistika*, Vilnius: Mokslo ir knygų leidybos institutas, 2001, p. 462.
22. Krupavičius A., Demokratinė politika ir informacijos visuomenės iššūkiai, *Informacijos mokslai*, Nr. 13, 2000, p. 16–25.
23. Kviklys B., *Mūsų Lietuva: krašto vietovių istoriniai, geografiniai, etnografiniai bruožai*, Bostonas: Lietuvių enciklopedijos leidykla, 1964, p. 751.
24. Lavranos C., et al., Music information seeking behaviour as motivator for musical creativity, *Journal of Documentation*, 2015, vol. 71, issue 5, p. 1070–1093.
25. Mačiulytė J., Ragauskas P., *Lietuvos savivalda: savarankiškos visuomenės link?*, Vilnius: Versus aureus, 2007, p. 112.
26. Marcinkevičienė R., *Žanro ribos ir paribiai: Spaudos patirtys*, Vilnius: Versus aureus, 2008, p. 304.
27. Mažylė J., Žurnalisto veiklos teisinis reglamentavimas ir žiniasklaidos organizacijos funkcionavimas, kn. *Medijos, žiniasklaida, žurnalistika tradicinėje ir tinklaveikos visuomenėje: kolektyvinė monografija*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 364.
28. Navaitis G., *Politikų psichologija*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2011, p. 232.
29. Nevinskaitė L., Žiniasklaidos vartojimas ir pilietinis raštingumas, kn. *Neatrasta galia: Lietuvos pilietinės visuomenės žemėlapis*, Vilnius: Versus aureus. 2006, p. 380.
30. Pečiulis Ž., Audiovizualinės raiškos žanrai: skoliniai, perdirbiniai, naujadarai, kn. *Medijos, žiniasklaida, žurnalistika tradicinėje ir tinklaveikos visuomenėje: kolektyvinė monografija*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012, p. 364.

31. Pečiulis Ž., Visuomeninis transliuotojas: nepriklausomumas ir politinės valdžios įtakos problema, *Informacijos mokslai*, Nr. 54, 2010, p. 73–86.
32. Pruskus V., Politinės paslaugos ir jų vizualizacija politinėje komunikacijoje, *Filosofija. Sociologija*, T. 22, Nr. 1, 2011, p. 40–47, prieiga per internetą <<http://www.lmaleidykla.lt/publ/0235-7186/2011/1/40-47.pdf>> (žiūrėta 2015-12-14).
33. Ramonaitė A., Kodėl rinkėjai ne(be)balsuoja, kn. *Neatrasta galia: Lietuvos pilietinės visuomenės žemėlapis*, Vilnius: Versus aureus. 2006, p. 380.
34. Ramonaitė A., *Posovietinės Lietuvos politinė anatomija*, Vilnius: Versus aureus, 2007, p. 184.
35. Robbins S., *Organizacinės elgsenos pagrindai*, Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2007, p. 376.
36. Rubavičius V., Rinka, visuomenės informavimo priemonės ir politika, *Politika kaip komunikacinis žaidimas* (straipsnių rinkinys), Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2004, p. 10–31.
37. Savolainen R., Information Behavior and Information Practice: Reviewing the "Umbrella Concepts" of Information-Seeking Studies, *Library Quarterly*, vol. 77, 2007 p. 109–132, prieiga per internetą: <<http://eric.ed.gov/?id=EJ875965>> (žiūrėta 2015-12-14).
38. Šerkšnienė J., *Dėstytojų informacinė elgsena*, magistro baigiamasis darbas, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetas, Vilnius, 2010, p. 60, prieiga per internetą <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2010~D_20110709_152435-30479/DS.005.1.01.ETD> (žiūrėta 2015-12-14).
39. *Tarptautinių žodžių žodynas*, Vilnius: Alma littera, 2008, p. 792.
40. Varnienė-Jannsen R., Vernickaitė A., Parlamentarų informacinis aprūpinimas – demokratijos plėtros instrumentas, *Parlamento Studijos*, 2010, Nr. 9, p. 31–50.
41. Vernickaitė A., *Parlamentarų informacinė elgsena ir ją lemiantys veiksniai*, daktaro disertacija, Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, komunikacija ir informacija, Vilnius, 2014, p. 200, prieiga per internetą <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2014~D_20140922_141109-78812/DS.005.0.01.ETD> (žiūrėta 2015-12-14).
42. Vinogradnaitė I., Viešosios erdvės: Apie politinio mąstymo įprotį, kn. *Neatrasta galia: Lietuvos pilietinės visuomenės žemėlapis*, Vilnius: Versus aureus, 2006, p. 380.
43. *Visuotinė Lietuvių enciklopedija* (t. IV), Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidimo institutas, 2003, 832 p.
44. Webster F., *Informacinės visuomenės teorijos*, Kaunas: Poligrafija ir informatika, 2006, p. 320.

45. Wilson T. D., Human Information Behavior, *Informing Science*, vol. 3, issue 2, 1997, p. 49–55, prieiga per internetą <<http://inform.nu/Articles/Vol3/v3n2p49-56.pdf>> (žiūrėta 2015-12-14).
46. Белановский С. А., *Глубокое интервью: Учебное пособие*, Москва: Никколо-Медиа, 2001, с. 320.

Kiti šaltiniai

47. Gruzinskas L., Lietuvos Tibetas Ceikiniuose, *Švyturys*, Nr. 3, 1997, p. 11.
48. Ignalinos rajono savivaldybės administracijos internetinė svetainė, prieiga per internetą <<http://www.ignalina.lt/go.php/lit/Informacija-apie-seniunija/2043>> (žiūrėta 2015-12-14).
49. Lietuvos Respublikos Vyriausiosios rinkimų komisijos internetinė svetainė, prieiga per internetą <<http://www.vrk.lt/rinkimai>> (žiūrėta 2015-12-14).
50. Lietuvos Respublikos Vyriausioji rinkimų komisija, *Rinkimų organizatoriaus knyga: rengiant ir vykdant 2015 m. kovo 1 d. Savivaldybių tarybų rinkimus*, Vilnius: UAB „Lodvila“, 2014, p. 149, prieiga per internetą <<http://www.vrk.lt/2015-savivaldybiu-tarybu>> (žiūrėta 2015-12-14).
51. Politikų sveikinimo tekstų pavyzdžiai, *Mūsų Ignalina*, Nr.25, 2015, p. 1.
52. Politikų sveikinimo tekstų pavyzdžiai, *Nauja vaga*, Nr. 18, 2015, p. 1.
53. Raginytė L., Valstybės gimtadienio šventėje – akistata su realybe, *Mūsų Ignalina*, 2014, prieiga per internetą <<http://www.mignalina.lt/kultura/1779-valstybes-gimtadienio-sventeje-akistata-su-realybe>> (žiūrėta 2015-12-14).
54. Umbražiūnas K., Pažinkime gimtąjį rajoną: Ceikiniai, *Nauja vaga*, Nr. 3, 1969, p. 4.

1 priedas. Politikų sveikinimo tekstai spaudoje

Sveikinimo tekstų pavyzdžiai Ignalinos rajono laikraštyje „Mūsų Ignalina“ (2015, p. 1)

Palaimintų Šv. Velykų!

Alėliu ja, alėliu ja! Džiaugsmo himnas teskambės!
Lai aukštybėse jį gieda chorai dangiškos garbės.
Tępasoks kalnai iš džiaugsmo, linksmi slėniai tegiedos:
Išganytojai Osana tegul skamba visados.

Brangūs kunigai ir tikintieji,

Šv. Velykos – Kristaus prisikėlimo, gamtos nubudimo šventė. Priskelbiantis greičiau ilgėja dienos, šiltesnis saulės spindulys žibutų kupstais nusagsto pamiškes, sparnuočius giesmininkų trėlėmis apsipla padangių ir miškų erdvės. Prisikėlimo sakralumas teapgaubia mūsų namų ir širdžių kertes ramybe, džiaugsmu, laime. Telaimina mus geroji Dievo ranka, skleidžiama mūsųse viatinė šviesa, gėrį, grožį, pasisekimą, sveikatą. Su šventomis Velykomis!

Jūsų išrinktas LR Seimo narys, kultūros ministras
Saulius Birusis

Mieli Ignalinos rajono gyventojai,

nuosirdžiai Jus sveikinu artėjančios Kristaus Prisikėlimo šventės praga. Tegul ji nuskaidrina visų mūsų sielas ir pakylėja naujiems darbams, šviesoms mintims, teisei stiprybės, sėkmės, sveikatos bei noro rūpintis savo šeimos ir viso krašto gerove.

Džiaukimės pavasariniais saulės spinduliais, pirmaisiais žiedais, gamtos ir sielos atbudimo stebuklais. Išeikime šviesą ir gaivų vėją į savo namus ir širdis, suburkime artimuosius prie bendro stalo, atsiprašykime ir atleiskime, kad niekas nesudrumstų Šv. Velykų didžio džiugio.

Ignalinos rajono savivaldybės meras
Henrikas Šiaudinis

Prisikelti Naujam Gyvenimui

Kun. Vidas SMAGURAUSKAS

Vienas rašytojas su knyga rankoje išsėjosi valtyje. Jo dėmesį patraukė keista kirmėlė, letai ropojusi valtės šonu. Stebėjo ją, kol ši visiškai nurimo, tarsi prilipo prie valtės. Tada toliau skaitė knygą.

Po kiek laiko vėl pažvelgė į kirmėlę. Ji nustebino tai, ką pamatė. Atrodė, kad kažkas lenda iš jos: pirmiausia pasirodė blizganti galva, paskui – sparnai, galiausiai – uodega. Tai buvo launžirgis. Paskilęs jis nuskrido prieš vėją. Rašytojas pirštu palietė sausą kiaušį. Jis buvo tartum tuščias kėpas.

Šventą jamė Rašė narašoma, kaip Jėzus prisikėlė. Šis įvykis neturėjo liudininkų ir toliau yra slėpiny. Tačiau tai, ką patyrė mokiniai per keturiasdešimt dienų, bendraudami su prisikėlusiu Viešpačiu, buvo taip įtikinama, kad tuo remiasi visa krikščionybė.

Mokiniams Velykos prasidėjo nuo tuščio kėpo. Jėzus prisikėlęs nėra praeities įvykis. Tai dabar – tiesa ir... ateities tikrovė. Prisikėlęs Viešpats šiandien gyvas savo Dvasia. Jis mato, gydo, įkvepia. Ir turi galingą įtaką daugelio žmonių širdims.

Pažvelkite į pasaulio „žaidžias“ ir atpažinsite Prisikėlusį Jėzų! Amen.

Velykų dovanos

Unikali plaktukų kolekcija padovanota savivaldybei

Jonas BALTAKIS

Vakar vykusiamie rajono savivaldybės tarybos posėdyje priimtas sprendimas priimti unikalią dovaną iš linkmeniško Antano Kibicko. Jis savivaldybei įteikė dovanojimo raštą, kuriuo dovanuoja dešimt metų po visą pasaulį rinktą plaktukų kolekciją ir kitus namų ūkio apyvokos daiktus. Kolekcijoje – 298 eksponatai, o posėdyje dalyvaus kolekcininkas įteikė dar kelis pasakutiniems dieneis gautus idomius plaktukus. Tarp jų – plaktukas iš auksinės kalvystės kolekcijos ir plaktukas, kuriam šimtas metų mažinti savo veiklą, todėl ir ryžausi šiai dovanai. Tikimasi, kad mano kolekcija bus tinkamai prižiūrima ir tarnaus žmonėms”, – sakė A. Kibickas.

Kol kas kolekcija saugoma Linkmenų seniūnijoje, vėliau ji gal bus laikinai ar nuolat eksponuojama Ignalinos krašto muziejuje. Pasak kolekcininko, plaktukų muziejai pasaulyje yra tik trys – Linkmenyse, Aliaskoje ir, atrodo, JAV. Aliaskos muziejų ponas Antanas yra aplankęs ir su juo užmezgęs ryšius. Eksponatus jis rinko pats. Daug įvairios paskirties plaktukų jam padovanojo draugai ir pažįstami, nes žinojo, kad geriausia jam dovana – plaktukas.

Antanas Kibickas su dovanojimo raštu savivaldybei padiko dar kelis retus plaktukus.

Autoriaus nuotr.

Šį šeštadienį
prekiausime „Birvėtos tvėnkinių“
gyva žuvimi.
Prašome apsilankyti: Ignalinoje –
nuo 7 iki 12.30 val. prie autobusų
stoties, Dukštė – nuo 13 val.

Pirkty, išsinuomotų žemės
Ūkininkas brangiai pirkty arba išsinuomotų žemės
akio paskirties žemės Ignalinos r., Mielagėnu ir Tverė-
čiaus seniūnijose bei Švenčionių r., Švirkių ir Adutiškio seniūnijose.

Kreiptis tel. 8 618 06770

arba el. paštu ignalinosukas@gmail.com

Išsamiau Išsiliojuos elektros kainos lengvatai

Nuo šių metų balandžio 1 d. Ignalinos AE regiono gyventojams išsiliojuos lengvata elektros energijos kainai. Nuolaida galios nuo balandžio mėnesio suvarlotai elektros energijai, tad mažesnes kainas reikės taikyti kai už suteiktas paslaugas bus atskaitoma gėgužė. Vyriausybės sprendimu, nuo balandžio 1 d. iki šių metų gruodžio 31 d. Visagino miesto, Ignalinos ir Zarasų savivaldybių gyventojams bus pradėta taikyti 20 proc. mažesnė elektros energijos kaina.

Nuo 2015 m. balandžio 1 d. „Standardinis“ vienos laiko zonos tarifio plano, kuriuo šiuo metu atsisikaito 70 proc. privačių LESTO klientų, kaina Ignalinos regiono gyventojams, įskaitant minėtą nuolaidą, bus 10,32 euro cento (35,63 lito cento) už kilovatvalandę (kWh).

Gyventojai gali pasirinkti mokėjimo planus pagal elektros vartojimo įpročius. Pavyzdžiui, namų ūkiai, kurie atsisikaito pagal „Standardinį“ dviejų laiko zonų tarifio planą, už balandį suvarlotą elektrą mokės 11,28 euro cento (38,95 lito cento) už kWh dienos metu ir 8,08 euro cento (27,90 lito cento) už kWh nakties metu bei savaitgaliais.

Turintys namuose stacionarią elektrinę viryklę gali rinktis planą „Elektrinės viryklės“. Mokant vienos laiko zonos tarifą – 10,16 euro cento (35,08 lito cento) už kWh, o turint dviejų laiko zonų tarifą planą – 11,12 euro cento (38,40 lito cento) už kWh dienos metu ir 8,00 euro centas (27,62 lito cento) už kWh nakties metu bei savaitgaliais.

Ignalinos regiono gyventojai, per metus suvarlotą nuo 2477 kWh ir daugiau, gali sutaupyti elektros energijai skirtų lėšų, pasirinkę planą „Namai“ ar „Namai plus“. Tokiu atveju mokama pastovi kaina dalis – atitinkamai 2,312 euro (7,983 lito) arba 4,632 euro (15,993 lito) per mėnesį, o suvarlotai elektros energijai taikomos mažesnės kainos, paly-

Nukelta 12 psl.

ISSN 1822-1033

9 771822 103026

Kitas
„Mūsų Ignalinos“
laikraščio numeris išeis
balandžio 10 d., penktadienį

Nauja Vaga

IGNALINOS RAJONO LAIKRAŠTIS

2015 m. kovo 7 d., šeštadienis, Nr. 18 (7695) ISSN 1392-5725

Kaina 0,38 € / 1,30 Lt

Paroda, skirta
Česlovui JURŠENUI

Ignalinos krašto muziejus maloniai kviečia visus kovo 10 d. (antradienį) 16.00 val. į kilnojamosios Lietuvos Respublikos Seimo fotografijų, karikatūrų ir šaržų parodą, skirtą šiuolaikinio parlamentarizmo patriarchui Česlovui Juršeniui, atidarymą.

Plius Minus

Buvo 1990 metų kovo 11 diena. Žmonės taikė žinią iš Vilniaus – į pėsčiųs susirinkusių Aukščiausioji Taryba, dabar pavadinta Atkuriamąjoje Seime, tiesiog negalėjo nepirmti svarbių sprendimų. Jūs jau kelerius metus atgimimo keliu vėl Lietuvos Persitvarkymo sąjūdį kartu su kitais šveistais Lietuvos protais. Tuo keliu jau buvo paeitysi, bet visi Lietuva.

Pagalau. Kovo 11 dieną 22 valandą 44 minutes Aukščiausiosios Tarybos būstų dangumui priimanamas sprendimas, jog atkuriamą Lietuvos nepriklausomybę. Seimo salėje didžiulį LTSR herbą uždengia Lietuvos valstybės trispalvė. Buvo jaudinimai, bangos: kaip į tai reaguos perestroiką sovietų sąjungoje pradėję paritijos generalinis sekretorius Michailas Gorbačiovas, kaip gyvensime toliau. Žmonių lūkesčiai buvo begaliniai. Mes laisvi, mes – savarankiška valstybė, kuri pati spręs savo žmonių likimus.

Nuo tos dienos praėjo 25-eri metai. Visko buvo: ir kruvinoji sausio 13-oji, ir blokada, ir sumaištis bei reketas. Pamatė, žingsnis po žingsnio, kaip mėginoma sukviesti atkuriamą nepriklausomą Lietuvos prezidentas Algirdas Mykolas Brucskas, kūrėme savo valstybę. Klydami ir taisydami, si, verdami ir džiugdami. Lietuva tapo NATO nare, 2004 metais buvo priimta Europos Sąjungoje.

Ar viskas tapo taip, kaip tikėjome? Deja. Atskirtis tarp varginančių ir turinčių vis didėjančią, privilegijų išrinktiesiems vis daugėja. Trūksta darbo, o užmokėstis už jį mažėja. Būtinai šalyje. Daug jaunų žmonių emigruoja į užsienį dėl socialinio duomenų kasmio, dėl labiau garantuotos ateities. Ar sugrįš? Ar dar kada nors bus mūsų daugiau nei trys milijonai?

Yra kaip yra. Bet viltis geriau gyventi neįgesita. Nuo mūsų pačių – valdžios žmonių, visų valstybės piliečių – priklauso Lietuvos ateitis. Jei mažiau burnosim, jei mažiau džiuginsim kalbinių bėdomis, jei daugiau dirbsim, tai ir savo gyventiną pakeisim. Vien trispalvė vėliava uždeganti sveikatos šalies Lietuvai pirmąjį herbą neužtenka...

O mūsų redakcijoje šią savaitę irgi buvo šventė. Prieš 20 metų – 1995 m. kovo 3 dieną „Nauja vaga“ tapo uždarąjį akcinę bendrovę – įkūtai valdžiai ar partijai nepriklausomą laikraštį. Žinome, kaip sudėtinga būti savarankiškiems. Užtar galime didžiulius savo Laisvės metus.

Laima MILIUVIENĖ
P.S. Dėkojame VĮ „Registrų centras“ pasveikinimui „Naują vagą“ su jubiliejumi.

Kovo 11-oji – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena. Mūsų Laisvei – 25-eri metai.

Brangūs tautiečiai,

kaip gailus oro gūsis gintinės klonais, kartu su pavasariu sklendžia mūsų visų iškovota Laisvė. Karaliaus Mindaugo lipdyta, po trupinėlių surinkta ir išsaugota, kovų mūšiuose laistytą sulaistytą brolių krauju, sesučių darbščiomis rankomis apjuosta drobėmis ir išdabinta raitomis, dingioji Lietuva švenčia 25-erius metus. Sveikindamas Jus su iškilia valstybės data linkiu būti pilietiškiems, vieningiems, atsakingiems už save, už šalį esantį, už savo Tėvynę. Didžiukimės savo kalba, papročiais, tradicijomis, kultūra. Su švente, Lietuva! Su valstybės švente, mieli Ignalinos rajono gyventojai!

Jūsų išrinktas Seimo narys,

LR kultūros ministras Šarūnas BIRUTIS

KOVO 10 D. 17 VAL.
IGNALINOS KULTūros IR SPORTO CENTRE
LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO
DIENOS MINĖJIMAS
MIKO IR KIPRO PETRAUSKŲ PREMIJOS ĮTEIKIMO CEREMONIJA
IGNALINOS KULTūros IR SPORTO CENTRO MENO MĖGĖJŲ KOLEKTYVŲ
DOVANOJAMAS KONCERTAS
**DAINOS
DAINUOJA
LIETUVA**

Mielos Moterys,

Turpautinės moters dienos proga linkiu Jums kuo daugiau gražių akimirkų ir šventės, ir kasdienybės. Būkite laimingos, mylimos ir mylinčios. Svajo-kite, kurkite ir tobulėkite. Tegul Jūsų šypsenos pakviečia pavasario šilumą ir kaskart dovanoja vis naujų viltį.

Ignalinos rajono savivaldybės meras
Henrikas ŠIAUDINIS

Šiandien

Kovo 7 d. 15 val. Vidiškių bibliotekoje vyks Nerijos DAUBARĖS kūrybos popietė. Maloniai kviečiame.

Ignalinoje - Vilniaus regiono konferencija

Kovo 7-8 dienomis Ignalinoje daugiau nei 100 aktyvių mokslėjų iš Vilniaus regiono susirinks bendram tikslui. Tikslas – antrus metus organizuojama Vilniaus regiono konferencija, kurios metu Lietuvos mokslėjų sąjunga (toliau – LMS) padalinį savanorai iš 6 Vilniaus regiono miestų: Ignalinos, Vilniaus, Elektrėnų, Utenos, Molėtų ir Uk-

mergės kels savo turimas kompetencijas, įgaus naujos patirties ir žinių. Visą savaitę konferencijos dalyviai klausys studentų bei LMS narių dėstomų paskaitų apie efektyvią atstovavimą, savanorystę bei sėkmingą darbo LMS padaliniuose paslapstis. Po paskaitų vyks darbas grupėse. Kiekvienas konferencijos dalyvis turės galimybę dalyvauti

„Jaunimo politikos simuliacijoje“.

Tikimės, jog visi dalyviai bus pozityviai nusiteikę ir į renginį sugrįš dar ne kartą. Sis renginys turėtų skatinti padalinius bendradarbiauti, vienyti bendrai veiklai ir svarbiausia – aktyviai veikti pasiekiant įstatą patirtį dėl bendro tikslo.

Justina PILINSKAITĖ,
Dariaus ŽURAVLIOVA

Mieli Ignalinos krašto žmonės,

Prieš ketvirtą amžių – 1990 m. kovo 11 dieną – laisvai išrinkti Tautos atstovai priėmė vieną reikšmingiausių Lietuvos istorijoje sprendimų – atkurti Lietuvos Nepriklausomybę. Ši data ir šventė tarsi pavasario gėlė, subrandinta ir išauginta Vasario 16-osios dvasios, mums visiems yra artima, daugelio asmeniškai išgyventa, prisimenama. Vsi tuomet buvome laimingi, vieningi, beabimiai, nes labiau už viską troškome laisvės...

Ir šiandien kviečiu mus visus, net ir sunkiausiomis minutėmis, nebūti abejingus laisvei, mylėti Lietuvą, savo gimtąjį kraštą, savo miestą ar kaimą. Dėjuokimės, kad juos turime, kad galime jiems skirti savo didelius ir mažus darbus, lūkybę, pasiekimus. Lietuvos stiprybė visuomet buvo jos žmonės, bendra istorinė atmintis, kalba, papročiai. Būtent tuo esame saviti, įdomūs, unikali. Puoselėkime senas ir naujas tradicijas, stiprinkime miestų ir kaimų bendruomenes, naudokimės galimybėmis gyventi patogiau ir gražiau.

Šventės proga nuoširdžiai dėkoju Jums už prasmingius darbus, idėjas, linkni šviesaus pavasario, sėkmės ir tvirtybės kasdieniniame gyvenime.

Ignalinos rajono savivaldybės meras Henrikas ŠIAUDINIS

Mieli Ignalinos rajono rinkėjai,

kovo 1 d. Vietos savivaldos ir pirmą kartą nepriklausomos Lietuvos istorijoje tiesioginėse mero rinkimuose pademonstravote pilietinę pareigą ir išsirinkote savo valdžią. Nuoširdžiai sveikinu naujai išrinktą Ignalinos rajono merą Henriką Šiaudinį ir savivaldybės tarybą. Linkiu Jums stiprybės, sveikatos ir darnių sprendimų žmonių naudai. Atlebus rinkimų kampanijos šurmuliui, tarsi acū visiems, kurie balsavote už Darbo partiją ir parodėte pasitikėjimą jos sąrašu. Dirbsime mūsų krašto gerovei ir Jūsų labui. Ateinančius ketverius metus Jūsų interesus savivaldybės taryboje atstovaus du Darbo partijos nariai. Būkite aktyvūs: stalykite idėjas, kreipkitės su prašymais – mes Jums padėsime.

Jūsų išrinktas Seimo narys,

LR kultūros ministras Šarūnas BIRUTIS

9 771392 572024

PILNATIS

Kovo 8 d.: +3 +9
debesuota su pragiedruliis
Kovo 9 d.: +1 +10
debesuota su pragiedruliis
Kovo 10 d.: +2 +9
trumpalaikis lietus

7 d. – Felicitas, Galmantė, Rintautas, Tomas, Tolvaldas, Laima. 8 d. – Beata, Gaudvilė, Vydmėnas. 9 d. – Dominykas (Domas), Pranciška (Pranė), Vygailė, Žygintas. 10 d. – Butgailė, Emilis, Geraldas, Naubartas, Silvija. 11 d. – Gediminas, Konstantinas (Kostas), Vija. 12 d. – Darnantė, Galvirdas, Teofanas. 13 d. – Kristina, Luitauras, Paulina, Teodora, Vaidilė.

KOVO 8-OJI – TURPATAINĖ MOTERS DIENA. KOVO 10-OJI – 40-IES PAUKŠČIŲ DIENA. KOVO 11-OJI – LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENA.

Kitas „Naujos vagos“ numeris išeis kovo 14 dieną, šeštadienį.

2 priedas. Ceikiniai: gamta, istorija, iškilūs žmonės

Ceikinių apylinkių gamta ežeringa, kalvota. Čia yra viena aukščiausių Lietuvos kalvų – Nevaišių kalnas (289 metrai virš jūros lygio). Tapytojas, skulptorius Vincentas Smakauskas šios gyvenvietės gamtą yra palyginęs su Tibetu. tokią pačią nuomonę yra išsakęs ir gamtininkas Česlovas Kudaba: „*Tikras Tibetas. Ir kalvos primena budistų šventovių viršūnes...*“ (Gruzinskas, 1997, p. 11).

Archeologiniai šaltiniai rodo, kad Ceikiniai yra sena vietovė, todėl nenuostabu, kad bėgant metams ne kartą keitėsi kaimo pavadinimas – Čeikin-Kozičyn, Keiziai, Lipovščina, Jakovščina (Kviklys, 1964, p. 751). Yra žinoma, kad XV a. Ceikiniai buvo Andriejui Butrimui Nemierovičiui priklausęs dvaras, kurį 1510 m. šis feodalias testamentu užrašė Švenčionių bažnyčiai. A. B. Nemierovičiaus testamentas – seniausias išlikęs dokumentas, kuriame yra minimi Ceikiniai (Umbražiūnas, 1969, p. 4).

Po Pirmojo pasaulinio karo (iki 1939 m.) Ceikinius valdė lenkai (Kviklys, 1964, p. 751). Lenkų okupacijos metais Ceikiniuose ėmė veikti lietuvių švietimo draugijos „*Rytas*“ skyrius, patriotiško jaunimo organizacijos (Umbražiūnas, 1969, p. 4). Sovietmečiu Ceikiniai buvo apylinkės ir kolūkio centras. Ceikiniai tuo metu pasižymėjo itin aktyviu gyventojų priešinimusi okupacijai, trėmimams – iš Ceikinių apylinkių partizaniniame kare dalyvavo apie trisdešimt vyrų (vienam iš jų – Tigro rinktinės vadui Vincui Žaliaduoniui-Rokui – 1999 m. suteiktas Vyčio Kryžiaus ordinas). Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo Ceikinių apylinkės priklausė Mielagėnų seniūnijai, o nuo 1995 m. įkurta atskira Ceikinių seniūnija (Ignalinos rajono savivaldybės internetinė svetainė, 2015).

Pažymėtina, kad Ceikinių apylinkėse gimė šie iškilūs asmenys: agronomas Antanas Blažys (1914–1996 m.), chemikas Kajetonas Blažys (1903–1963 m.), gydytojas Vladas Blažys (1911–1980 m.), dramaturgas Juozas Cicėnas (1891–†? m.), farmakologas Povilas Gaidelis (1934 m.), operos solistas Kipras Petrauskas (1885–1968 m.), aktorius Mykolas Smagurauskas (1935–1992 m.), fitoterapeutas, profesorius Juozas Ruolia (1950 m.), fizikos ir matematikos mokslų daktaras, profesorius Pranas Survila (1933 m.), kovotojas už Lietuvos laisvę Mykolas Šimkūnas (1907–1931 m.). Ceikiniuose yra kunigavęs 1931 m. sukilimo dalyvis Anupras Labutis (1802–1831 m.), Helsinkio žmogaus teisių gynimo Lietuvos komiteto narys kun. Karolis Garuckas (1908–1979 m.), tremtinys, poetas kun. Kazimieras Vaičionis (1921–2002 m. (Ceikinių bibliotekos informacija, 2015).

3 priedas. Rinkimų rezultatai Ceikinių apylinkėje

Lentelės šiame priede sudarytos pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos internetinėje svetainėje (2015) paskelbtus duomenis.

Seimo rinkimai daugiamandatėse apygardose

Rinkimų data	Partijos pavadinimas	Paduoti balsai nuo galiojančių biuletenių (proc.)	Plg. visoje Lietuvoje (proc.)	Rinkėjų aktyvumas	
				Ceikinių apylinkėje	Visoje Lietuvoje
2012-10-14	Darbo partija	27,36 %	20,69 %	65,76 %	52,93 %
	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	26,89 %	4,05 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	16,04 %	19,18 %		
	Partija Tvarka ir teisingumas	13,68 %	7,63 %		
	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	5,66 %	8,95 %		
	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	3,77 %	15,75 %		
	„Draugų kelias“ politinė partija	2,36 %	8,34 %		
	Socialistinis liaudies Frontas	1,89 %	1,26 %		
	Politinė partija „Sąjunga Taip“	0,94 %	1,84 %		
	Partija „Jaunoji Lietuva“	0,47 %	0,66 %		
	Demokratinė darbo ir vienybės partija	0,47 %	0,33 %		
	Emigrantų partija	0,47 %	0,31 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,00 %	6,08 %		
	Liberalų ir centro sąjunga	0,00 %	2,15 %		
	Krikščionių partija	0,00 %	1,26 %		
	Nacionalinis susivienijimas „Už Lietuvą Lietuvoje“ (Lietuvos centro partijos, Lietuvos socialdemokratų sąjungos, Tautininkų sąjungos ir Tautos vienybės sąjungos koalicija)	0,00 %	0,98 %		
	Respublikonų partija	0,00 %	0,28 %		
	Lietuvos žmonių partija	0,00 %	0,26 %		
2008-10-12	Partija Tvarka ir teisingumas	22,73 %	12,68 %	66,48 %	48,59 %
	Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga	20,45 %	3,73 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	13,64 %	11,72 %		
	Koalicija Darbo partija + jaunimas	10,45 %	8,99 %		
	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	8,18 %	5,73 %		
	Tautos prisikėlimo partija	7,27 %	15,09 %		
	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	6,82 %	19,72 %		
	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	3,18 %	3,64 %		
	„Fronto“ partija	2,27 %	3,24 %		
	Liberalų ir centro sąjunga	1,82 %	5,34 %		
	Lietuvos socialdemokratų sąjunga	1,82 %	0,86 %		
	Partija „Jaunoji Lietuva“	0,45 %	1,75 %		
	Pilietinės demokratijos partija	0,45 %	1,11 %		

	Lietuvos centro partija	0,45 %	0,70 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,00 %	4,79 %		
	Lietuvos rusų sąjunga	0,00 %	0,92 %		
2004-10-10	Darbo partija	32,14%	28,44 %	64,54 %	46,08 %
	Rolando Pakso koalicija „ <i>Už tvarką ir teisingumą</i> “	18,75 %	11,36 %		
	A. Brazausko ir A. Paulausko koalicija „ <i>Už darbą Lietuvai</i> “	17,41 %	20,65 %		
	Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga	15,63 %	6,60 %		
	Tėvynės sąjunga (konservatoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, krikščioniškieji demokratai)	6,70 %	14,75 %		
	Liberalų ir centro sąjunga	5,80 %	9,19 %		
	Krikščionių konservatorių socialinė sąjunga	2,23 %	1,96 %		
	Lietuvos krikščionys demokratai	0,89 %	1,37 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,45 %	3,79 %		
	Nacionalinė centro partija	0,00 %	0,50 %		
	Respublikonų partija	0,00 %	0,36 %		
	Lietuvos socialdemokratų sąjunga	0,00 %	0,33 %		
	Lietuvos laisvės sąjunga	0,00 %	0,28 %		
	Tautinė partija „ <i>Lietuvos kelias</i> “	0,00 %	0,22 %		
	Lietuvių tautininkų sąjunga	0,00 %	0,21 %		
2000-10-08	A. Brazausko socialdemokratinė koalicija	35,37 %	31,08 %	65,30 %	58,63 %
	Lietuvos valstiečių partija	31,44 %	4,08 %		
	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	8,73 %	8,62 %		
	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	6,99 %	19,64 %		
	Lietuvos krikščionių demokratų partija	4,37 %	3,07 %		
	Lietuvos liberalų sąjunga	3,49 %	17,25 %		
	Lietuvos centro sąjunga	2,62 %	2,86 %		
	Krikščionių demokratų sąjunga	2,62 %	4,19 %		
	Lietuvių tautininkų sąjunga	1,31 %	0,88 %		
	Nuosaikiųjų konservatorių sąjunga	1,31 %	2,01 %		
	Lietuvos liaudies sąjunga „ <i>Už teisingą Lietuvą</i> “	1,31 %	1,47 %		
	„ <i>Jaunosios Lietuvos</i> “, naujųjų tautininkų ir politinių kalinių sąjunga	0,44 %	1,15 %		
	Lietuvos laisvės sąjunga	0,00 %	1,27 %		
	Lietuvos partija „ <i>Socialdemokratija 2000</i> “	0,00 %	0,49 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,00 %	1,95 %		
1996-10-20	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	<i>n. d.</i> ³⁴	31,34 %	<i>n. d.</i>	52,92 %
	Lietuvos krikščionių demokratų partija	<i>n. d.</i>	10,43 %		
	Lietuvos demokratinė darbo partija	<i>n. d.</i>	10,01 %		
	Lietuvos centro sąjunga	<i>n. d.</i>	8,67 %		

³⁴ Santrumpa *n. d.* – nėra duomenų – žymima Vyriausiosios rinkimų komisijos internetinėje svetainėje www.vrk.lt nepateikta informacija.

	Lietuvos socialdemokratų partija	<i>n. d.</i>	6,94 %		
	Lietuvių nacionalinė partija „Jaunoji Lietuva“	<i>n. d.</i>	4,01 %		
	Lietuvos moterų partija	<i>n. d.</i>	3,86 %		
	Krikščionių demokratų sąjunga	<i>n. d.</i>	3,24 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	<i>n. d.</i>	3,13 %		
	Lietuvos piliečių aljansas	<i>n. d.</i>	2,55 %		
	Lietuvių tautininkų ir Lietuvos demokratų partijos koalicija	<i>n. d.</i>	2,20 %		
	Lietuvos liberalų sąjunga	<i>n. d.</i>	1,93 %		
	Lietuvos valstiečių partija	<i>n. d.</i>	1,75 %		
	Lietuvos rusų sąjunga	<i>n. d.</i>	1,71 %		
	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	<i>n. d.</i>	1,57 %		
	Lietuvos laisvės sąjunga	<i>n. d.</i>	1,57 %		
	Lietuvos ūkio partija	<i>n. d.</i>	1,26 %		
	Lietuvos laisvės lyga	<i>n. d.</i>	0,96 %		
	Lietuvos socialinio teisingumo sąjunga	<i>n. d.</i>	0,94 %		
	Lietuvos socialistų partija	<i>n. d.</i>	0,76 %		
	Lietuvos Respublikonų partija	<i>n. d.</i>	0,39 %		
	Tautos pažangos partija	<i>n. d.</i>	0,30 %		
	Lietuvos gyvenimo logikos partija	<i>n. d.</i>	0,26 %		
	Lietuvos liaudies partija	<i>n. d.</i>	0,20 %		

Seimo rinkimai vienmandatėse apygardose

Rinkimų data	Kandidato vardas, pavardė	Partijos pavadinimas	Paduoti balsai nuo galiojančių biuletenių (proc.)	Rinkėjų aktyvumas	
				Ceikinių apylinkėje	Visoje Lietuvoje
2012-10-14, I turas	Šarūnas Birutis	Darbo partija	26,67 %	65,76 %	52,92 %
	Marijona Lukaševičienė	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	24,76 %		
	Vilius Cibulskas	Lietuvos socialdemokratų partija	16,19 %		
	Leta Kalinauskaitė	Partija Tvarka ir teisingumas	15,24 %		
	Algirdas Radušys	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	7,14 %		
	Jonas Dieninis	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	3,81 %		
	Algirdas Čeponis	Demokratinė darbo ir vienybės partija	2,86 %		
	Kęstutis Trapikas	Liberalų ir centro sąjunga	2,38 %		
	Vaclav Vilkoit	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,48 %		

	Jurij Ekhardt	Krikščionių partija	0,48 %		
	Sandra Česnulevičiūtė	Tautos vienybės sąjunga	0,00 %		
	Marius Klipčius	Politinė partija „Sąjunga Taip“	0,00 %		
	Oleg Kaušinis	Respublikonų partija	0,00 %		
2012-10-28, II turas	Šarūnas Birutis	Darbo partija	54,44 %	51,21 %	35,91 %
	Vilius Cibulskas	Lietuvos socialdemokratų partija	45,56 %		
2008-10-12, I turas	Juozas Rokas	Partija Tvarka ir teisingumas	27,57 %	66,48 %	48,58 %
	Konstantas Ramelis	Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga	20,56 %		
	Algirdas Radušys	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	14,49 %		
	Algirdas Ivanauskas	Lietuvos socialdemokratų partija	11,21 %		
	Algirdas Žičkus	Koalicija Darbo partija + jaunimas	7,48 %		
	Inija Trinkūnienė	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	5,61 %		
	Vytautas Vaitkevičius	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	4,67 %		
	Kęstutis Trapikas	Liberalų ir centro sąjunga	3,27 %		
	Vincas Babilius	Tautos prisikėlimo partija	3,27 %		
	Dainius Saruolis	„Fronto“ partija	1,87 %		
	Antonij Jundo	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,00 %		
2008-10-26, II turas	Juozas Rokas	Partija Tvarka ir teisingumas	57,14 %	61,25 %	32,37 %
	Konstantas Ramelis	Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga	42,86 %		
2004-10-10, I turas	Česlovas Juršėnas	Lietuvos socialdemokratų partija	42,66 %	64,54 %	46,04 %
	Juozas Rokas	Liberalų demokratų partija	21,56 %		
	Algirdas Žičkus	Darbo partija	18,81 %		
	Arūnas Domininkas Grabažis	Lietuvos krikščionys demokratai	9,17 %		
	Kęstutis Trapikas	Liberalų ir centro sąjunga	6,88 %		
	Janina Belanova	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,92 %		
2004-10-24, II turas	Česlovas Juršėnas	Lietuvos socialdemokratų partija	56,41 %	65,00 %	40,26 %

	Algirdas Žičkus	Darbo partija	40,60 %		
2000-10-08	Bronis Ropė	Lietuvos valstiečių partija	47,56 %	65,30 %	<i>n. d.</i>
	Česlovas Juršėnas	Lietuvos demokratinė darbo partija	31,11 %		
	Liudvikas Sabutis	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	10,67 %		
	Vytautas Bulka	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	3,56 %		
	Petras Rutkauskas	Lietuvos centro sąjunga	3,56 %		
	Jonas Baltakis	Lietuvos liberalų sąjunga	2,22 %		
	Albertas Sekonas	Nuosaičių konservatorių sąjunga	1,33 %		
1996-10-20, I turas	Kęstutis Trapikas	Lietuvos liberalų sąjunga	<i>n. d.</i>	<i>n. d.</i>	<i>n. d.</i>
	Česlovas Juršėnas	Lietuvos demokratinė darbo partija	<i>n. d.</i>		
	Marija Kalvaitienė	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	<i>n. d.</i>		
	Bronis Ropė	Nepriklausomas kandidatas	<i>n. d.</i>		
	Arūnas Domininkas Grabažis	Lietuvos krikščionių demokratų partija	<i>n. d.</i>		
	Irena Šaltienė	Lietuvos socialdemokratų partija	<i>n. d.</i>		
	Kęstutis Čeponis	Nepriklausomybės partija	<i>n. d.</i>		
	Georgijus Skuratovas	Lietuvos rusų sąjunga	<i>n. d.</i>		
	Gotfridas Ektis	Lietuvos ūkio partija	<i>n. d.</i>		
	Aleksandras Valentas	Lietuvos centro sąjunga	<i>n. d.</i>		
	Edmund Šot	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	<i>n. d.</i>		
	Rimvydas Maciulevičius	Nepartinis judėjimas „Rinkimai 96“	<i>n. d.</i>		
	Lina Bukauskienė	Lietuvos tautininkų sąjunga	<i>n. d.</i>		
	Algis Stasys Meilus	Respublikonų partija	<i>n. d.</i>		
1996-11-10, II turas	Kęstutis Trapikas	Lietuvos liberalų sąjunga	<i>n. d.</i>	<i>n. d.</i>	<i>n. d.</i>
	Česlovas Juršėnas	Lietuvos demokratinė darbo partija	<i>n. d.</i>		

Respublikos Prezidento rinkimai

Rinkimų data	Kandidato vardas, pavardė	Paduoti balsai nuo galiojančių biuletenių (proc.)	Plg. visoje Lietuvoje (proc.)	Rinkėjų aktyvumas	
				Ceikinių apylinkėje	Visoje Lietuvoje
2014-05-11, I turas	Bronis Ropė	54,50 %	4,21 %	59,75 %	52,23 %
	Dalia Grybauskaitė	20,11 %	46,64 %		
	Zigmantas Balčytis	10,05 %	13,83 %		
	Artūras Paulauskas	9,47 %	12,19 %		
	Naglis Puteikis	3,16 %	9,47 %		
	Artūras Zuokas	2,12 %	5,31 %		
	Valdemar Tomaševski	0,53 %	8,35 %		
2014-05-25, II turas	Dalia Grybauskaitė	52,55 %	59,08 %	59,39 %	47,37 %
	Zigmantas Balčytis	47,45 %	40,92 %		
2009-05-17	Dalia Grybauskaitė	58,49 %	69,09 %	62,93 %	51,76 %
	Algirdas Butkevičius	15,09 %	11,82 %		
	Valentinas Mazuronis	10,85 %	6,15 %		
	Kazimira Danutė Prunskienė	10,85 %	3,91 %		
	Loreta Graužinienė	3,30 %	3,61 %		
	Česlovas Jezerskas	0,94 %	0,67 %		
	Valdemar Tomaševski	0,47 %	4,74 %		
2004-06-13, I turas	Česlovas Juršėnas	30,91 %	11,49 %	64,61 %	48,40 %
	Valdas Adamkus	20,00 %	31,14 %		
	Kazimira Danutė Prunskienė	19,55 %	20,60 %		
	Vilija Blinkevičiūtė	16,36 %	15,94 %		
	Petras Auštrevičius	13,18 %	18,71 %		
2004-06-27, II turas	Valdas Adamkus	39,75 %	52,65 %	68,26 %	52,46 %
	Kazimira Danutė Prunskienė	60,25 %	47,35 %		
2002-12-22, I turas	Valdas Adamkus	33,33 %	35,53 %	69,15 %	53,92 %
	Rolandas Paksas	21,10 %	19,66 %		
	Artūras Paulauskas	11,81 %	8,31 %		
	Vytenis Povilas Andriukaitis	11,39 %	7,30 %		
	Vytautas Šerėnas	10,55 %	7,75 %		
	Kazimira Danutė Prunskienė	4,64 %	5,04 %		
	Julius Veselka	2,11 %	2,23 %		
	Eugenijus Gentvilas	1,69 %	3,08 %		
	Algirdas Pilvelis	1,27 %	0,14 %		
	Algimantas Matulevičius	0,84 %	2,22 %		
	Vytautas Bernatonis	0,42 %	0,25 %		
	Kęstutis Glaveckas	0,42 %	0,52 %		
	Vytautas Antanas Matulevičius	0,42 %	1,86 %		
	Kazys Bobelis	0,00 %	1,91 %		
	Rimantas Jonas Dagys	0,00 %	0,09 %		
	Juozas Edvardas Petraitis	0,00 %	3,74 %		
	Vytautas Šustauskas	0,00 %	0,37 %		
2003-01-05, II turas	Rolandas Paksas	63,83 %	54,15 %	65,56 %	52,65 %
	Valdas Adamkus	36,17 %	44,83 %		
1997-12-21, I turas	Artūras Paulauskas	52,67 %	45,28 %	74,58 %	71,45 %
	Vytautas Landsbergis	21,76 %	15,92 %		
	Valdas Adamkus	17,94 %	27,90 %		
	Vytenis Povilas Andriukaitis	5,34 %	5,72 %		
	Kazys Bobelis	1,53 %	3,96 %		

	Rolandas Pavilionis	0,38 %	0,87 %		
	Rimantas Smetona	0,38 %	0,36 %		
1998-01-04, II turas	Artūras Paulauskas	57,51 %	49,63 %	77,18 %	73,66 %
	Valdas Adamkus	42,49 %	50,37 %		
1993-02-14	Algirdas Mykolas Brazauskas	<i>n. d.</i>	61,06 %	<i>n. d.</i>	78,60 %
	Stasys Lozoraitis	<i>n. d.</i>	38,94 %		

Savivaldybių tarybų rinkimai. Tarybos narių rinkimai

Rinkimų data	Partijos pavadinimas	Paduoti balsai nuo galiojančių biuletenių (proc.)	Rinkėjų aktyvumas	
			Ceikinių apylinkėje	Visoje Lietuvoje
2015-03-01	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	70,98 %	64,60 %	47,18 %
	Lietuvos socialdemokratų partija	8,29 %		
	Darbo partija	7,25 %		
	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	6,22 %		
	Partija Tvarka ir teisingumas	5,18 %		
	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	1,55 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,52 %		
2011-02-27	Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga	69,39 %	74,04 %	44,08 %
	Partija Tvarka ir teisingumas	11,43 %		
	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	6,53 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	4,90 %		
	Nepriklausomas kandidatas Romualdas Spulis	3,67 %		
	Darbo partija	2,45 %		
	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	0,82 %		
	Liberalų ir centro sąjunga	0,82 %		
2007-02-25	Lietuvos valstiečių liaudininkų ir krikščionių demokratų koalicija	62,80 %	72,83 %	41,3 %
	Darbo partija	10,00 %		
	Tėvynės sąjunga (konservatoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, krikščioniškieji demokratai)	7,20 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	6,40 %		
	Partija Tvarka ir teisingumas (liberalai demokratai)	5,60 %		
	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	4,00 %		
	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	3,60 %		
	Liberalų ir centro sąjunga	0,40 %		
2002-12-02	Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga	54,55 %	68,87 %	49,23 %
	Lietuvos centro sąjunga	15,15 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	7,79 %		
	Lietuvos krikščionys demokratai	6,06 %		
	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	6,06 %		
	Lietuvos liberalų sąjunga	6,06 %		
	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	2,60 %		
	Liberalų demokratų partija	1,73 %		

2000-03-19	Lietuvos valstiečių partija	65,38 %	66,85 %	49,63 %
	Lietuvos krikščionių demokratų partija	8,97 %		
	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	7,26 %		
	Lietuvos ūkio partija	4,70 %		
	Lietuvos demokratinė darbo partija	4,70 %		
	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	3,42 %		
	Lietuvos centro sąjunga	3,42 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	1,71 %		
	Lietuvos partija „Socialdemokratija 2000“	0,43 %		
1997-03-23	Lietuvos valstiečių partija	41,10 %	55,96 %	35,60 %
	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	37,44 %		
	Lietuvos demokratinė darbo partija	6,39 %		
	Lietuvos krikščionių demokratų partija	5,02 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	4,11 %		
	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	3,65 %		
	Lietuvos liberalų sąjunga	2,28 %		
1995-03-25	Lietuvos valstiečių partija	50,54 %	82,40 %	44,85 %
	Lietuvos krikščionių demokratų partija	22,94 %		
	Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai)	16,49 %		
	Lietuvos demokratinė darbo partija	6,09 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	3,58%		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,36%		

Mero rinkimai

Rinkimų data	Kandidato vardas, pavardė	Partijos pavadinimas	Paduoti balsai nuo galiojančių biuletenių (proc.)	Rinkėjų aktyvumas	
				Ceikinių apylinkėje	Visoje Lietuvoje
2015-03-01	Henrikas Šiaudinis	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	75,37 %	64,60 %	47,17 %
	Vilius Cibulskas	Lietuvos socialdemokratų partija	8,37 %		
	Vygantas Dilys	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	7,39 %		
	Vytautas Gimžauskas	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	2,46 %		
	Manfredas Žymantas	Darbo partija	2,46 %		
	Juozas Rokas	Partija Tvarka ir teisingumas	3,94 %		

Rinkimai į Europos Parlamentą

Rinkimų data	Partijos pavadinimas	Paduoti balsai nuo galiojančių biuletenių (proc.)	Plg. visoje Lietuvoje (proc.)	Rinkėjų aktyvumas	
				Ceikinių apylinkėje	Visoje Lietuvoje
2014-05-25	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	35,57 %	6,61 %	59,39 %	47,35 %
	Partija Tvarka ir teisingumas	19,59 %	14,25 %		
	Darbo partija	14,43 %	12,81 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	12,37 %	17,26 %		
	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	5,67 %	17,43 %		
	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	4,12 %	16,55 %		
	Lietuvos žaliųjų partija	4,12 %	3,56 %		
	Liberalų ir centro sąjunga	2,06 %	1,48 %		
	Tautininkų sąjunga	1,55 %	2,00 %		
	Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Valdemaro Tomaševskio blokas“	0,52 %	8,05 %		
2009-06-07	Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga	33,54 %	1,87 %	47,70 %	20,98 %
	Partija Tvarka ir teisingumas	16,77 %	12,22 %		
	Darbo partija	13,66 %	8,79 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	9,94 %	18,61 %		
	Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	8,07 %	26,86 %		
	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	5,59 %	7,36 %		
	„Fronto“ partija	3,11 %	2,43 %		
	Tautos prisikėlimo partija	3,11 %	1,04 %		
	Lietuvos centro partija	2,48 %	3,09 %		
	Krikščionių konservatorių socialinė sąjunga	2,48 %	2,93 %		
	Liberalų ir centro sąjunga	0,62 %	3,47 %		
	Pilietinės demokratijos partija	0,62 %	1,35 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcija	0,00 %	8,42 %		
	Žemaičių partija	0,00 %	1,27 %		
	Tautinė partija „Lietuvos kelias“	0,00 %	0,29 %		
2004-06-13	Darbo partija	31,07 %	30,16 %	64,61 %	48,38 %
	Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga	27,67 %	7,41 %		
	Lietuvos socialdemokratų partija	13,59 %	14,43 %		
	Tėvynės sąjunga (konservatoriai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, krikščioniškieji demokratai)	5,34 %	12,58 %		
	Liberalų demokratų partija	5,34 %	6,83 %		
	Lietuvos krikščionys demokratai	5,34 %	2,75 %		
	Naujoji sąjunga (socialliberalai)	4,37 %	4,85 %		
	Krikščionių konservatorių	3,88 %	2,57 %		

	socialinė sąjunga				
	Liberalų ir centro sąjunga	2,43 %	11,23 %		
	Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ir Lietuvos rusų sąjungos koalicija „ <i>Kartu mes jėga!</i> “	0,49 %	5,71 %		
	Tautos pažangos partija	0,49 %	1,18 %		
	Nacionalinė centro partija	0,00 %	0,30 %		

4 priedas. Giluminio interviu klausimynas

Tema	Klausimai
Bendrieji klausimai	1. Ar sutinkate dalyvauti Ceikinių apylinkės gyventojų informacinės elgsenos tyrime? 2. Ar sutinkate, kad pokalbis būtų įrašytas? 3. Jūsų amžius 4. Jūsų išsilavinimas 5. Jūsų veikla
Informacijos gavimas	1. Iš kur sužinote politinę informaciją? 2. Iš kur politinę informaciją gauna Jūsų pažįstami Ceikinių apylinkės gyventojai? 3. Ar yra buvę situacijų, kuomet politinę informaciją gavote atsitiktinai, pavyzdžiui, žiūrėjote Jūsų mėgstamą pramoginę laidą, o per reklaminę pauzę pamatėte politinę reklamą? 4. Kokios politinės informacijos vartojate daugiau: gautos atsitiktinai (nesant politinės informacijos poreikiui) ar neatsitiktinai (esant politinės informacijos poreikiui)? 5. Ar politinę informaciją gaunate iš žiniasklaidos? (Jei atsakoma ne, praleidžiami 5–11 klausimai) 6. Ar politinę informaciją gaunate skaitydamas(-a) spaudą? Išvardinkite leidinius, kuriuos skaitydamas(-a) gaunate politinę informaciją. 7. Ceikinių pašto duomenimis, populiariausias leidinys Ceikinių seniūnijoje yra rajono laikraštis „Mūsų Ignalina“. Kokie šio laikraščio privalumai? Kokie šio laikraščio trūkumai? 8. Ar politinę informaciją gaunate klausydamasis(-asi) radijo? Išvardinkite radijo stotis, kurias klausydamasis(-asi) gaunate politinę informaciją. Išvardinkite radijo laidas, kurias klausydamasis(-asi) gaunate politinę informaciją. 9. Ar politinę informaciją gaunate žiūrėdamas(-a) televiziją? Išvardinkite kanalus, kuriuose žiūrėdamas(-a) gaunate politinę informaciją. Išvardinkite televizijos laidas, kurias žiūrėdamas(-a) gaunate politinę informaciją. 10. Ar politinę informaciją gaunate naršydamas(-a) internete? Išvardinkite internetines svetaines, kuriose naršydamas(-a) gaunate politinę informaciją. 11. Ar žiniasklaidos skleidžiama informacija yra objektyvi? Nuomonę pagrįskite. 12. Ar politikai daro įtaką žiniasklaidai? Galbūt žinote pavyzdžių? 13. Ar esate pastebėjęs(-usi) žiniasklaidos cenzūros atvejų politiniame kontekste? Pateikite pavyzdžių. 14. Ar politinę informaciją gaunate iš pačių politikų? (Jei atsakoma ne, praleidžiamas 15, 16, 17 klausimas)

	15. <i>Ar yra tekę bendrauti su politikais? Kokios tai buvo situacijos?</i> 16. <i>Ar yra tekę matyti specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių? Kokie tai buvo leidiniai?</i> 17. <i>Ar politikų skleidžiama informacija yra objektyvi? Nuomonę pagrįskite.</i> 18. <i>Ar politinę informaciją gaunate iš Vyriausiosios rinkimų komisijos? Pateikite pavyzdžių. (Jei atsakoma ne, praleidžiamas 15 klausimas)</i> 19. <i>Ar Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiama informacija yra objektyvi? Nuomonę pagrįskite.</i> 20. <i>Ar manote, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos rinkėjams pateikiamos informacijos galėtų būti daugiau?</i> 21. <i>Ar politinę informaciją gaunate iš giminių, draugų, pažįstamų? (Jei atsakoma ne, praleidžiami 18–19 klausimai)</i> 22. <i>Ar dažnai su giminėmis, draugais ir pažįstamais kalbatės politinėmis temomis?</i> 23. <i>Ar giminių, draugų ir pažįstamų skleidžiama informacija yra objektyvi? Nuomonę pagrįskite.</i> 24. <i>Ar egzistuoja objektyvi informacija?</i> 25. <i>Ar politinės informacijos Jūs gaunate užtektinai?</i> 26. <i>Ar Jums svarbus politinės informacijos objektyvumas?</i>
<i>Efektyvaus ir neefektyvaus pranešimo kriterijai</i>	1. <i>Kokius politinius pranešimus Jūs labiausiai įsidėmėte?</i> 2. <i>Kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, labiausiai įsidėmė kaimo žmonės?</i> 3. <i>Į kokius politinius pranešimus Jūs nekreipiate dėmesio?</i> 4. <i>Į kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, dėmesio nekreipia kaimo žmonės?</i> 5. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas.</i> 6. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas.</i> 7. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas.</i> 8. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas.</i> 9. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus per televiziją pateiktas politinis pranešimas.</i> 10. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus per televiziją pateiktas politinis pranešimas.</i> 11. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus gyvai auditorijoje pateiktas politinis pranešimas.</i> 12. <i>Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus gyvai auditorijoje pateiktas politinis pranešimas.</i> 13. <i>Kalbant apie politiko tiesioginį bendravimą su rinkėjais, kuris būdas, Jūsų nuomone, yra efektyvesnis – bendrauti su kiekvienu rinkėju asmeniškai ar susitikti su gyventojų</i>

	bendruomene? 14. Ar teatro pavidalu pateiktus politinius įvykius įsidėmėte geriau? Kuris politikas Jums asocijuojasi su teatro aktoriumi? Kaip vertinate šį politiką? 15. Kaip reaguojate į krikščioniškos topikos vartojimą teikiant politinę informaciją? 16. Ar pastebėjote politikų sveikinimus spaudoje? Kaip juos vertinate. 17. Išvardinkite, Jūsų nuomone, pagrindinius gero politiko bruožus. 18. Išvardinkite, Jūsų nuomone, pagrindinius geros partijos bruožus.
Įtaka politiniam apsisprendimui	1. Ar balsuojate per rinkimus? 2. Kokie veiksniai lemia, ar balsuojate per rinkimus? 3. Kokie veiksniai lemia, už ką balsuojate per rinkimus? 4. Kaip manote, kodėl Ceikinių apylinkės gyventojai per visus rinkimus balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo aktyvumu? 5. Kodėl, Jūsų nuomone, minėtasis reiškinys ypač akivaizdus per Savivaldybių tarybų rinkimus? Su kuo siejate šį reiškinį? 6. Kokia informacija daro didžiausią įtaką Jūsų pasirinkimui už ką balsuoti: skleidžiama žiniasklaidos, skleidžiama politikų, skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos ar skleidžiama Jūsų aplinkoje esančių žmonių? 7. Kaip manote, kodėl tiek Ceikiniuose, tiek visame Ignalinos rajone nuo pat nepriklausomybės atkūrimo laikų rinkimuose laimi valstiečių partija? 8. Kokiomis priemonėmis ši partija teikia informaciją apie savo veiklą rinkėjams? 9. Kaip vertinate teiginį, kad rinkėjai nuo nepriklausomybės atkūrimo laikų balsuoja už Valstiečių partiją, nes nuo sovietinių laikų yra pripratę prie vienos partijos valdymo? 10. Ar Valstiečių partija skatina aktyvų piliečių dalyvavimą rinkimuose? Pateikite pavyzdžių. 11. Ką manote apie dabartinę vietos savivaldos valdžią? 12. Ką manote apie dabartinę Lietuvos valdžią? 13. Ar pasitikite valdžia? 14. Kokia Jūsų nuomonė apie sovietinius laikus? Kaip politinę informaciją sužinodavote sovietiniais laikais? 15. Ar mylite Lietuvą? 16. Kokią matote Lietuvos ateitį? 17. Galbūt norėtumėte dar ką nors pridurti temomis, kuriomis kalbėjomės?

5 priedas. Pokalbiai su informantais

1 informantas

Rūta: *Ar sutinkat dalyvaut Ceikinių apylinkės gyventojų informacinės elgsenos tyrime?*

1 informantas: *Taip.*

R.: *Ar sutinkate, kad pokalbis būtų įrašytas?*

1 inf.: *Sutinku.*

R.: *Ar esate moteris, sulaukusi daugiau nei 60 metų?*

1 inf.: *Taip.*

R.: *Ir Jūsų išsilavinimas...*

1 inf.: *Spec. vidurinis.*

R.: *Ir šiuo metu esat pensijoje?*

1 inf.: *Taip taip taip.*

R.: *Dabar norėsiu Jūsų paklausinėt apie informacijos gavimą. Iš kur sužinote politinę informaciją?*

1 inf.: *Nu šiaip tai dar iš televizoriaus daug sužinom.*

R.: *Mhm... O dar iš kur?*

1 inf.: *Nu... (mąsto). Iš laikraščių... (mąsto). Politikai kai važinėja per visokius susirinkimus, irgi pasakoja. Radijas. Va tie pagrindiniai.*

R.: *Aišku. O iš kur informaciją gauna Jūsų pažįstami Ceikinių kaimo gyventojai?*

1 inf.: *Nu... Daugumoj gal iš... Jeigu būna rinkimai rajono, tai aišku čia vietiniai jau tie rajono visi dauguma (politikai – aut. past.) važinėja per kaimus, pas žmones važinėja... (mąsto) Dar atveža šituos gi, tokie...*

R.: *Lankstinukus?*

1 inf.: *Jo, lankstinukus. Laikraštukus parenka dar pasižiūrėt, pasiskaityt. Nu va daugumoj. O jei Respublikos mastu irgi iš televizoriaus pagrinde, iš radijo, iš spaudos.*

R.: *Mhm. Ar yra buvę situacijų, kuomet politinę informaciją gavote atsitiktinai? Pavyzdžiui, žiūrėjote Jūsų mėgstamą pramoginę laidą ar ten kokį koncertą, nu ir va per reklaminę pauzę pamatėt politinę reklamą. Ar yra buvę taip?*

1 inf.: *Gal yr ir taip buvę, dabar neatsimenu.*

R.: *O kokios informacijos gaunate daugiau, kai jau Jūs pati norit kažką sužinot, kai yra poreikis... Ar kai va taip va gaunate atsitiktinai?*

1 inf.: *Ir to, ir to panašiai. Vienodai gal. Ir atsitiktinai, ir kai poreikis...*

R.: *Visaip būna?*

1 inf.: *Visaip būna, jo.*

R.: *Dabar klausinėsiu kiek smulkiau. Jūsų atsakymai gali būt panašūs kaip jau kalbėjot. Ar politinę informaciją gaunate iš žiniasklaidos (tai čia televizija, radijas)?*

1 inf.: *Jo jo jo, gaunu.*

R.: *Mhm... Ar politinę informaciją gaunate skaitydama spaudą?*

1 inf.: *Nu tai būna kitąsyk, kad spauda papildo maždaug, jeigu apie tą vieną... Kaip sako rinkėjai... Nu... (mąsto). Šiaip papildo spauda, jeigu ko... Vistiek pasiskaitai, įdomu, ką apie vieną ir kitą kandidatą tenai rašo. Ten iš laikraščių būna vienaip, iš radijo, televizoriaus – kitaip.*

R.: *Ir tada formuojasi bendras vaizdas?*

1 inf.: *Jo, maždaug. Arba jeigu žmogus visiškai nežinomas, tai dar ir daugiau reikia informacijos... Jeigu kur labiau žinai, vat jis daugiau politikoj kur tai buvęs, jį dažniau matai... O jeigu naujas jau, tai kažkaip tai nieko nežinai, atrodo, noris daugiau sužinot.*

R.: *Mhm. O kokius laikraščius ar žurnalus skaitot, kuriuose yra paliečiamos politinės temos? Kokie tie pagrindiniai?*

1 inf.: *Nu tai tie būna daugumoj... Pagrinde rajono, jo. Nu būna, kad dar ir ten „Lietuvos rytą“, kada žinot, va tuos. Jeigu vyksta ne savivaldybių rinkimai, pavyzdžiui, jei Prezidento, Seimo, tai jau tada iš kitų.*

R.: *Ceikinių pašto duomenis, ceikiniečiai labiausiai skaito...*

1 inf.: *...(pertraukia) „Mūsų Ignaliną“, jo.*

R.: *Taip. Kaip manote, kodėl žmonės taip mėgsta „Mūsų Ignaliną“?*

1 inf.: *Nu negaliu pasakyti. Atrodo, ten randi viską, ko reikia (juokiasi).*

R.: *Universalus.*

1 inf.: *Jo jo, universalus. Tikrai... Nu dar ten nieko prieš ir „Naują vagą“, bet kažkaip tai vat pripratom prie „Mūsų Ignalinos“, atrodo, ten jau daugiau kažkaip tai visko randam.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate klausydamasi radijo?*

1 inf.: *Nu taip, radijas tai pas mus visą dieną jau. Kai pasikeliam, tai iki vakaro, kol jau televizorių jungiam. Tai visokių dalykų (sužinom – aut past.).*

R.: *Ir kokias radijo stotis labiausiai klausot?*

1 inf.: *Lietuvos radiją.*

R.: *Ir jau visos laidos iš eilės klausomos, taip?*

1 inf.: *Jo, kiek jau būni kambary, tiek ir klausai (juokiasi). Jo.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate žiūrėdama televiziją?*

1 inf.: *Nu būna, ypač kai būna tie debatai, būna.*

R.: *O per kuriuos kanalus?*

1 inf.: *Nu, pagrindinai, tai žiūrim per LRT.*

R.: *Mhm.*

1 inf.: *Jie gal daugiausia ir būna ten, man atrodo, kitos... kitos nelabai.*

R.: *Na, per Lietuvos ryto televiziją dar būna apie savivaldos rinkimus.*

1 inf.: *Gali būt, bet mes per LRT.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš interneto?*

1 inf.: *Ne, jau internetu tai jau nesinaudoju. Šituo dalyku – ne (juokiasi).*

R.: *Kaip manote, ar žiniasklaidos skleidžiama politinė informacija yra objektyvi? Tai yra, ar kas nors tą informaciją paveikia – ar patys politikai, ar tai žurnalistai tarpusavyje konkuruoja...*

1 inf.: *Nu tai visko būna, matosi, kad ypač kai jau artėja rinkimai.*

R.: *O gal žinot pavyzdžių, kaip politikai bando paveikti žiniasklaidą?*

1 inf.: *Aš jau tokių asmeniškai nežinau, bet vat jaučias, kad vistiek... Daugumoj tai žinot, pavyzdžiui, kai savivaldybių rinkimai, tai jau pati, Rūta, žinot, kad... kad jau laikraščiai daugumoj tą partiją, kuri vadovauja jina, tai tą labiau ir kelia.*

R.: *Teko girdėt, kad „Nauja vaga“ socialdemokratų pakraipos laikraštis?*

1 inf.: *Gal ne, nesimato, kad socialdemokratai...*

R.: *Man irgi iš tikrųjų buvo naujiena.*

1 inf.: *Naujiena naujiena... Ten... Ten dirbo tas Krapauskas, nu tai jisai fotografuodavo daugiau, ten jisai nerašydavo, žinot, tokių vat nei labai agituojančių, nieko. O čia gi dabar tai mūsų – tai aišku. Daugiau jau būna tie visi ir kandidatai... Va tie, kurie... Ir taryboj rajono... Taigi jie visus tokius postus užima gerus, o socialdemokratų pagrinde gal pensininkai (juokiasi). Tai nieko gero. Taip mūsų rajone. Nežinau, kaip kituos.*

R.: *Jūs minėjote, bet dar kartą klausiu, kiek konkrečiau – ar politinę informaciją gaunate iš pačių politikų?*

1 inf.: *Nu tai iš pačių politikų, tie, kurie vat Savivaldybių (kandidatai į Savivaldybės tarybą – aut. past.) pagrinde atvažiuoja. Nu anksčiau dar važinėdavo Seimo. Nu, kurie Seimo nariai. Taigi dar kai atvažiuoja į susitikimus su rinkėjais. Tai va tik tokius.*

R.: *O dažniau pasitaikydavo, kad asmeniškai politikas pas Jus ateina, ar susirinkime dalyvaujat?*

1 inf.: *Ne, susirinkime. Aš asmeniškai neturėjau reikalų tokių, kad kreipčiausi į politiką asmeniškai.*

R.: *Bet būna, kad ateina pas žmones tiesiog ir sako „balsuokite už mane“. Nebuvo tokių situacijų?*

1 inf.: *Nu ne ne. Gal ten pas kitus, nežinau, bet man tai neteko. Tai būna gal vat vietiniai, kurie... ypač savivaldybių, nes kitam tai... Nors anksčiau būdavo ir Švenčionių rajono čia vaikščiodavo, važinėdavo per kaimus. Kai būdavo Seimo rinkimai anksčiau. Dabar kažkaip tai tų nesimato, kurie važinėja – ar jie jau pateko į politiką, kad nevažinėja, ar kaip kitaip. Va tas Trapikas būdavo važinėja, kur mero pavaduotojas dabar Švenčionių.*

R.: *O kuris būdas gaut politinę informaciją Jums labiausiai priimtinas – ar per televizorių, ar per radiją, laikraščius ar kai politikai...*

1 inf.: *Žiūrint kokie rinkimai. Kai Savivaldybių – kai atvažiuoja, susitikimas gerai, tinka. O kai Seimo, į Prezidentus, jau mažai kas atvažiuoja iš tų.*

R.: *Bet ar norėtus, kad atvažiuotų?*

1 inf.: *Nu tai aišku, norėtus. Seimo tie, kur kandidatuoja, dar atvažiuoja, tai dar tie atvažiuoja, o į Prezidentus, tai jau nežinau, man neteko matyt čia Ceikiniuose, nors ir Ignalinoj...*

R.: *O gal Ropė?*

1 inf.: *Nu čia jau vietoj, jo.*

R.: *Kaip manot, ar politikų skleidžiama informacija yra šališka?*

1 inf.: *Gal visokia būna. Daug ir pažadų. Labai daug pažadų. Prieš rinkimus visi pažadai...*

R.: *Ką manot, kai juodina kitus?*

1 inf.: *Nu negerai, aišku negerai. Reikia, kad patys rinkėjai susidarytų nuomonę. Ne jie vieni kitus šmeižtų.*

R.: *Ar informaciją gaunate iš Vyriausiosios rinkimų komisijos? Pavyzdžiū, ar gavote kokių nors leidinių, parengtų Vyriausiosios rinkimų komisijos?*

1 inf.: *Gal būdavo, nešdavo ten – su paštu atnešdavo, įdėdavo į dėžutę, prinešdavo visokių.*

R.: *Aš asmeniškai gavau knygelę prieš Savivaldos rinkimus – ten su partijų programom, nuotraukytėm, ar Jūs gavot?*

1 inf.: *Buvo buvo, jo, bet į pašto dėžutę.*

R.: *Mhm, galėjo ir taip būt. Ar šita informacija knygelėse Jums atrodo objektyvi?*

1 inf.: *Nu šita gal ir jau nieko. Be to, neužsimiršta (informacija – aut. past.) – vis pavartai, pavartai.*

R.: *Ir kai pačios partijos jau pateikia tuos visus sąrašus, programas, tai negali nei kitų pajuodinti, nei savęs per daug pasigražinti?*

1 inf.: *Nu taip taip. Bet man nepatinka dalykas vienas tuose rinkimuose, jeigu jau teistas žmogus, tai, man atrodo, neturėtų ir dalyvaut. Nu... Nekandidatuot.*

R.: *Tai iš Vyriausiosios rinkimų komisijos informacijos mes ir sužinom, ar teistas, ar ne. Kitaip gal ir išvis nesužinotumėm.*

1 inf.: *Tai buvo tokių atvejų, kad nežinojo daug kas, jeigu nebūtų kandidatavęs, Orlovas toks. Buvęs žiūrim teistas.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš draugų, giminių, pažįstamų?*

1 inf.: *Nu tai aptaria visi, kaip balsuosim, koks žmogus gi, pavyzdžiui. Tai geriau tas ar anas jį žino, tai daugiau ir sužinai.*

R.: *Mhm. O ar dažnai tokie pokalbiai vyksta?*

1 inf.: *Nu ne dažnai, prieš rinkimus pagrindinai jau, tada jau. Pasikalbam už ką balsuosim, kuris čia geriau pagal tuos visus pažadus.*

R.: *O Jums apskritai tos politinės informacijos užtenka?*

1 inf.: *Užtenka, užtenka, nereikia ten per daug sukt galvos, nei domėtis per daug.*

R.: *Ar svarbu, kad politinė informacija būtų... nu neiškraipyta, nepaveikta? Objektyvi.*

1 inf.: *Be abejo būtų geriau, bet kažin ar jau čia taip būna.*

R.: *Gal tik Vyriausiosios rinkimų komisijos daugiau yra išdėstyta taip, kaip yra?*

1 inf.: *Taip taip taip.*

R.: *Dabar norėčiau paklausinėti kiek kitomis temomis. Apie efektyvų ir neefektyvų pranešimą. Atsakydama į klausimus turėkit galvoje, koks pranešimas Jums atrodo geras, o koks blogas. Koks Jus sužavi, o koks nepalieka jokio įspūdžio.*

1 inf.: *Mhm.*

R.: *Kokius politinius pranešimus Jūs labiausiai įsidėmiate? Na vat, koks turėtų būt – ar spalvingas, ar su nuotrauka, tai yra pateikimo forma turi būt graži, ar žavi gražiai apsirengęs politikas, kai balsas skambus...*

1 inf.: *Nu, turi įtakos, kai gražiai pateikinėja, jo. Atrodo įtikinamiau, įtikina labiau, visapusiškas tada toks.*

R.: Kokius pranešimus, anot Jūsų, labiausiai įsidėmi kaimo žmonės?

1 inf.: Nu, kaimo žmonės tai daugiausiai gal apie valdžią, pavyzdžiui. Jeigu jau ten ar tas, ar anas, apie tą korupciją labai jau.

R.: Iškart intriga, įdomu.

1 inf.: Va tokie va dalykai. Dar kas surišta kiek su teisėsauga, žinot, kai vistik tai būna tokie va pranešimai. Labiau jie tie įsidėmi.

R.: O į kokius politinius pranešimus nekreipiat dėmesio? Ar yra tokių?

1 inf.: Nu nepasakyčiau, kad visiškai, gal tik į vienus jau taip stiprinau reaguoji, į kitus mažiau.

R.: O į kokius mažiau?

1 inf.: Nu, mažiau į tokius, kur jau atrodo paprastesni, jau stipriau tai tokie... kaip nuotykiškai visokie dabar su teroristais, kažkaip tai jau labiau...

R.: Įdomu, ką valdžios darys šitoj situacijoje?

1 inf.: Jo jo jo. Ir čia labai sunkus jų pasirinkimas (priimti pabėgėlius – aut. past.), pasirinkimo beveik nėra, privalo tai daryt. O po tokių visokių kaip Prancūzija... Gal va tokius va silpnesnius, ne pranešimai, o trintis. Kaip kaimynas su kaimynu susipyksta. Tai čia... Va dėl Rusijos tos. Man atrodo, per daug analizuoja to, ko nereikia. Jau geriau patylėt kai kuriose vietose, o tai tada prisidirba ir būna šaukštai popiet. Tai tokių aš nelabai vertinu.

R.: O kokių, manot, nevertina kaimo žmonės?

1 inf.: Nu kaimo žmonės irgi tos politikos... Dauguma jau yra pensininkai. Pagrindinis kaimo žmonėms – išgyvenimas, pragyvenimas, materialinis gerbūvis. Politikos nesureikšmina – kuris gerai atstovaus jiems, tas ir bus gerai. Kuri partija, ar kuris kandidatas...

R.: Kai skaitot pranešimą spaudoj – straipsnį, pavyzdžiui. Koks straipsnis turi būt, kad atkreiptų Jūsų dėmesį? Kad sakytumėt „koks geras“.

1 inf.: Žiūrint apie kokį dalyką eina kalba. Jeigu supranti apie ką kalbama, nu tada ir patinka.

R.: Aiškus turi būt?

1 inf.: Aiškumas, jo. Iš tuščio tuščian nepatinka.

R.: O koks turi būti tas raštu pateiktas pranešimas, kad, pavyzdžiui, būtų šimtas pranešimų, bet jūs pastebėtumėte tą vieną?

1 inf.: Nu konkrečiai apie tą dalyką, kad va konkrečiai. Be jokių didelių išvedžiojimų.

R.: Svarbu, kad tema Jus domintų?

1 inf.: Jo jo jo.

R.: O koks neefektyvus? Nedominančia tema?

1 inf.: *Jo jo jo, kur nenorėtum papildomų (žinių, informacijos – aut. past.) jokių skaityt.*

R.: *O koks per radiją Jums patinka pranešimas? Gal jau ir balsas tampa svarbu? Kad nemurmėtų?*

1 inf.: *Nenorėčiau, kad murmėtų. Ir balsas svarbu. Balsas daug ką daro per pranešimus. Čia ne įrašams, bet karo metu tas Rusijoje Levitanas turėjo tokį balsą, tai už jį labai daug davė pinigų vokiečiai, kad persiviliotų.*

R.: *Mhm.*

1 inf.: *Vien dėl balso. Aš va kaip šiandien tiesiog girdžiu tą balsą. Toks, atrodo, net sujudina.*

R.: *Tai ir jo pasakytos naujienos tampa įspūdingesnės nei pasakytos kitų?*

1 inf.: *Nu! Taip taip taip... Kai pasakys, atrodo, būdavo... Ar va kai miršta kažkas, kai Brežnevas žinau mirė... Tai pranešimas, žinau, bet pakelia.*

R.: *O į kokią per radiją pasakytą politinį pranešimą nekreipiat dėmesio?*

1 inf.: *Nu, jeigu klausau, jeigu jau radija ta sako ką nors, tai jau paklausau. Dar kaip sako... Ar labai ten, pagalvoji, jaudinantis, ar blogas pranešimas, o jeigu, kaip sako, nu, „pusė bėdos“, tai jau ne taip.*

R.: *O per televiziją koks turi būti pranešimas, kad sakytumėt: „o čia buvo geras pasisakymas apie politiką“?*

1 inf.: *Nu konkretus irgi. Konkretus. Kaip sako, kitų nesmerkiantis. Nu, kai pasisako prieš rinkimus, kaip minėjau, kitus kandidatus... Nu... Peikt. Visur turi būti konkretumas, man atrodo, ir televizijoje, ir radijoje...*

R.: *O kai kalbama gyvai?*

1 inf.: *Gyvai galima ir pafantazuoti.*

R.: *Kas nulemtų, kad po susitikimo su politikais pasakytumėt „buvo atvažiavę puikūs politikai“?*

1 inf.: *Pagrindinai – ko jie atvažiavo. Jei atvažiavo su misija perduoti tas visas jų... Ką, jie darys ateity, tai tada labai gerai tokiu, bet jie jei tik pakalbės vien dėl to, kad atvažiavo – nepaliks įspūdžio. Nu turi kažkaip įtikinti žmogų.*

R.: *O jų išvaizda svarbi?*

1 inf.: *Aišku svarbu, gal kiekvienoje vietoje svarbu. Ir apsirengimas... Nes būna labai žmogus, kaip sako, aukšto intelekto, bet atrodo labai prastai.*

R.: *Tai tada Jums jau nelabai patinka?*

1 inf.: *Nelabai, jo jo. Nu vistiek jau ne iš tvarto, kaip mes sakom.*

R.: *O patinka, kai auditorijoje tarmiškai politikai kalba?*

1 inf.: *Ne, jau turi kitaip kalbėt.*

R.: *Bendrine kalba?*

1 inf.: *Jo jo.*

R.: *Ar teatro pavidalu pateiktus pranešimus įsidėmite geriau?*

1 inf.: *Ai ne, nelabai mėgėja šitų dalykų (juokiasi).*

R.: *O gal kuris nors politikas asocijuojasi su teatro aktoriumi?*

1 inf.: *Nu ne, nežinau.*

R.: *Neįsidėmėjot?*

1 inf.: *Ne, tokio ne.*

R.: *O kaip vertinant krikščioniškąją politiką kalbose? Tokius pasakymus kaip „Dėl Dievo meilės“, „galiu persižegnoti“ ir panašiai.*

1 inf.: *Nu čia jau tikrai nereikalingi šitie išsireiškimai. Užtenka tų gi žodžių ir šiaip be šitų. Dar svarbiausia, kad yra tų partija krikščionių, nu o faktiškai ten gal nėra nei vienas krikščionis. Tik partija susikūrus... Jau čia per daug.*

R.: *Taip siekiama paveikt religingus žmones?*

1 inf.: *Jo jo jo, krikščioniškumu nori paveikt.*

R.: *Ar pastebėjote politikų sveikinimus spaudoje? Kaip juo vertinate?*

1 inf.: *Nu labai gerai, aš va jau dabar visad pastebiu Seimo nario Biručio... tai man labai patinka Išvis... jis nebuvo Seime. Nu jis man kaip žmogus atrodo toksai... Tinka jam ta politika, tinka jam tas darbas ir, manau, jau jį kadencijai rinks. Ir sveikinimai gerai. Kitos partijos pritilo su tais sveikinimais. Galėtų pasveikint šita, kur mus kuruoja. Ministrė sveikatos... Dažniau.*

R.: *Koks, anot Jūsų, yra geras politikas?*

1 inf.: *Nu koks geras turi būt... Nu gal vienam žody – protingas svarbiausia. Toks nekaršto būdo. Toks vat įsiklausantis į kitą. Ir svarbiausia ne karšto būdo. Daug dabar karštakošių yra. Toks ramus, pastabus. Bendraujantis, aišku.*

R.: *O kokia partija turi būt, kad vadintumėt gera?*

1 inf.: *Irgi tokie patys bruožai... Partijos žmonės kad būtų protingi, gabūs tam dalykui. Jeigu politikon eina, turi vistiek turi turėt sugebėjimo. Ne šiaip kaip. Sąžiningi, va, pagrindinai. Nu ir tokie bendraujantys su žmonėmis.*

R.: *Kad nebaisu būtų ir prieit reikalui esant?*

1 inf.: *Jo jo.*

R.: Ar balsuojate per rinkimus?

1 inf.: *Visada visada balsuoju. Visada. Dar dalyvaudavau rinkimų komisijoj stebėtoja. Bet balsuot visada.*

R.: Kas lemia, ar balsuojate?

1 inf.: *Turim balsuot, pareiga. Jei vienas neis, kitas neis... Reiks rengt ir rengt rinkimus kas mėnesį, jeigu niekas nebalsuos. Pareiga.*

R.: O kas lemia, už ką balsuojat?

1 inf.: *Man tai žmogus. Partija ne tiek svarbu. Žmogus pirmoj vietoj. Kokios nori jis gali būt partijos, jeigu jis man patinka... Tai... Aš jau, kaip sakant, į jį dedu viltį, kad jis bus toks ir anoks ir balsuoja. Nors kitą kartą nepasiteisina. Balsuot reikia.*

R.: *Analizuodama Ceikinių apylinkės duomenis pastebėjau, kad Ceikinių apylinkės gyventojai per visus rinkimus balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo aktyvumu. Ar numanot kodėl?*

1 inf.: *O per kokius rinkimus kažin?*

R.: *Per visus absoliučiai nuo nepriklausomybės laikų, o Savivaldybių – ypač.*

1 inf.: *Ceikiniai... Savivaldybių, kadangi yra geresnės sąlygos rinkėjams suteiktas. Juos nuveža ir atveža seniūnijos autobusus. O kitus jau reikia patiems kaip nors. Tai tas irgi daug lemia. Ir dar daug balsuoja namuose, kiek aš pastebėjau. Tai irgi lemia. Daug pensininkų, daug invalidų. Atvažiuoja – nori nenori turi balsuot. Gal kitose seniūnijose mažiau pensininkų. Net ir mums (su vyru – aut past.) yra suteikta galimybė namuose balsuot, bet aš jau einu čionai (rinkimai vyksta Ceikinių kaimo seklyčios salėje – aut. past.).*

R.: *Kas daro didžiausią įtaką, už ką balsuoti – žiniasklaida, politikai, artima aplinka ar Vyriausioji rinkimų komisija?*

1 inf.: *Gal viską sudedi į bendrą ir dar pats maždaug jau žinai tuos žmones... Kitąsyk jau būna tie patys perrenkami. Tai tada jau daugmaž žinai, už ką balsuot.*

R.: *Na, jau artėjam prie pabaigos. Nepavargot?*

1 inf.: *Ne, ne.*

R.: *Kodėl manote, kodėl tiek Ceikiniuose, tiek visame Ignalinos rajone nuo pat nepriklausomybės laikų rinkimuose laimi Valstiečių partija?*

1 inf.: *Nu todėl, kad jinai jau... Kiek aš žinau, ten visas pareigas užima valstiečiai. Tas svarbesnes pareigas.*

R.: *Ignalinos rajone?*

1 inf.: *Jo, užima ten. Ir tada, kaip sako, vienas vieną pritraukia. Man atrodo seniūnai visi rajono Valstiečių partijos. Ir šiaip iš dirbančiųjų pagrindinai yra valstiečių partijos, kurie dirba vadovaujamąjį darbą. Tada jiems lengviau aplink save suburti žmones savo toj darbovietėj, kur*

dirba. Tada taip ir gaunasi. O kaime tai čia aišku. Kaime kadangi daug šitų, kaip sako, bedarbių. Nežinau, kaip juos dabar čia vadina. Jie priklauso nuo savivaldybės. Jiems darbo duoda, jiems duoda pašalpas – irgi turi įtakos.

R.: Bet žmogui, jeigu priklauso gauti pašalpą, tai jis ją turi gauti nepriklausomai nuo valdančiosios partijos...

1 inf.: Nepriklauso, bet jie taip įsitikinę, kad jeigu neišrinks... Ir dar antras dalykas, būna seniūnų pažadai: tai va kelių pravalysiu, tai tą padarysiu, tai tą... O vienkiesiuose gyvena pensininkai, tai tuo labiau tiki. O kai žmogus kitos partijos – neturi tokių galimybių pažadėti kaip meras ar seniūnas. Jau aš galvoju tas Ignalinoj nepasikeis.

R.: Niekados?

1 inf.: Niekados (juokias). Be šansų čia. Ir į sudėtį įeina vis tie patys nariai. Kiekvieni metai.

R.: Taip taip.

1 inf.: Yra kaip yra – kaip per tą televiziją. Tokia tikrovė yra. Nu kitos kažin kokios vadovaujančios partijos šitam rajone nelabai ir surinksi, jeigu logiškai...

R.: Visi į valstiečius per tą laiką patraukti?

1 inf.: Jo, visi patraukti ir vat man dar tas vienas dalykas – kad daugiau būtų jaunimo. Man nepatinka, kai vat ir Seime tie seniai seniausi Seime sėdi. Ir vat jaunimo, kad daugiau prileistų, nes jaunimas mokus, mokslus baigęs, turi kažkur tai dirbt, kažkur išvažiuot... O čia seniai neužleidžia. Jei išėjai pensijon, duok kitam vietą. Pats jeigu iš pensijos nepragyveni – kažkuo kitu užsiimk, bet atleisk vietą. Tikrai tas vat trūksta jaunimo, visur trūksta jaunimo.

R.: Kaip vertinat teiginį, kad žmonės balsuoja už Valstiečių partiją, nes nuo sovietinių laikų yra pripratę prie vienos partijos valdymo?

1 inf.: Ne, gal ne dėl to. Čia dar kai mūsų rajone, tai daug lemia žinomumas. Nu nežinau... Tas Ropė nuo Dūkšto kilęs, Šiaudinis va šito va krašto – tada ceikiniečiai jį labiau palaiko. Jį žino kaip normalų žmogų. Daug ką reiškia žinomumas.

R.: Tad apibendrinkit, ką manote apie vietos savivaldos valdžią?

1 inf.: Galėtų būti kiek judresnė. Mūsų tas kraštas Ignalinos... Kažin ko neprisidarysi iš tų žemių – žemės tos prastos. Kad būtų kokių verslo kūrimo idėjų. Čia pas mus kiek mažokai šita linkme dirbama.

R.: O apie aukštesnę Lietuvos valdžią ką manot?

1 inf.: Jau čia ta valdžia... Kaip ir visais laikais – tarpusavyje pasikapoja kiek kažkaip tai... Gal gi... Bet vistiek tai išsilaikys iki pabaigos tikriausiai, iki Seimo rinkimų. Truputį jiems įtakos turėjo vadovaujant ir Prezidentė. Ji nelabai norėjo šitų junginių, šitų partijų. Gal jiems sunkiau buvo dirbt. Pavyzdžiui, Kubiliaus partijai buvo daug lengviau dirbt. Bet šiaip ne taip gal ištemps – kaip matos.

R.: Ne tiek daug ir liko.

1 inf.: Ne tiek daug liko.

R.: *O ar pasitikit valdžia?*

1 inf.: *Tai turim pasitikėt, o kaip.*

R.: *Jau kas išrinkta...*

1 inf.: *Jau kas išrinkta kaip sakoma. Mums (pensinio amžiaus žmonėms – aut. past.) tai beveik nieko ten labai nepasikeičia... Tas pats. Bet vistiek dėl kitų gerovės, norisi, kad geriau visiems būtų.*

R.: *O kokia Jūsų nuomonė apie sovietinius laikus?*

1 inf.: *Tokia nuomonė... Kas link rinkėjų buvo, tai nebuvo gi jau čia tokių rinkimų. Nueidavo vienas ir balsuodavo už visus. Už visą šeimą. Bet vienas ten būdavo kandidatas – ne daugiau. Kai rinkimai... Svarbu buvo rinkimai.*

R.: *O rinkimai kur – irgi seklyčioje vykdavo?*

1 inf.: *Būdavo jo, kultūros namuose, nu. Bet vienas nusinešdavo šūsnį lapelių, sumetė – ir viskas.*

R.: *O nebalsuot būdavo galima?*

1 inf.: *Nu nelabai. Visi lapelius turėjo perduot per ką nors. Tai tas buvo. O šiaip gal labiau ta disciplina buvo stipresnė kažkaip tai. Dėl tų sovietinių laikų, kas link šito viso, nu, tų va visų dalykų... Buvo žmonės aprūpinti darbais, buvo aprūpinti, kurie dirbo – butais. Visi Vilniuj, kurie įsigijo – sovietiniais laikais, dabar jau neišgytų, kurie dirbo gamyklose... Kiek uždirbo, tiek, bet tais laikais rublis dar turėjo vertę. Ir nusikalstamumo buvo mažiau. Buvo mirties bausmė. Disciplina daug ką reiškė. Ir ligoninėse, ir poliklinikose disciplina kitokia nei dabar.*

R.: *O kaip politinę informaciją sužinodavot sovietiniais laikais? Ar būdavo tik „geri darbai“?*

1 inf.: *Nebūdavo labai... Jau tiktai kada kuris numiršta, tai tada didžiausias gedulas. Pirmasis ten sekretorius, kiek atsimenu, Brežnevas... Jau kai numirė Brežnevas, kalbėjo, kad bus karas, niekas čia nesutvarkys. O šiaip nebuvo.*

R.: *O apie mirtis jau ir laikraščiai, ir televizija skelbdavo?*

1 inf.: *Visi laikraščiai ir kanalai. Vienvaldystė ir viskas.*

R.: *Kokią matote Lietuvos ateitį?*

1 inf.: *Negali pasakyti, kai pasižiūri – gražėjanti. Europos sąjunga prideda lėšų, visi tvarkosi. Nu, gal ir bus visiškai neblogai, jeigu nebus jokių neramumų, neduok Dieve. O šiaip, žmonės gi, kurie nori dirbti darbą – vistiek susiranda, kaip sako... A... Manau, kad bus neblogai, neblogo ateitis. Nebus Lietuva paskutinėse vietose. Vistik tai priekin eina.*

R.: *Na, ir paskutinis klausimas – ar mylite Lietuvą?*

1 inf.: *Nu tai aišku jau (susigraudina). Kad nemylėtum, tai gal negyventum, žmonės gi ir vyresnio amžiaus emigruoja. Mes jau ne tik Lietuvą, bet ir savo gimtą kraštą mylim, pripratę... Atrodo, jau niekur nesinorėtų kur išeiti.*

R.: *Ir pabaigai gal dar ką nors norėtumėt pridurti tomis temomis, kuriomis kalbėjome.*

1 inf.: *Nu, nežinau, ką pridurt... (mąsto). Reikia kiek įmanoma labiau domėtis viskuo, nesvarbu, kokio amžiaus bebūtum, kuo užsiimtum, reikia ir politika, ir viskuo domėtis, ir mąstyti. Ir išvadas darytis – iš jų visų tų susitikimų... Viskuo reikia domėtis, kol gyvas.*

R.: *Ačiū už pokalbį!*

1 inf.: *Prašom.*

2 informantas

Rūta: *Ar sutinkate dalyvauti Ceikinių apylinkės gyventojų informacinės elgsenos tyrime?*

Informantas 2: *Tai aišku sutinku.*

R.: *Ar sutinkate, kad pokalbis būtų įrašytas?*

Inf. 2: *Sutinku.*

R.: *Ir jūs esate vyras, vyresnis negu 60 metų?*

Inf. 2: *Taip.*

R.: *Jūsų išsilavinimas.*

Inf. 2: *Mano – spec. vidurinis. Baigęs technikumą.*

R.: *Ir šiuo metu esate pensijoje?*

Inf. 2: *Pensininkas.*

R.: *Iš kur labiausiai Jūs sužinote tą politinę informaciją? Iš kokių ten šaltinių?*

Inf. 2: *Daugiausiai, kai dabar pensininkas, namuos sėdžiu, tai televizija, radijas ir gimtadieniui man vaikai visą laiką užsako laikraštį – vakarinės naujienas.*

R.: *„Vakaro žinias“?*

Inf. 2: *Taip.*

R.: *Iš kur politinę informaciją gauna Jūsų pažįstami Ceikinių apylinkės gyventojai?*

Inf. 2: *Nu nebent iš radijo ir televizijos.*

R.: *Čia pagrindiniai?*

Inf. 2: *Pagrindiniai dalykai. Laikraščiai gi brangūs. Nieks nenori jų.*

R.: *Mhm. O pavyzdžiui, yra buvę situacijų, kai žiūrėjote kokį nors filmą ir tuomet per reklamą pertrauką pamatėte politinę reklamą? Arbaėjote į parduotuvę ir skelbimų lentoje pamatėte politinį plakatą? Būna tokių atvejų?*

Inf. 2: *Yra, aišku būna tokių atvejų.*

R.: *Ir kaip būna dažniau, ar kai va taip atsitiktinai gaunate ar jau pats ieškote informacijos tam tikromis politinėmis temomis?*

Inf. 2: *Daugumoj pačiam įdomu pasižiūrėt.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš žiniasklaidos? Tai laikraščiai, televizija... Dabar klausimus konkretinsiu.*

Inf. 2: *Taip.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate skaitydamas spaudą?*

Inf. 2: *Taip.*

R.: *Ir kurie pagrindiniai leidiniai?*

Inf. 2: *Rajoninis ir vakarinės žinios.*

R.: *O rajoninis kuris labiau?*

Inf. 2: *„Mūsų Ignalina“.*

R.: *Mhm. Ceikinių pašto duomenimis, populiariausias leidinys Ceikinių seniūnijoje yra ta pati „Mūsų Ignalina“. Kaip manot, kuo laikraštis taip patinka žmonėms?*

Inf. 2: *Nu aš manau, kad jis geriau atspindi viską nei „Nauja vaga“. Aš nusiperku nuvažiavęs ir „Naują vagą“ kai kada, bet kai būnu mieste.*

R.: *Daugiau turbūt visko „Mūsų Ignalinoje“?*

Inf. 2: *„Mūsų Ignalinoje“ – taip.*

R.: *Supratau. Ar politinę informaciją gaunate klausydamasis radijo?*

Inf. 2: *Gaunu.*

R.: *Kokias radijo stotis klausote labiausiai?*

Inf. 2: *M... Nu kaip... LRT daugiausiai.*

R.: *Ir galbūt atsimenate laidą, kuri labai patinka?*

Inf. 2: *Visą laiką stengiuosi klausyt, kai nuo 11 iki 12 valandos būna šita laida... Kaip ten jinai...*

R.: *Aš prisėdusi prie interneto galėsiu pavadinimą pažiūrėti. Čia darbo dienomis?*

Inf. 2: *Darbo darbo („LRT Aktualijų studija“ – aut. past.).*

R.: *O, juk sutrukdžiau Jums klausytis laidos!*

Inf. 2: *Nieko nieko (juokiasi).*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate žiūrėdamas televiziją?*

Inf. 2: *Gaunu. Gaunu.*

R: *Kokius kanalus žiūrit?*

Inf. 2: *LNK daugiausiai ir šita laida man irgi patinka ketvirtadieniais. Mikelkevičiūtės ar kaip...*

R.: *Taip taip.*

Inf. 2: *Jinai – protinga moteris. Pašneka ir pašnekovų būna įdomių pas ją. Žiūriu visas, vienu žodžiu.*

R.: *Ar politinės informacijos internetu ieškote?*

Inf. 2: *Ne... Kompiuteriu nesidomiu ir nebuvo prisėdęs prie jo.*

R.: *Supratau. Kaip manote, ar žiniasklaidos skleidžiama informacija galima pasitikėt? Žiniasklaida atspindi įvykius tokius, kokie jie yra?*

Inf. 2: *Palyginus su sovietiniais laikais – daugiau informacijos dabar gaunam... Bet kiek gi ten pagražinta – negali pasakyti. Bet jau sakau, va kaip dėl autoįvykių – tai daugiau informacijos.*

R.: *Mhm. O politikai daro įtaką žiniasklaidai?*

Inf. 2: *Žinokit, manau, kad daro.*

R.: *Gal kokių pavyzdžių atsimenate?*

Inf. 2: *Nu, pavyzdžių nepasakysiu, bet... Bet yra, kad ir patys korespondentai šneka, kad va ir dabar, žinokit... Dėl šito vidaus reikalų ministro atstatydinimo... Kad čia jau pasiklausius laidų, pasiskaičius biškį... Manau, kad yra tokių dalykų.*

R.: *Paveikti šiek tiek.*

Inf. 2: *Taip taip.*

R.: *O kaip manot, ar yra informacija cenzūruojama? Jei politikams nepalanku...*

Inf. 2: *Nu kad aš skaityčiau – ne. Kas nori, tas ir šneka. Aš skaityčiau, kad nėra tikrai.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš pačių politikų? Čia kai atvažiuoja pas žmones arba laikraštukus ten dalina...*

Inf. 2: *Nu kai būna ten susitikimai, tai taip... Man tai, pavyzdžiui, patinka. Va dabar ir kultūros ministras dabar čia tankiai lankosi. Toks nu... Vienu žodžiu, toks normalus žmogus.*

R.: *Ar yra tekę matyti specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių?*

Inf. 2: *Nu tai prieš rinkimus tik nebent. O šiaip gi taip netenka.*

R.: *Ir Jums patinka pasiskaityti tokius leidinukus?*

Inf. 2: *Kaip ten patinka-nepatinka, bet įdomu. Palygint ten, pavyzdžiui, vienos partijos, kitos partijos...*

R.: *O kaip geriau, susitikti su pačiu politiku, ar va tokius laikraštukus paskaityt?*

Inf. 2: *Įdomiau su pačiu žmogum. Kai žmogus šneka tiesiai – įdomiau tada.*

R.: *O kai eina politikai pas žmones... Kaip Jus atrodo geriau, kai ateina asmeniškai į namus ar susitinka kad ir va čia kultūros namuose?*

Inf. 2: *Nu aš manau, kad auditorijoje įdomiau. Nu koks ten... Kai pradės politikas pas kiekvieną vaikščirot... Nespės.*

R.: *Kitiems nepatinka, kai yra įsibraunama į privačią erdvę. O Jūs kaip reaguojate, jeigu ateina asmeniškai?*

Inf. 2: *Nu aš, pavyzdžiui, nu nieko nebijau. Tegul užėina pas mane.*

R.: *Visai patiktų?*

Inf. 2: *Nu kodėl ne.*

R.: *Supratau. O kaip manot, ar politikų skleidžiama informacija yra objektyvi? Politikai pagražina/nepagražina informaciją?*

Inf. 2: *Dauguma tikrai pagražina. Ypač prieš rinkimus.*

R.: *Ir apie oponentus kalba kiek blogiau nei yra iš tikrųjų?*

Inf. 2: *Nu tai aišku aišku. Čia gi jau... Va jau dabar visos medžioklės prasideda. Dar rinkimai už metų, o jau dabar pradeda vieni ant kitų varyt.*

R.: *O politinę informaciją gaunate iš Vyriausiosios rinkimų komisijos? Tai čia tos knygelės, kur visi partijų sąrašai, partijų programos. Esat gavęs tokią knygelę?*

Inf. 2: *Gaunam.*

R.: *Supratau. Ar Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiama informacija yra objektyvi? Galima ja pasitikėt?*

Inf. 2: *Iš dalies.*

R.: *Kodėl tik iš dalies?*

Inf. 2: *Viskas pagražinta ten – pažadai ir viskas.*

R.: *O knygelėj informacijos užtenka ar galėtų būti daugiau, kaip manot?*

Inf. 2: *Nu kaip kaimo žmonėms, tai, skaitau, užtenka.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš giminių, draugų, pažįstamų?*

Inf. 2: *Šeimoj tai pasiginčijam. Ne vienodų pažiūrų visi. Taip šiaip tai... Susitikę pašnekam su draugais, su giminėm...*

R.: *Ir ar tokia informacija, kurią gaunate iš giminių, draugų, patikite?*

Inf. 2: *Vistiek aš savo nuomonę turiu.*

R.: *O apskritai egzistuoja toks dalykus kaip objektyvi informacija?*

Inf. 2: *Ne, daugumoj pagražinta.*

R.: *Ar politinės informacijos Jūs gaunate užtektinai?*

Inf. 2: *A... Skaitau, kaip man, tai jos užtenka.*

R.: *Ir Jums svarbu, kad politinė informacija būtų objektyvi?*

Inf. 2: *Nu tai aišku, kad kuo tikslesnė jina būtų.*

R.: *Kokius politinius pranešimus Jūs labiausiai įsidėmite? Kokie jų bruožai turėtų būt? Mąstykite tiek apie kalbos turinį, tiek apie politikų išvaizdą, balsą, laikyseną...*

Inf. 2: *Ir išvaizda svarbu, ir kalba svarbu. Į žmogų žiūri...*

R.: *O kaimo žmonėms kas svarbiausia, kaip manot?*

Inf. 2: *Nu svarbiausia tai kaimo žmonėms tai, man atrodo, kalba. O ten jau labai... Ką jis šneka. O išvaizda ne taip jau kreipia dėmesį.*

R.: *Koks raštu pateiktas politinis pranešimas Jums atrodo geras? Pavyzdžiui, skaitote straipsnį... Ar šriftas ne per mažas, ar antraštė svarbu, gal dar kas nors? Kas patraukia skaityti?*

Inf. 2: *Antraštė mane pritraukia. Apie ką bus tas straipsnis. Aš permetu akim ir pažiūriu... Jei ten apie politiką, tai ir skaitai.*

R.: *Jūs dominančių konkrečių politinių temų neišskirtumėt?*

Inf. 2: *Ne, temos aš neiškirsiu.*

R.: *O kad būtų parašyta suprantama kalba, be sudėtingų žodžių? Svarbu kaimo žmogui?*

Inf. 2: *Kaimo žmogui svarbu. Kuo mažiau tarptautinių žodžių – tuo geriau.*

R.: *O teksto ilgis – geriau ilgesnis ar trumpesnis?*

Inf. 2: *Jokio skirtumo. Jei įdomu – ilgiau gali paskaityt.*

R.: *O, pavyzdžiui, skaitot straipsnį... Paskaitot ir numetat... Yra tokių straipsnių? Kuo jie jums nepatinka?*

Inf. 2: *Nu kad jeigu jau pradedi, tai jau pabaigi iki galo skaityt tuos straipsnius. Pradedu, tai vistiek pabaigiu iki galo.*

R.: *O kai per radiją klausotės, koks tas geras pranešimas per radiją? Per radiją jau girdime balsą... Ar kad nemyktų...*

Inf. 2: *Ne... Kad nemyktų – tai jau yra svarbu. Jeigu jau užduoda klausimą, jis tiesiai ir atsako. O kiti vaikščioja aplinkui ratu ir nesupranti, ką jis nori pasakyti. Geriausia, kai tiesiai vat – uždavė klausimą ir atsakė žmogus.*

R.: *O per televiziją?*

Inf. 2: *Per televiziją irgi tas pats. Konkrečiai kai atsako, be išvedžiojimų jokių – tai geriau patinka.*

R.: *Ir į išvaizdą vėl dėmesio per daug nekreipiate?*

Inf. 2: *Nekreipiu į išvaizdą.*

R.: *O auditorijoje kai kalba politikai... Kažkokios partijos atstovai gal išskirtinai kažkaip yra kalbėje, kad įsidėmėjo Jums labai?*

Inf. 2: *Nu kad nepasakyčiau išskirtinumo tarp partijų. Taip tikrai nėra labai. Man atrodo, kad čia nuo žmogaus paties priklauso, ne nuo partijos. Žmogus yra kur žmoniškesnis... Kitas mažiau vaizduoja, kitas jau pasipūtęs, pavaizduot nori. O yra ir paprastų labai politikų.*

R.: *Tai svarbu, kad atvažiavęs pas žmones politikas irgi atrodytų paprastas?*

Inf. 2: *Taip, važiuoja gi pas tokius pačius žmones. Ir pats gi iš tokių pačių kilęs. O politika tai jau čia...*

R.: *O kaip vertinat kai tarmiškai kalba auditorijoje – patinka ar nepatinka? Gal reikėtų bendrine kalba kalbėt ar jau tada savas tas politikas atrodo?*

Inf. 2: *Savesnis vistiek. Jeigu koks žemaitis atvažiuot, tai nesuprastum, ką jis šneka (juokiasi).*

R.: *Bet savo krašto tai jau tinka?*

Inf. 2: *Nu tai aišku, kad savo krašto.*

R.: *Būna kartais, kad politikai kartais asocijuojasi net su aktoriais. Taip tas veiksmas intensyvus ir kartais net juokingas atrodo, kad galima palyginti su teatru. Kaip Jums tokie įvykiai? Ar įsidėmi geriau?*

Inf. 2: *Ne, ne, man natūralu viskas... Man vaidybos nereikia.*

R.: *Politika – rimtas dalykas?*

Inf. 2: Taip taip.

R.: O gal kuris nors politikas elgiasi lyg teatro aktorius?

Inf. 2: Čia taip staigiai ir nesugalvoju... Žinokit man Landsbergis labai nepatinka. Vaizduoja taip. Tokios mimikos veido. Nu žinokit...

R.: Kalbą iš balkono sako...

Inf. 2: Taip taip, man nepatinka.

R.: Kaip reaguojate, kai politikai atvažiuoja pas rinkėjus ir kalbėdami apie politikos įvykius žegnojasi, prisiekinėja ir panašiai?

Inf. 2: Nereikalingas dalykas. Būna tokių, bet tokių tai nevertinu. Žmogus turi būt natūralus. Tu tikėk Dievui, sau tikėk kuo nori... Bet šito nebūtinai rodyt. Ne, šitokių dalykų nemėgstu.

R.: O kaip vertinate politikų sveikinimus spaudoje? Ar patinka?

Inf. 2: Labai man patinka. Ypač va sakau dabar va Darbo partijos... Kultūros ministro nepraleidžiu nei vieno, laikraštį kiek stebiu.

R.: Kokie, Jūsų nuomone, yra gero politiko bruožai?

Inf. 2: Nuoširdumas, paprastumas ir, kiek įmanoma, pažadų tesėjimas.

R.: O kokią partiją Jūs laikote gera?

Inf. 2: Paprastumas, supratingumas. Nu ir... Kaip tas sako, mano pažiūrų ir kitų, kad tenkintų – kaip aš gerbsiu kitą partiją, jei jos man požiūriai nepatinka.

R.: Tikrai labai svarbu.

Inf. 2: Taip taip.

R.: O ar balsuojate per rinkimus?

Inf. 2: Kiekvienus rinkimus.

R.: Kodėl, Jūsų nuomone, reikia balsuoti?

Inf. 2: Nu todėl reikia, kad jeigu nebalsuosi, tai tada ir laimi kiti. Pavyzdžiui, yra žmonės, kurie pastoviai, pavyzdžiui, už socialdemokratus, už krikščionis eina, taigi jie ir laimės, jeigu pusė žmonių eisim, pusė neisim.

R.: Kaip manote, kodėl Ceikinių apylinkės gyventojai per visus rinkimus balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo aktyvumu. Ypač didelis aktyvumas palyginti su visa Lietuva būna per Savivaldos rinkimus.

Inf. 2: Sakyt tiesą?

R.: *Sakykit. Čia anoniminė apklausa.*

Inf. 2: *Todėl, kad čia yra seniūnija ir visą laiką su žmonėmis. Ir kur kreipsiesi – į seniūniją... Nu ir seniūnai visą laiką nušviečia savo partiją. Čia jau faktas. Kaip ir va prieš tai buvo seniūnas (buvęs Valstiečių partijos pensinio amžiaus Ceikinių seniūnas kovo mėn. rinkimuose išrinktas į Savivaldybės tarybą, todėl iš Ceikinių seniūnijos seniūno pareigų pasitraukė – aut. past.). Žinot gi šituos dalykus.*

R.: *O jei per Seimo, Prezidento rinkimus balsuoja ceikiniečiai aktyviai... Gal patriotiškai žmonės labai?*

Inf. 2: *Kad už visus jau atsakyt negaliu...*

R.: *Bet kaip Jums atrodo?*

Inf. 2: *Kaip piliečio čia yra pareiga, būtinai turi eit, savo nuomonę išreikšt... Nors jinai kitąkart nepasitvirtina. Turi parodyt kažką tai...*

R.: *Kokia informacija daro didžiausią įtaką Jūsų politiniam apsisprendimui: skleidžiama žiniasklaidos, skleidžiama politikų, skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos ar skleidžiama Jūsų aplinkoje esančių žmonių?*

Inf. 2: *Nu... Man ir politikai daro įtaką ir paties įsitikinimai.*

R.: *Kaip manote, kodėl tiek Ceikiniuose, tiek visame Ignalinos rajone nuo pat nepriklausomybės atkūrimo laikų rinkimuose laimi valstiečių partija?*

Inf. 2: *Todėl, kad Valstiečių partija visą laiką vadovaujančiuose postuose sėdi. Tik dėl to. Seniūnai žmones veikia, žmonės kur gi eina – į seniūniją. Viską žinot pati. Čia viską lemia rajono valdžia. Pasikeistų, tai čia būtų ir rinkimai visiškai kitokie, ir viskas.*

R.: *Viena pašnekovė sakė, kad per amžius šita situacija nepasikeis, būtent dėl valdančių postų turėjimo.*

Inf. 2: *Taip taip. Tai aišku. Jie gi bijo... Kad ir moterėlė kažkokia kaimo: „seniūnas pasakė“. Čia jau šitaip yra.*

R.: *Kokiomis priemonėmis ši partija teikia informaciją apie savo veiklą rinkėjams? Kažką išskirtinio pastebėjote?*

Inf. 2: *Nu kad nieko.*

R.: *Tie patys laikraštukai, susirinkimai?*

Inf. 2: *Tas pats viskas. Tiktai kad tankiau su jais susitinki. Šitais...*

R.: *Pavyzdžiui, vyksta mero ataskaita gyventojams apie veiklą ir pan.?*

Inf. 2: *Taip taip.*

R.: *Kaip vertinate teiginį, kad rinkėjai nuo nepriklausomybės atkūrimo laikų balsuoja už Valstiečių partiją, nes nuo sovietinių laikų yra pripratę prie vienos partijos valdymo?*

Inf. 2: *Nu aš tai nepasakyčiau. Čia gi dabar gi tų partijų gausu – gali pasirinkt, kurią nori ir kuri tau labiau... Sakau, čia viską veikia, kokia valdžia. Tą ir veikia.*

R.: *Ar Valstiečių partija skatina aktyvų piliečių dalyvavimą rinkimuose? Ar visos galbūt skatina?*

Inf. 2: *Visos nori, kad aktyviai dalyvautum.*

R.: *Ką manote apie dabartinę vietos savivaldos valdžią? Gerai/blogai?*

Inf. 2: *Iš dalies patenkinamai. Kiek... Bet labai per daug užsibūna valdžioj. Aš kadencijas sutrumpinčiau. Kaip Prezidentas – yra dvi kadencijos ir viskas. Nu tai taip, galvoju, ir savivaldybė turėtų būt, nu daleiskim, trys kadencijos. Ilgesnė keturiais metais... Bet jau ne šitaip... Nuo nepriklausomybės tie patys. Žiūrėkit, kiek gi buvęs meras išbuvo.*

R.: *Iš pradžių dar buvo konkurencija valstiečiams, paskui jau laimėdavo balsų dauguma per visus rinkimus.*

R.: *O ką manote apie Seimo, Prezidentės, Vyriausybės veiklą? Kaip vertinate?*

Inf. 2: *Nu čia... Man atrodo, valdžią nori paimti į vienas rankas. Labai daug Prezidentė ypač. Kaip mano nuožiūra.*

R.: *Bet Prezidento galios ribotos... Galbūt tik pati nuomonė yra labai dažnai reiškiamą.*

Inf. 2: *Ribotos... Bet vistiek kas nepaklūsta... Vidaus reikalų ministras... Skvernelis...*

R.: *Na taip, Vyriausybę Prezidentas jau gali...*

Inf. 2: *Tas pats čia visur...*

R.: *O ar pasitikit valdžia?*

Inf. 2: *O kur dėsies... Turi pasitikėt.*

R.: *O kokia Jūsų nuomonė apie sovietinius laikus? Kaime vis tenka išgirsti, kad buvo geriau... Ką Jūs manot?*

Inf. 2: *Dėl pragyvenimo... Nu... Per daug jau bedarbių, šitiem tinginiam, lengvatų duoda mūsų valdžia. Aš jiems pašalpą šitą... Na, vasarą jaunam darbingam žmogui – niekaip neskirčiau. Nu gi kaime nueik pas močiutę, nueik miškan uogų... Bet tingiam... Laukia pašalpos ir prie parduotuvės sėdi. Sovietiniais laikais buvo darbo visiems. Ir darbo laiku pamatydavo parduotuvę – tai bausdavo...*

R.: *O kaip politinę informaciją sužinodavote sovietiniais laikais?*

Inf. 2: *Sovietiniais laikais irgi nebent prieš rinkimus... O šiaip neskelbdavo labai ten – nei toj spaudoj, nei kur...*

R.: *Bet ir kandidatų ten gal daug nebūdavo?*

Inf. 2: *Taip, nebuvo pasirinkimo jokio.*

R.: *O ar mylit Lietuvą?*

Inf. 2: *Nu tai kaip savo tėviškės nemylėt.*

R.: *Ir kokią matote Lietuvos ateitį?*

Inf. 2: *Mum jau seniams tai tas pats jau, bet jaunimui – sunki bus. Neliks gi... Visi išbėgs. Nieks nežiūri.*

R.: *Gal po truputį pagerės...*

Inf. 2: *Kad jau per ilgai nesimato jokių pagerėjimų kol kas dar. Kad ir dabar tiem patiem pensininkam – nei tų pensijų žada... Kažkokiem tai... Aš ne prieš... Kur šitiem migrantam. Jie stato sąlygas – tai jiems pinigų mažai moka, tai tą... Kiti bėdoj dar ir ne tokiom sąlygom gyvena. Daugiau savo žmones reikia žiūrėt. Aš dabar taip suprantu... Kaip kadaise Rusioj pūtėm pagal jos dūdą, o dabar pagal Europos... Neturim savo stuburo tikro – lietuviško.*

R.: *Labai ačiū už pokalbį!*

Inf. 2: *Nėr čia už ką.*

3 informantas

Rūta: *Ar sutinkate dalyvauti Ceikinių apylinkės gyventojų informacinės elgsenos tyrime?*

Informantas 3: *Taip.*

R.: *Ar sutinkate, kad pokalbis būtų įrašytas?*

Inf. 3: *Taip.*

R.: *Ar esate moteris, vyresnė negu 25-eri, bet jaunesnė nei 60 metų?*

Inf. 3: *Taip.*

R.: *Jūsų išsilavinimas.*

Inf. 3: *Aukštasis.*

R.: *Ir Jūs dirbate, taip?*

Inf. 3: *Dirbanti.*

R.: *Iš kur sužinote politinę informaciją?*

Inf. 3: *Iš... Ėėė... Laikraščių, iš televizijos laidų... Nu ir viskas.*

R.: *O iš kur politinę informaciją gauna Jūsų pažįstami Ceikinių apylinkės gyventojai?*

Inf. 3: *Tai greičiausiai taip pat – laikraščiai, m... atvykstantys politikai šiek tiek informuoja...*

R.: *Turbūt ir Jūs einate į tokius susirinkimus?*

Inf. 3: *Einu einu einu.*

R.: *Ar yra buvę situacijų, kuomet politinę informaciją gavote atsitiktinai, pavyzdžiui, žiūrėjote ten kokią nors pramoginę laidą, o per reklaminę pauzę pamatėte politinę reklamą? Arbaėjote kur nors ir skelbimų stende pamatėte politinę reklamą? Būna tokių atvejų?*

Inf. 3: *Ne...*

R.: *Aišku. Vadinasi, politinės informacijos ieškote pati ir tik tada, kai reikia?*

Inf. 3: *Jo... Jeigu įdomi kažkokia tai tema yra, tada ir pasidomiu. Arba kažkokie politikai... Tokie... M... Kaip pasakyt... Kaip pasakyt tie politikai... Įdomūs... Arba ta tema arba jų daug būna susirinkusių, diskusijos vyksta... Va tuo tarpu man įdomu paklausyt jų nuomonės.*

R.: *Mhm... Ar politinę informaciją gaunate iš žiniasklaidos? Čia jau konkretesni klausimai, jeigu ką, nebijokit ir tą patį pakartot.*

Inf. 3: *Gaunu.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate skaitydama spaudą?*

Inf. 3: *Taip.*

R.: *Išvardinkite leidinius, kuriuos skaitydama gaunate politinę informaciją.*

Inf. 3: *Mhm... Būna rajoniniai laikraščiai – „Mūsų Ignalina“, „Nauja vaga“. Dar „Lietuvos rytas“. Pagrindiniai čia laikraščiai.*

R.: *O kuriuos laikraščius labiausiai skaito... (pertraukia).*

Inf. 3: *Rajoninius.*

R.: *Ceikinių pašto duomenimis, populiariausias leidinys Ceikinių seniūnijoje yra rajono laikraštis „Mūsų Ignalina“. Kaip manot, dėl ko taip yra?*

Inf. 3: *Gal aiškesnė ta informacija būna. Didesnis pateikimas nei kitur. Gal taip.*

R.: *O trūkumų kažkokių tai ir nelabai yra, jeigu taip skaito?*

Inf. 3: *Ne, tai kiekvienas žmogus randa trūkumų, bet aš tai nematau tų trūkumų.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate klausydamasi radijo?*

Inf. 3: *Jo.*

R.: *O kokias radijo stotis klausotės iš kurių gaunate politinę informaciją?*

Inf. 3: *M... Ir M-1, radijo stotis „Lietus“ ir būna LRT radijas šeštadieniais. Dabar galvoju... Kokia stotis... Net nežinau.*

R.: *O gal atsimenate, kaip laidos vadinasi, kurias klausydamasi gaunate politinę informaciją?*

Inf. 3: *Net nežinau, nes taip įsijungi... Ir jau eina ta laida... Tada klausai. Nu virtuvėj kai klausai, tai tokia ir informacija būna – kažką klausai, kažką praleidi, kažką vėl klausai...*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate žiūrėdama televiziją?*

Inf. 3: *Jo.*

R.: *Kokius kanalus žiūrėdama gaunate?*

Inf. 3: *Em... LRT, TV3, Info, Lietuvos rytas...*

R.: *Galbūt laidą kokią atsimenate?*

Inf. 3: *M...*

R.: *Išskirtumėt...*

Inf. 3: „Dėmesio centre“, tada m... Kaip čia šita, kur žurnalistė... Rūta Grinevičiūtė... Tas va laidas dvi... Jos dvi laidos yra, tai tas žiūriu iš tikrųjų. Politines.

R.: Mhm... Ar politinę informaciją gaunate naršydama internete?

Inf. 3: Taip.

R.: Kokias svetaines naršote ir ten randate politinę informaciją?

Inf. 3: Delfi, Alfa. Nu tokias pagrindines. Lietuvos rytas...

R.: Supratau. Kaip manote, ar žiniasklaidos skleidžiama informacija yra objektyvi?

Inf. 3: Nea.

R.: Kodėl?

Inf. 3: Būna kartais perdėti tie dalykai, labai išpūstas burbulas.

R.: Patys žurnalistai perdeda, ar juos kas nors verčia pridėti tos informacijos?

Inf. 3: Gal ir taip, ir taip iš tikrųjų. Nes reikia... Jeigu imi informaciją... Kaip pasakyti... Tai turi iš vienos ir iš kitos pusės apsvarstyti, ar tikrai taip yra. Iš vienos informacijos negali teigt, kad ta tikra informacija. Reikia pasidomėti per kitus laikraščius, per kitas laidas, kad jau gautum tą tikresnę informaciją. Ar taip yra.

R.: Ar politikai daro įtaką žiniasklaidai? Galbūt žinote pavyzdžių?

Inf. 3: Nežinau (mąsto).

R.: Čia nebūtinai rajone, apskritai, kaip manot?

Inf. 3: Gal šiek tiek ir yra.

R.: O ar esate pastebėjusi žiniasklaidos cenzūros atvejų? Kalbant apie politinę informaciją.

Inf. 3: Taip pasakyti tiksliai, tai tikrai...

R.: Geriau žino tie, kurie dirba žiniasklaidoje?

Inf. 3: Jo, jo.

R.: Ar politinę informaciją gaunate iš pačių politikų? Ar leidinukus kokius nors parengia, ar tas pats užsakomasis straipsnis žiniasklaidoje... Galų gale atvažiuoja pakalbėti su auditorija.

Inf. 3: Ai jo jo... Nu taip.

R.: Ar yra tekę bendrauti su politikais?

Inf. 3: Dalyvaut susirinkime – taip. O bendraut... Jau kai su juo diskutuojį?

R.: *Taip.*

Inf. 3: *Ne, tikrai išklausk.*

R.: *Ir kokių partijų politikų susirinktuose yra tekę būti?*

Inf. 3: *Oi... Kiek atvažiuoja, tiek ir dalyvauju (juokiasi).*

R.: *Ar yra tekę matyti specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių?*

Inf. 3: *Matyt... Šiaip matyt – taip. Bet skaityt... Tai tikrai ne. Vartyt... Nu taip abstrakčiai... Be ne ištisinis skaitymas. Perbėgimas tas yra (juokiasi).*

R.: *O tie plakatai skelbimų lentose? Traukia dėmesį ar nesvarbūs?*

Inf. 3: *Nelabai man svarbu yra.*

R.: *Ir tie lankstinukai... Nelabai?*

Inf. 3: *Ne... Man svarbiau yra išklausk... Vat kaip būna tose laidose negu ten žiūrėt stenduos tuos jų plakatus ar programas pačiai skaityt. Man aktualiau pats išklausk jų pačių.*

R.: *Tad apibendrinkite – kuris iš būdų susipažinti su politiku ar politine partija Jums labiausiai patinka – gyvi susitikimai, specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių skaitymas ar susipažinimas su politikais per žiniasklaidą?*

Inf. 3: *Šiaip gi viskas yra įdomu – ir tas, ir tas... Nėra, kad būtų būtent taip ir ne kitaip.*

R.: *Ar politikų skleidžiama informacija yra objektyvi? Ką jie pasako, pavyzdžiui, per susirinkimą... Ar galima manyt, kad jie nuo savęs nepagražina?*

Inf. 3: *Oi, net nežinau... Ką kalba gi, taip nėra... (juokiasi). Nėra, ką jie kalba, ką jie žada iš tikrųjų. Tai gal, m...*

R.: *Labiau neobjektyvi?*

Inf. 3: *Mhm...*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš Vyriausiosios rinkimų komisijos? Tai nebūtinai iš tų žmonių, kurie yra komisijoje... Galbūt leidiniai Jus pasiekia ar per pačius paskaitote tuos sąrašus, išskabintus ant sienų?*

Inf. 3: *Nu jo, paskaitau.*

R.: *Kur labiau patinka paskaityti, ar jau rinkimų dieną ant sienų, ar kai į namus atneša knygelę?*

Inf. 3: *Šiaip tai namuose geriausia skaityt.*

R.: *Apskritai gavote Jūs knygelę, kur bendrai pateiktos partijų programos, sąrašai? Esat mačiusi?*

Inf. 3: *Jo... Mačiusi buvau... Bet tiktai va pavarčiusi. Neasmeniškai man davė skaityt. Tik taip pasižiūrėt.*

R.: *O Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiama informacija, Jūsų nuomone, yra objektyvi?*

Inf. 3: *Man atrodo, kad ir ten yra pagražinta. Papuošta.*

R.: *Pačios partijos jau pateikia pagražintą informaciją.*

Inf. 3: *Jo jo jo.*

R.: *Ar manote, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos rinkėjams pateikiamos informacijos galėtų būti daugiau? Na, ar užtektų tos, pavyzdžiui, knygelės, jei nebūtų žiniasklaidos, politikų ir panašiai... Žinotumėt, už ką balsuot?*

Inf. 3: *Ne, būtų maža tos knygelės, vistiek reikėtų daugiau informacijos. Televizijoj kad... Ne visi tą knygutę gali gaut, ne visi gali tą laikraštį irgi turėt... Tai iš tikrųjų reikėtų jos (politinės informacijos – aut. past.) visur... kiek galima.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš giminių, draugų, pažįstamų?*

Inf. 3: *Informaciją...*

R.: *Na, net ir pasakojimus, kad tas politikas tą padarė, tas – tą...*

Inf. 3: *(Juokiasi) yra yra, būna. Yra diskusijų.*

R.: *Ar dažnai tokios diskusijos būna?*

Inf. 3: *Ne (juokiasi).*

R.: *O kodėl retai?*

Inf. 3: *Prieš rinkimus. Tik prieš rinkimus diskusijos (juokiasi).*

R.: *Ar galima tokia informacija, skleidžiama draugų, giminių, pažįstamų pasitikėt? Laikyt, kad ji yra objektyvi?*

Inf. 3: *Ne... Ne ne ne... Tiktai taip tokia diskusiją, bet patikėt, kad tikrai taip buvo, tai ne...*

R.: *Greičiausia kiekvienas nuo savęs prideda?*

Inf. 3: *Jo jo jo... Ir kuo daugiau tų diskusijų, tai tuo būna ta nuomonė... Kaip pasakyt... Netikra.*

R.: *Mhm.*

Inf. 3: *Iškraipyta.*

R.: *O jei dar sužino iš žiniasklaidos, kur žurnalistas pridėjo... O tas žmogus dar per kitą žmogų... (perdavė informaciją – aut. past).*

Inf. 3: *Taip. Per žmogų, o tas dar nesuprato... Dar pridėjo kitas žodį... Ir gaunasi kaip tas žaidimas „Telefonas“ („Sugedęs telefonas“ – aut. past).*

R.: *Tai tada apskritai objektyvi informacija egzistuoja?*

Inf. 3: *Nelabai.*

R.: *Tai galbūt ir pats informacijos gavėjas informacijai prideda atspalvio nuo savęs...*

Inf. 3: *Galbūt galbūt...*

R.: *Ar politinės informacijos Jūs gaunate užtektinai?*

Inf. 3: *Aš – taip.*

R.: *Ar Jums svarbus politinės informacijos objektyvumas?*

Inf. 3: *Jo.*

R.: *Kodėl?*

Inf. 3: *Kalbant prieš tuos rinkimus... Jei nori balsuot, tai turėtų kažką objektyviau žinot.*

R.: *Objektyvi informacija padeda padaryt geresnį sprendimą, už ką balsuot?*

Inf. 3: *Jo jo.*

R.: *Kokius politinius pranešimus Jūs labiausiai įsidėmite? Kokie Jums palieka didžiausią įspūdį?*

Inf. 3: *Įsidėmi labiausiai, kai politikai atvažiuoja, kažką ten... Padalina savo programą... Tai va tada įsidėmi. O tie, kurie taip kalba... Ten taip ir dingsta ta informacija. Man taip atrodo.*

R.: *Bet kai kalba... Ar svarbu, koks balsas, kokia išvaizda?*

Inf. 3: *Ai, jo... Svarbu balsas... Kokia tonacija gal (kalbėjimo tonas – aut past.). Bet tonacija būna jų visa pastovi tokia – švelni... Švelni (juokiasi).*

R.: *Tai kas svarbiausia tada... Sako politikai pranešimą, sako, ką jie žada veikti... Ir kas svarbiausia visame tame vaizde?*

Inf. 3: *Iš tikrųjų tas žmonių paprastumas... Galbūt didesnis tas bendravimas su žmonėmis... Išklausymas gal net tų žmonių... Jie tai ateina su problemom kažkokiom, nori pasisakyti, paklaust...*

R.: *Svarbi diskusija?*

Inf. 3: *Jo, diskusija svarbi.*

R.: *Kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, labiausiai įsidėmi kaimo žmonės? Nebūtinai ir auditorijoje... Atsiverčia laikraštį ir mato ten straipsnį politinį kokį nors... Koks turi būt tas straipsnis, kad jį įsidėmėtų kaimo žmogus?*

Inf. 3: *Gal pats pavadinimas (mašto).*

R.: *Skambus?*

Inf. 3: *Skambus toksai... Liečiantis kaimą. Ir tada atkreipia dėmesį.*

R.: *Gal dar kas nors svarbu?*

Inf. 3: *Daugiau nežinau. Va tokia mintis kilo.*

R.: *Į kokius politinius pranešimus Jūs nekreipiate dėmesio?*

Inf. 3: *Mhm... Jeigu įdėta ten laikraščio pačiam gale, mažos ten raidės tokios... Nu tai taip ir praverti... Kažkaip tai neįstringa. Ot jeigu jau didelėm raidėm ir jeigu dar toks pavadinimas – įdomu, kas čia parašyta...*

R.: *O jei dar nuotrauka...*

Inf. 3: *O jei dar nuotrauka, tai tada jau visai įdomu, ką čia rašo.*

R.: *O koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas? Išskirkit kelis bruožus.*

Inf. 3: *Čia apie laikraštį?*

R.: *Laikraštį ar politinį lankstinuką. Koks jis turi būt, kad Jums patiktų, įsimintų?*

Inf. 3: *Iš tikrųjų, jei lankstukas... Tai turėtų būt ryškus... Pavadinimas, aišku, turėtų būt. Tas pats ir laikraštis... Ta nuotrauka, pavadinimas suintriguojantis, kas ten yra.*

R.: *O neefektyvus?*

Inf. 3: *Neefektyvus tai aišku... Jei tas pateikimas bus... Tokios raidės mažytės, pavadinimas mažas, kažkur įdėta laikraščio gale – nelabai kažkas ten žiūri... Vat... Lankstukas turėtų būt irgi... Aš įsivaizduoju, kad sukonkretintos temos būtų. Trumpai ir aiškiai.*

R.: *Per daug teksto jau blogai?*

Inf. 3: *Jo jo, ir kad būtų parašyta... Kaip pasakyt... Paprasta ta kalba. Mažiau tų žodžių neaiškių kaimo žmonėms. Kitas jeigu nesupras to žodžio, tai ir neskaitys toliau. Jei „aukštom frazėm“ parašys, tai iš tikrųjų kaimo žmogus ir nebeskaitys.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas? Jau iš radijo informaciją girdime. Koks tas girdimas pranešimas turi būti, kad dėmesį atkreiptų?*

Inf. 3: *Gal kažkokia tai tema ta būtų aktuali ir tada vat atkreiptų dėmesį. Kai kalba iš tikrųjų ne vienas politikas, bet būna ta diskusija ir vyksta... Tas kaip ir ginčas – va tada man įdomu.*

R.: *O balsas svarbu? Gal tartis pati?*

Inf. 3: *Nu iš tikrųjų taip, bet aš vat neatkreipiau dėmesio, ar balsas nepatiktų, ar tartis, ar kažkas tokio – neįstrigo.*

R.: *Svarbiau turinys?*

Inf. 3: *M... Jo.*

R.: *O koks neefektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 3: *Gal kai trumpai ten pašneka, nedaug... Ir būna tie vat... Vienas trumpai pašneka, kitas trumpai pašneka ir sunku tada vat ten tą nuomonę susidaryt yra. Man taip atrodo.*

R.: *Per radiją jau norisi ilgiau... Per laikraštį trumpiau, o per radiją ilgiau.*

Inf. 3: *Per radiją norisi ilgiau išklausyt.*

R.: *Mhm... Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus per televiziją pateiktas politinis pranešimas? Vaizdai jau tada nėra statiški, juda...*

Inf. 3: *Juda... Nu iš tikrųjų taip tada... Tada jau norisi... M... Norisi ir balso... Ir išvaizdos norisi.*

R.: *O kokia išvaizda turi būt, kad Jums patiktų?*

Inf. 3: *Jau politikas turėtų atrodyt solidžiai. Kaip pasakyt... Kostiumuotas, ne su džinsais, ne su kedais, aišku. Nu vistiek, kaip pasakyt... Jau apranga turi reikšmės. Vat... Ir pati laikysena turėtų būt... M... Ir turėtų, kaip pasakyt... Pagarba toj studijoj vienas kitam... Vat irgi atkreipiau dėmesį, kad nėra pagarbos. Vienas šneka, pertraukia, tada jau savo nuomonę sako... Turėtų išklausyt vienas kitą ir tada pasakyt tą nuomonę, jeigu sutinki ar nesutinki.*

R.: *Pertraukinėjimas vienas kito Jus tada erzina?*

Inf. 3: *Mane erzina. Taip. Nepatinka, kai pertraukia mintis.*

R.: *Gal išskirtumėt kas dar nepatinka?*

Inf. 3: *Tema kai neįdomi. Tada man...*

R.: *O kokios neįdomios politinės temos?*

Inf. 3: *Oi... Iš tikrųjų... Kas čia man taip nepatinka... Hm... Gal daugiau va kai būna ta ekonomikos tema, ten apie elektrą, šilumos tinklus... Nu man tai... Man tai ne.*

R.: *O koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus gyvai auditorijoje pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 3: *M... Kai kalba trumpai ir aiškiai. Be jokių perdėtų tų pažadų... M... Kas čia kas čia tokio man patinka... Niekad negalvojau apie politiką...*

R.: *Irgi gal išvaizda?*

Inf. 3: *Taip... Išvaizda... Tai išvaizda visur politikui turėtų būt... Atspindys... Ir pats bendravimas. Gal daugiau nežinau.*

R.: *O neefektyvu auditorijoje?*

Inf. 3: *Kai pats vienas kalba sau.*

R.: *Svarbus akių kontaktas?*

Inf. 3: *Taip, svarbu, taip.*

R.: *Kalbant apie politiko tiesioginį bendravimą su rinkėjais, kuris būdas, Jūsų nuomone, yra efektyvesnis pačiam politikui – individualus pokalbis ar grupei žmonių pasakyta informacija?*

Inf. 3: *Gal grupėj grupėj... Ten vistiek, kai vienam pasakai, tai su kiekvienu ir negali bendrauti atvykęs. Vistiek grupėj yra daugiau tos informacijos... Tiek laiko neturi su kiekvienu bendrauti, bet auditorijai kažkokiai, grupei.*

R.: *Bet kaimo moteriškėms būna ir patinka asmeniškai, kaip Jums atrodo?*

Inf. 3: *Gal... Kaip pasakyt... Jei kiekvienas vaikščiotų pas senutes, tai abejoju, ar patiktų.*

R.: *Bet tas, kuris sugalvoja užteik, gal įgyja pranašumą prieš kitus, kurie nesugalvoja?*

Inf. 3: *Aš taip abejoju... Vistiek žmogus, jei apsisprendęs, tai vaikščioti kiek nori.*

R.: *Kartais politikos įvykiai primena teatrą. Ar tokius, teatro pavidalu pateiktus politinius įvykius įsidėmėte geriau?*

Inf. 3: *Jo... Tada labai įsimena. Apie juos daug kalbama, tada pavardės įsimenamos ir veidai įsimenami.*

R.: *Kuris politikas Jums asocijuojasi su teatro aktoriumi?*

Inf. 3: *Tai kad ten daug... Aktorių tai ten daug... Kažką padaro taip ir aktorius yra, iš tikrųjų. Kažkur nusižengia – ir aktorius. Ne visi, aišku. Nu kas čia, palauk... Paskutiniai... Nu va, Švenčionių buvęs meras va čia girtas pakliuvo, automatiškai per žiniasklaidą rodo ir prisimeni veidą, ir pavardę prisimeni. O jei įvykio nebūtų buvę, nelabai ir prisimintum. Kas čia daugiau... Paskutiniai... Va Teišerskytė, pasižiūrėkit, automatiškai visa savaitė kalba apie ją, kai pavadino negrais. Ir automatiškai visa savaitė apie ją kalbama. Tai vat sakau... Ir pats... Galvoju dabar... Ir patį Butkevičių. Nu tai daug iš tikrųjų yra...*

R.: *O kaip Gražulis?*

Inf. 3: *Nu va ypatingas, tikrai, va čia tai linksmas žmogus... Ir požiūris jo toksai (juokiasi). Nu va kiekvieną politiką jei permestum per kiek metų buvęs, vistiek... Yra. Ten jų daug yra tokių.*

R.: *Kaip reaguojate, kai politikai, susitikę su rinkėjais – ar tai auditorijoje, ar asmeniškai – kalba tarmiškai?*

Inf. 3: *Jei savo gimtojo krašto tarme – patinka, pavyzdžiui, ceikinska kalba.*

R.: *Kaip reaguojate į krikščioniškos temos vartojimą teikiant politinę informaciją? Tai čia posakiai kaip „dėl Dievo meilės tai netiesa“ ir panašiai?*

Inf. 3: *Oi... Šlykštu klausyt... Nepatinka man tokie dalykai. Čia yra veidmainiavimas aš įsivaizduoju...*

R.: *O gal būna ir nuoširdžiai?*

Inf. 3: *Ne, ne... Netikiu aš tuo nuoširdumu. Politikoj tai turėtų būt kitaip, bent aš taip įsivaizduoju.*

R.: *Ar pastebėjote politikų sveikinimus spaudoje? Kaip juos vertinate?*

Inf. 3: *Smagu, kad jie prisimena tas šventes ir pasveikina.*

R.: *Dėmesys žmogui tiesiog...*

Inf. 3: *Jo.*

R.: *Išvardinkite, Jūsų nuomone, pagrindinius gero politiko bruožus? Na, koks yra geras politikas?*

Inf. 3: *Geras politikas... Kai žada ir padaro (juokiasi). Vienu sakiniu – kai žada ir padaryta.*

R.: *Puikus atsakymas! O kokia yra gera partija?*

Inf. 3: *Kokia partija turėtų būt... Hm... Veikli, turėtų gal daugiau bendrauti su žmonėmis, padėti kažkokiose situacijose, aišku jų visokiausių yra... Nepamiršt žmonių ir po rinkimų. Gal tik tiek.*

R.: *Na ir trečioji tema...*

Inf. 3: *Puikus egzaminas (juokiasi).*

R.: *Ar balsuojate per rinkimus?*

Inf. 3: *Taip.*

R.: *Kas nulemia, kad ateisite balsuoti?*

Inf. 3: *Nu tai pareiga yra. Turi balsuoti, kažką išrinkti, išreikšti savo nuomonę, kai pilietis esi.*

R.: *O kas nulemia, už ką balsuojate per rinkimus?*

Inf. 3: *Iš tikrųjų žiūriu į pačią partiją... Jos programą... Į partijoje esančius narius. Jų darbus – nuveiktus ir planuojamus padaryti.*

R.: *Kurie darbai svarbiau?*

Inf. 3: *Aišku, kad nuveikti (juokiasi). Kurie nuveikti...*

R.: *Kaip manote, kodėl Ceikinių apylinkės gyventojai per visus rinkimus balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo aktyvumu. Nagrinėjau Vyriausiosios rinkimų komisijos svetainėje pateiktus balsavimo rezultatus ir visur Ceikiniuose yra didesnis aktyvumas... Kaip manot, kodėl?*

Inf. 3: *Oho... Hm... Gal priklauso nuo pačio to seniūno organizavimo vat... Raginimų galbūt.*

R.: *Ir partijos galbūt skatina.*

Inf. 3: *Ir partijos skatina. Va šitie pagrindiniai... Daugiau aš nežinau. Aktyvesni...*

R.: *O kodėl būtent per Savivaldos rinkimus balsuojama ypač aktyviai?*

Inf. 3: *Nu iš tikrųjų per Savivaldos renkam sau valdžią, tai žmonėms labai svarbu, ką mes išsirenkam. Taip įsivaizduoju. Ką išsirinksim – tą turėsime.*

R.: *Kokia informacija daro didžiausią įtaką Jūsų politiniam apsisprendimui: skleidžiama žiniasklaidos, skleidžiama politikų, skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos ar skleidžiama Jūsų aplinkoje esančių žmonių? Kurie labiausiai paveikia?*

Inf. 3: *Gal televizijos daugiau paveikia tos laidos ir susitikimai.*

R.: *O aplinkos žmonės jau nelabai?*

Inf. 3: *Ne, nes ta informacija yra netiksli... Įdomiau būtent iš šitų susidaryt nuomonę.*

R.: *Kaip manote, kodėl tiek Ceikiniuose, tiek visame Ignalinos rajone nuo pat nepriklausomybės atkūrimo laikų rinkimuose laimi valstiečių partija?*

Inf. 3: *(Juokiasi) oi... Net nežinau.*

R.: *Kuo jums šita partija atrodo gera?*

Inf. 3: *Gal jie nuveikia tų pačių darbų daug. Daug darbų nuveikia gal. M... Ką jie padarė... Įrodė savo darbais.*

R.: *Kokiomis priemonėmis ši partija teikia informaciją apie savo veiklą rinkėjams? Kąką išskirtinio pastebėjote?*

Inf. 3: *Tie patys (būdai – aut. past.) kaip ir visi – susitikimai, laikraščiai ir viskas. Televizijoje nėra tos daug informacijos, tai gal tik tiek.*

R.: *Kaip vertinate teiginį, kad rinkėjai nuo nepriklausomybės atkūrimo laikų balsuoja už Valstiečių partiją, nes nuo sovietinių laikų yra pripratę prie vienos partijos valdymo?*

Inf. 3: *M... Gal įsimylėję...*

R.: *Pripratimas?*

Inf. 3: *Pripratimas. Net nežinau dėl ko jie taip (laimi – aut. past.).*

R.: *Bet kažkokio panašumo nematote...*

Inf. 3: *Net neįsivaizduoju šito klausimo.*

R.: *Ar Valstiečių partija skatina aktyvų piliečių dalyvavimą rinkimuose?*

Inf. 3: *Jie atvažiuoja, jie šneka, padeda, jei yra kažkokia problema. Bet visi tą patį daro, ne tik valstiečiai. Išskirtinumą nematau.*

R.: *Ką manote apie dabartinę vietos savivaldos valdžią?*

Inf. 3: *Nieko... Nieko nemanau. Dirba ir viskas.*

R.: *O ką manote apie Lietuvos valdžią? Apie aukštesnę...*

Inf. 3: *Iš tikrųjų labai mažai rūpinasi žmonėmis, daugiau kraunasi sau (juokiasi). Savivaldos arčiau žmonių ir problemos tas sprendžia, o ten tai aš nelabai matau, kad jie ką išspręstų. Bedarbystė kaip yra, taip yra, atlyginimai kaip maži, taip maži... Ką čia daugiau. Kainos kyla... Nematau, kad jie nuveiktų kažką tokio...*

R.: *Ar pasitikite Lietuvos valdžia?*

Inf. 3: *Gal savivaldos kažkiek daugiau pasitikiu negu ta jau valdžia, nes jų darbas ne taip atsispindi. Taigi, aišku jie kažką ten daro daro, bet aš nepajuntu, kad jie padarė kažką tokio, kad mums būtų geriau.*

R.: *Ar mylite Lietuvą?*

Inf. 3: *Taip!*

R.: *O kokią matote Lietuvos ateitį?*

Inf. 3: *Bus geriau. Gyvensim geriau.*

R.: *Ir ką nors gal dar norėtumėt pridurti...*

Inf. 3: *Šviesus rytojus laukia (juokiasi).*

R.: *Dėkoju už pokalbį!*

4 informantas

Rūta: *Ar sutinkate dalyvauti Ceikinių apylinkės gyventojų informacinės elgsenos tyrime?*

Informantas 4: *Sutinku.*

R.: *Ar sutinkate, kad pokalbis būtų įrašytas?*

Inf. 4: *Sutinku.*

R.: *Ar esate vyras, vyresnis negu 25-eri metai, bet jaunesnis nei 60 metų?*

Inf. 4: *Taip.*

R.: *Jūsų išsilavinimas.*

Inf. 4: *Aukštasis.*

R.: *Jūsų padėtis darbo rinkoje.*

Inf. 4: *Dirbantis.*

R.: *Nurodykite informacijos šaltinius, iš kurių Jūs gaunate politinę informaciją.*

Inf. 4: *Informaciją gaunu iš laikraščių, interneto ir giminių.*

R.: *Iš kur politinę informaciją gauna Jūsų pažįstami Ceikinių apylinkės gyventojai?*

Inf. 4: *Gauna iš laikraščių... M... Iš aplinkinių žmonių. Iš kur čia dar... (mąsto). Iš lankstinukų kokių, kai būna rinkimai.*

R.: *Ar yra buvę situacijų, kuomet politinę informaciją gavote atsitiktinai, pavyzdžiui, žiūrėjote Jūsų mėgstamą pramoginę laidą, o per reklaminę pauzę pamatėte politinę reklamą?*

Inf. 4: *Nu tai būna ir taip. Ar giminės, draugai atsitiktinai pradeda kalbėti ir išgirsti.*

R.: *Kokios politinės informacijos vartojate daugiau: gautos atsitiktinai (nesant politinės informacijos poreikiui) ar neatsitiktinai (esant politinės informacijos poreikiui)?*

Inf. 4: *Neatsitiktinai daugiau – kai reikia, tada ir vartoju.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš žiniasklaidos?*

Inf. 4: *Gaunu.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate skaitydamas spaudą?*

Inf. 4: *Gaunu ir spaudą skaitydamas.*

R.: *Išvardinkite leidinius, kuriuos skaitydamas gaunate politinę informaciją.*

Inf. 4: *Laikraščius?*

R.: *Taip.*

Inf. 4: *„Nauja vaga“, „Mūsų Ignalina“... Koks čia dar... (mąsto). Bet čia iš laikraščių?*

R.: *Mhm.*

Inf. 4: *Koks „Ūkininko patarėjas“. Daugiau neskaitau.*

R.: *Ceikinių pašto duomenimis, populiariausias leidinys Ceikinių seniūnijoje yra rajono laikraštis „Mūsų Ignalina“. Ką manot apie šį laikraštį?*

Inf. 4: *Daug informacijos yra, išsamesnis nei kitas laikraštis. Mažiau pletkų parašyta – dėl to ir populiariesnis.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate klausydamasis radijo?*

Inf. 4: *Ffff... Gaunu, bet retai klausau. Radiją daugiau prieš kokius Seimo rinkimus.*

R.: *Išvardinkite radijo stotis, kurias klausydamasis gaunate politinę informaciją.*

Inf. 4: *Lietuvos radijas... Lietuvos radijas. Daugiau jokių.*

R.: *O išvardinkite radijo laidas, kurias klausydamas gaunate politinę informaciją?*

Inf. 4: *Oi, šito nežinau, kokios ten laidos... Kokia ten „Lietuvos diena“. Neįsivaizduoju. Žinios.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate žiūrėdamas televiziją?*

Inf. 4: *Gaunu.*

R.: *Išvardinkite kanalus, kuriuose žiūrėdamas gaunate politinę informaciją.*

Inf. 4: *TV3, LRT. Daugiau nelabai žiūriu – TV3 ir LRT.*

R.: *Išvardinkite televizijos laidas, kurias žiūrėdamas gaunate politinę informaciją.*

Inf. 4: *Nu tai žinios, daugiau irgi nelabai žiūriu, nebent laida būna kokia Savivaldos tarybos... Kai per Lietuvos ryto televiziją būna. Tai va ten tą irgi žiūrėjau, kai Ignalina buvo.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate naršydamas internete?*

Inf. 4: *Gaunu.*

R.: *Išvardinkite internetines svetaines, kuriose naršydamas gaunate politinę informaciją.*

Inf. 4: *www.vrk.lt, lrytas.lt, delfi.lt... Viskas.*

R.: Esate naršęs www.vrk.lt. Gal kiek neįprasta. Ar yra tekę dirbti rinkimų komisijoje?

Inf. 4: Taip, teko.

R.: Supratau. Kaip manote, ar žiniasklaidos skleidžiama informacija yra objektyvi?

Inf. 4: Dažniausiai objektyvi.

R.: Kodėl?

Inf. 4: Nu tai... Vistiek tai (ilgai mąsto). Jeigu jų tyrimas – dažniausiai objektyvi.

R.: O nemanot, kad, pavyzdžiui, politikai gali padaryti įtaką žiniasklaidai?

Inf. 4: Nu tai gali.

R.: O žiniasklaida taikytis prie vartotojo skonio?

Inf. 4: Nu būna, kad prikuria visokių pasakų, išsiaiškina visokių dalykų – ten būtų ar nebūtų, kad įdomiau būtų skaityt. Visokių prirašo. Nu tai aišku.

R.: Ar esate pastebėjęs politinės cenzūros atvejų žiniasklaidoje?

Inf. 4: Nu nežinau, nemačiau. Turbūt čia laikrašty reikia dirbt, kad pastebėtum.

R.: O gal esat girdėjęs?

Inf. 4: Na kad nelabai... Ir pletkais stengiuosi netikėt.

R.: Ar politinę informaciją gaunate iš pačių politikų?

Inf. 4: Tai gauname, kai būna susitikimai visokie ar dar kažkas tai. Vistiek būna informacija.

R.: Ar yra tekę bendrauti su politikais gyvai?

Inf. 4: Yra tekę.

R.: Kokios tai buvo situacijos?

Inf. 4: Darbe, prieš rinkimus... Ir mokymuose, su valstiečiais bendraut teko, su liberalais teko daug.

R.: Ar yra tekę matyti specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių?

Inf. 4: Lankstinukų, laikraščių, plakatų prieš rinkimus leidžiamų... Stenduose, skelbimų lentose.

R.: Kuris iš būdų susipažinti su politiku ar politine partija Jums labiausiai patinka – gyvi susitikimai, specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių skaitymas ar susipažinimas su politikais per žiniasklaidą?

Inf. 4: *Labiausiai leidinių skaitymas.*

R.: *Kodėl?*

Inf. 4: *Nes ten viskas parašyta be kokios papildomos nereikalingos informacijos.*

R.: *Ar politikų skleidžiama informacija yra objektyvi? Nuomonę pagrįskite.*

Inf. 4: *Ar politikų?*

R.: *Mhm.*

Inf. 4: *Nu subjektyvi, nu nes jie nori, kad vistiek juos išrinktų. Tai pagražina ką ir panašiai, nu.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš Vyriausiosios rinkimų komisijos?*

Inf. 4: *Gauname.*

R.: *Pateikite pavyzdžių.*

Inf. 4: *Per lankstinukus, per interneto svetaines... Ten „Facebooke“ esu ant jų puslapio „patinka“ paspaudęs, tai gaunu naujienas... Dar per leidinius, jei leidžiami. Ai... Dar prisiminiau, kad lygiai va taip va ir Tapino visokias mintis ant sienos man „išmeta“.*

R.: *Ar esat gavęs VRK knygelę prieš, pavyzdžiui, paskutinius Savivaldos rinkimus?*

Inf. 4: *Esu.*

R.: *Ir Jūsų pažįstami žmonės taip pat gavo?*

Inf. 4: *Gavo.*

R.: *Į pašto dėžutės?*

Inf. 4: *Ne į pašto... Kai nešioja šituos... Mmmm... Balsavimo lapelius. Tai šiaip asmeniškai paduoda. Balsavimo lapelius duoda ir knygelę duoda.*

R.: *Supratau. Ar Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiama informacija yra objektyvi?*

Inf. 4: *Objektyvi.*

R.: *Ar manote, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos rinkėjams pateikiamos informacijos galėtų būti daugiau?*

Inf. 4: *Užtenka sočiai. Ir per rinkimus dar tuos plakatus atėjęs balsuot nori nenori pamatai.*

R.: *Bet jei nebūtų politikų, žiniasklaidos skleidžiamos informacijos? Ar užtektų vien pamatyti...*

Inf. 4: *Man tai užtektų.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš giminių, draugų, pažįstamų?*

Inf. 4: *Gaunu.*

R.: *Ar dažnai su giminėmis, draugais ir pažįstamais kalbatės politinėmis temomis?*

Inf. 4: *Maždaug kartą per savaitę.*

R.: *Ar giminių, draugų ir pažįstamų skleidžiama informacija yra objektyvi?*

Inf. 4: *Jei būna išgirsta iš pačių politikų, tai gal kiek ir panašesnė į objektyvią. O jei per žiniasklaidą, tai tada visai jau kitas reikalas.*

R.: *Ar apskritai egzistuoja objektyvi informacija?*

Inf. 4: *Aišku egzistuoja, VRK leidiniuose. VRK – nepolitinė organizacija, todėl.*

R.: *Ar politinės informacijos Jūs gaunate užtektinai?*

Inf. 4: *Sočiai.*

R.: *Ar Jums svarbus politinės informacijos objektyvumas?*

Inf. 4: *Svarbu tiesą žinoti, todėl.*

R.: *Kokius politinius pranešimus Jūs labiausiai įsidėmėte? Atsakdami galvokite tiek apie pranešimo pateikimo niuansus, tiek apie patį turinį. Visumą turėkite galvoje.*

Inf. 4: *Informatyvumas, aiškumas... Tikslumas, nuoseklumas. Koks čia dar bruožas... Es-tetika... (pasako savimi patenkintas).*

R.: *Kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, labiausiai įsidėmė kaimo žmonės?*

Inf. 4: *Kaimo žmonės (atsidūsta)... Pagristus... Kiek čia jų išvardinti?*

R.: *Kiek sugalvojate.*

Inf. 4: *Kažkur jau girdėtus (mąsto)... Pateikiamus su pavyzdžiais... M... Menkinančius priešininkus ir... Ir daug žadančius kaimui.*

R.: *Ką turit galvoje menkinančius priešininkus?*

Inf. 4: *Kitų partijų narius ir pasiekimus. Nu... Kur žmogus nepalaiko tų partijų.*

R.: *Į kokius politinius pranešimus Jūs nekreipiat dėmesio?*

Inf. 4: *Į šmeižiančius.*

R.: *Kodėl?*

Inf. 4: Ai, nepasitikiu. Nepatinka tokie dalykai.

R.: *Į kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, dėmesio nekreipia kaimo žmonės?*

Inf. 4: M... Kai kalbama aukštom frazėm, nesuprantamom. Aišku?

R.: *Aišku.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 4: *Raštu?*

R.: *Taip.*

Inf. 4: *Aiškumas (mašto).*

R.: *Na, jei raštu pateikta politinė informacija... Koks nors straipsnis.*

Inf. 4: *Nu aiškus turi būt, taisyklingas ir trumpas.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 4: *Šmeižiantis, per ilgas ir neparemtas faktais.*

R.: *Dabar apie radiją pakalbėsime. Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 4: *Informatyvus... A... Aiškus. Nu ta prasme, kad aiškiai kalba. M... Paremtas faktais.*

R.: *O svarbus pranešėjo balso tembras?*

Inf. 4: *Irgi svarbu.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 4: *Kai šmeižia kitus, kai neaiškiai kalba... Ir kai per ilgai kalba... Kai per daug kalba, kas nesusiję su rinkimais.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus per televiziją pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 4: *A... Vaizdingas.*

R.: *Ką reiškia vaizdingas?*

Inf. 4: *Gražiai pateiktas, iliustruotas.*

R.: *Estetiniam fone turi viskas vykt?*

Inf. 4: *Tai turi estetiškai tas pranešėjas turi atrodyt ir pati ta reklama turi įdomiai pateikta būt.*

R.: O jei laidoje?

Inf. 4: *Tai tada politikas gražiai apsirengęs, gera laikysena, aiškiai kalbantis... Suprantamai. Nu.*

R.: Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus pranešimas?

Inf. 4: *Kai nesusitvarkęs, ateina be kostiumo, su marškiniais išlindusiais... Kai tiktai šmeižia kitus ir nesupranta, apie ką eina kalba. Nesigauja situacijoj (nusišypso).*

R.: Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus gyvai auditorijoje pateiktas politinis pranešimas?

Inf. 4: *Tai vėl estetiškai, kad atrodytų... pranešėjas. Tai remtus faktais visais. Ir žadantis gal, kad padarysim tą tą tą.*

R.: O svarbu, kad tinkamai atsakytų į auditorijos pateiktus klausimus?

Inf. 4: Tai svarbu... Labai svarbu.

R.: O koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus gyvai auditorijoje pateiktas politinis pranešimas?

Inf. 4: *Kai kalba be nieko... Apie tą patį. Kai užduoda, tai nežino, ką atsakyt arba nesąmones atsakinėja. Kai estetiškai nekaip atrodo. Kai per daug kalba.*

R.: *Kalbant apie politiko tiesioginį bendravimą su rinkėjais, kuris būdas, Jūsų nuomone, yra efektyvesnis – bendrauti su kiekvienu rinkėju asmeniškai ar susitikti su gyventojų bendruomene?*

Inf. 4: *Kai į namus ateina, tai nelabai, bet kai per susirinkimą, pavyzdžiui, pasako... Norinčius pakviečia prieit, tai kiekvieno lūkesčiai, norai išklausomi. Ir panašiai. Tai tada gerai.*

R.: Svarbu, kad nebūtų braunamasi į privačią žmogaus erdvę?

Inf. 4: Taip.

R.: *Kartais politikos įvykiai primena teatrą. Ar tokius, teatro pavidalu pateiktus politinius įvykius įsidėmėte geriau?*

Inf. 4: Nu gal, gal. Taip.

R.: Kuris politikas Jums asocijuojasi su teatro aktoriumi? Čia apie visą Lietuvą mąstant...

Inf. 4: Su teatro aktorium?

R.: Taip.

Inf. 4: *Ffff... Nu tai ką aš žinau, nelabai... Butkevičius nebent.*

R.: Kodėl?

Inf. 4: Nu daug rodo.

R.: *O kaip Gražulis?*

Inf. 4: *Ten tai jau parodija... Gal ir Gražulis. Aš Butkevičių labiau matau ir Graužinienę. O ten ta teatrališka gal Graužinienė su tu-ti-ta (šypsos).*

R.: *Kaip reaguojate, kai politikai, susitikę su rinkėjais – ar tai auditorijoje, ar asmeniškai – kalba tarmiškai?*

Inf. 4: *Gera, jeigu su kaimo žmonėmis.*

R.: *O jei ne su kaimo, tai jau blogai?*

Inf. 4: *Blogai, tada jau reikia kitaip.*

R.: *Kaip reaguojate į krikščioniškos temos vartojimą teikiant politinę informaciją?*

Inf. 4: *Blogai reaguojau. Nesusiję dalykai krikščionybė ir politika.*

R.: *O nemanot, kad kaimo žmonėms, kur labiau religingi, tai jiems patinka?*

Inf. 4: *Kai agituojant naudojama, tai negeras dalykas.*

R.: *Ar pastebėjote politikų sveikinimus spaudoje?*

Inf. 4: *Pastebėjau.*

R.: *Kaip juos vertinate.*

Inf. 4: *Nu labai gerai vertinu. Gražūs sveikinimai.*

R.: *Kuo dar geras dalykas?*

Inf. 4: *Kad nepamiršta žmonių, kad žmonių rinktas žmogus pasveikina. Nepamiršta žmonių.*

R.: *Išvardinkite, Jūsų nuomone, pagrindinius gero politiko bruožus.*

Inf. 4: *Iškalbingumas, teisingumas... A... Pasiuokojimas... Pagalba... Protingumas.*

R.: *Išvardinkite, Jūsų nuomone, pagrindinius geros partijos bruožus. Kokią partiją Jūs laikote gera?*

Inf. 4: *Ryškiu lyderiu, gera komanda, aiškia, suprantama programa, pasiekiamais tikslais. Viskas.*

R.: *Ar balsuojate per rinkimus?*

Inf. 4: *Balsuoju visada.*

R.: *Kokie veiksniai lemia, ar balsuojate per rinkimus?*

Inf. 4: *Patriotiškumo jausmas.*

R.: Kas dar?

Inf. 4: *Noras, kad išrinktų tuos, už kuriuos balsuoja. Kad už mane kiti nenuspręstu.*

R.: *O kitiems gyventojams kas daro įtaką?*

Inf. 4: *Irgi tas pats, kad nenubalsuotų už juos. Bet būna dar ir papirkinėjimu...*

R.: *Kokie veiksniai lemia, už ką balsuojate per rinkimus?*

Inf. 4: *M... Aiškumas.*

R.: *Aiškumas ko?*

Inf. 4: *Už ką balsuoja, ko ta partija ar žmogus siekia. Pagal programą čia žiūri. Ar pagal situaciją esamą.*

R.: *Ką reiškia pagal situaciją?*

Inf. 4: *Jei yra gerai dabar, tai ir vėl balsuoja.*

R.: *Kaip manote, kodėl Ceikinių apylinkės gyventojai per visus rinkimus balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo aktyvumu.*

Inf. 4: *Aktyviau?*

R.: *Taip.*

Inf. 4: *Patriotiškesni reiškia Ceikinių kaimo gyventojai, todėl ir balsuoja.*

R.: *Kodėl minėtasis reiškinys ypač akivaizdus per Savivaldybių tarybų rinkimus?*

Inf. 4: *Nu todėl, kad eėė... Visų pirma, tai čia renka savo valdžią, o ne visos Lietuvos. Tai šita valdžia žmonėms artimesnė. Pasitiki žmonėmis... Tai ir balsuoja.*

R.: *Pasitiki vietos politikais?*

Inf. 4: *Taip.*

R.: *Kokia informacija daro didžiausią įtaką Jūsų politiniam apsisprendimui: skleidžiama žiniasklaidos, skleidžiama politikų, skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos ar skleidžiama Jūsų aplinkoje esančių žmonių?*

Inf. 4: *Skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos, nes objektyvi informacija.*

R.: *Kaip manote, kodėl tiek Ceikiniuose, tiek visame Ignalinos rajone nuo pat nepriklausomybės atkūrimo laikų rinkimuose laimi valstiečių partija?*

Inf. 4: *Nu... Todėl, kad žmonės jais pasitiki ir partijoj... Kaip čia pasakyt... Patikimiausi, geriausiai žinomi žmonės yra.*

R.: *Per visą tą laiką surinko žmones į partiją?*

Inf. 4: Nu taip.

R.: Kokiomis priemonėmis ši partija teikia informaciją apie savo veiklą rinkėjams?

Inf. 4: Lankstinukais, per užsakomuosius straipsnius kažkokius, politinė reklama.

R.: Kažko išskirtinio nepastebėjot?

Inf. 4: Nu ne.

R.: Kaip vertinate teiginį, kad rinkėjai nuo nepriklausomybės atkūrimo laikų balsuoja už Valstiečių partiją, nes nuo sovietinių laikų yra pripratę prie vienos partijos valdymo?

Inf. 4: Nu ne. Nemanau taip. Šiaip dėl to viena partija, nes tada daug lengviau tada dirbt ir tvarkytis, ir panašiai. Nes, tarkim, kai būna skirtingos partijos, pvz., Visagine, tai būna, tarkim, kokia programa ar projektas, tai ten pešas nesusitaria – tada niekas neina ir nejuda. Užtat Ignalinos rajone ir tiek daug projektų ir nuėjo, nes viena partija sprendžia ir viskas. Nėra prieštaraujančių. Lengviau dirbt.

R.: Ir tą daugelis kaimo žmonių suvokia?

Inf. 4: Pagrindė taip.

R.: Ar Valstiečių partija skatina aktyvų piliečių dalyvavimą rinkimuose?

Inf. 4: Jei aktyviai dalyvauja, tai gal skatina. Visos partijos kviečia dalyvaut, čia nieko keisto.

R.: Ką manote apie dabartinę vietos savivaldos valdžią?

Inf. 4: Gerai manau. Daug darbų padaro, nu ir viskas, nu.

R.: O ką manote apie Lietuvos valdžią?

Inf. 4: Kokią žmonės išsirinko, tokią ir turi. Kokie žmonės, tokia ir valdžia. Kokia tauta, tokia ir valdžia. Tą ir manau, nu. Ir viskas (garsiai juokias). Tiesa. Nu, kas toliau?

R.: Ar pasitikite Lietuvos valdžia?

Inf. 4: Nei pasitikiu, nei ne. Labiau nepasitikiu.

R.: O kuri patikimesnė valdžia? Savivaldos?

Inf. 4: Taip.

R.: Kodėl?

Inf. 4: Arčiau žmonių.

R.: Kokią matote Lietuvos ateitį?

Inf. 4: Nepriklausomą ateitį matau, o visa kita tai nėra svarbiausia.

R.: *Ir paskutinis klausimas – ar mylite Lietuvą?*

Inf. 4: *Čia tikrai toks klausimas (nusišypso)?*

R.: *Tikrai.*

Inf. 4: *Aišku, kad myliu!*

R.: *Dėkoju už pokalbį!*

5 informantas

Rūta: *Ar sutinkate dalyvauti Ceikinių apylinkės gyventojų informacinės elgsenos tyrime?*

Informantas 5: *Taip.*

R.: *Ar sutinkate, kad pokalbis būtų įrašytas?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Ar esate moteris, vyresnė negu 18 metų, bet ne vyresnė nei 25-eri metų?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Jūsų išsilavinimas.*

Inf. 5: *Vidurinis.*

R.: *Ir šiuo metu mokotės profesijos?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Iš kur sužinote politinę informaciją?*

Inf. 5: *Iš daug kur. Iš televizijos...*

R.: *Mhm, dar iš kur?*

Inf. 5: *Iš žurnalų, iš mokyklos, iš knygų...*

R.: *Bet iš knygų daugiau sužinot apie istorinius politikos įvykius?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *O iš kur kaimo pažįstami žmonės gauna politinę informaciją?*

Inf. 5: *Iš televizijos labiausiai.*

R.: *Ar yra buvę situacijų, kai žiūrit televizorių, pavyzdžiui, kokį nors kino filmą ir per reklaminę pertraukėlę pamatote politinę reklamą?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Ir dažniau kokių būna situacijų, kai pati ieškote informacijos Jus sudominusia politine tema, ar informaciją gaunate atsitiktinai?*

Inf. 5: *Atsitiktinai.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš žiniasklaidos?*

Inf. 5: M...

R.: *Per televiziją, per spaudą?*

Inf. 5: Mhm.

R.: *Ar politinę informaciją gaunate skaitydama spaudą?*

Inf. 5: Taip.

R.: *Kokius leidinius skaitote ir iš jų gaunate politinę informaciją?*

Inf. 5: „Mūsų Ignalina“, „Lietuvos rytas“. Nežinau daugiau.

R.: *Ceikinių pašto duomenimis, populiariausias leidinys Ceikinių seniūnijoje yra rajono laikraštis „Mūsų Ignalina“. Kaip manote, kuo šis laikraštis geras, kad žmonės jį taip skaito?*

Inf. 5: *Tuo, kad jame daug kas parašyta apie kaimus, kas vyksta aplinkui. Daugiau sužinai apie aplinkinius. Parašo, kada koncertai ir visa kita.*

R.: *O kokių nors trūkumų matote? Užkliuvo kas nors galbūt?*

Inf. 5: *Man tai viskas gerai.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate klausydamasis radijo?*

Inf. 5: Taip.

R.: *Kokias radijo stotis klausydami gaunate politinę informaciją?*

Inf. 5: *Radijo stotis?*

R.: *Taip. Galbūt yra politinės informacijos ir stotyse, kurios groja populiariąją muziką?*

Inf. 5: *Jo, M-1 irgi. Žinios ten būna.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate žiūrėdamas televiziją?*

Inf. 5: Taip.

R.: *Išvardinkite kanalus, kuriuose žiūrėdamas gaunate politinę informaciją.*

Inf. 5: *Beveik visus (žiūriu – aut. past.).*

R.: *Na, o kuriuos labiausiai?*

Inf. 5: *TV3, LNK, Lietuvos ryto televizija.*

R.: *Gal teko matyti kokią nors politinę laidą be žinių?*

Inf. 5: *Nežiūriu tokių (mašto)... Bet vistiek žiūri TV3, tai parodo kokią.*

R.: *Vadinasi, atsitiktinė informacija.*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate naršydamas internete?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Išvardinkite internetines svetaines, kuriose naršydama gaunate politinę informaciją.*

Inf. 5: *Delfi.lt, lrytas.lt. Nors internetu tokių dalykų nelabai.*

R.: *Kaip manote, ar žiniasklaidos skleidžiama informacija galima pasitikėti? Ji yra objektyvi? Na, ar yra įvykiai kažkiek pagražinami, iškraipomi faktai?*

Inf. 5: *Gal kai kuriose vietose ir pakraipo.*

R.: *Kažką žurnalistai prideda ir panašiai, tiesa?*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *O kaip manai, politikai daro įtaką žiniasklaidai?*

Inf. 5: *Gal ir daro... O gal ir ne... Protas nesisuka šiandien.*

R.: *Tai tada pasirinkit, ar taip, ar ne. Čia nebūtinai tik mūsų rajone.*

Inf. 5: *Gal ne tada.*

R.: *O kalbant apie žiniasklaidos cenzūrą... Kaip manote, ar būna tokių situacijų, kai žiniasklaidai yra uždraudžiama aprašyti tam tikrus įvykius? Politikų ar kokių nors kitų suinteresuotų žmonių...*

Inf. 5: *Irgi ne.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš pačių politikų?*

Inf. 5: *Ne.*

R.: *O nėra tekę kokiam gyventojų susirinkime dalyvaut su politikais?*

Inf. 5: *Ai... Buvo tekę Švenčionyse. Kai reikėjo rinkti meras Švenčionių liktai.*

R.: *Bet Jūs Ceikiniuose registruota ir balsuojate Ceikiniuose?*

Inf. 5: *Nu, bet aš ten buvau irgi susirinkime.*

R.: *Tiesiog, ane?*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *Supratau. O, pavyzdžiui, politikas joks nebuvo atėjęs pakviesti „balsuok už mane“?*

Inf. 5: *Ne.*

R.: *O kaip atrodo, geriau kai pas kiekvieną žmogų eina ir kviečia balsuoti asmeniškai į namus, ar kai politikas atvažiuoja į salę...*

Inf. 5: *Į salę, nes kai pas kiekvieną eina, tai gali ir papirkt.*

R.: *Bet ar patiems žmonėms patinka, kai ateina?*

Inf. 5: *Patinka-nepatinka, bet geriau, kai į salę.*

R.: *Mhm... O esi girdėjusi, kad politikas į namus atėjo ir bandė papirkti?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Supratau. O ar, pavyzdžiui, tekę matyt, kai politikai dalina partijų laikraštukus, lankstinukus?*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *Kokie leidinukai tai buvo?*

Inf. 5: *Lankstinukai.*

R.: *Kuris iš būdų susipažinti su politiku ar politine partija Jums labiausiai patinka – gyvi susitikimai, specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių skaitymas ar susipažinimas su politikais per žiniasklaidą?*

Inf. 5: *Gyvai.*

R.: *Kodėl?*

Inf. 5: *Pamatai, kas jis per žmogus. Kaip pasakyt... Ar jisai tikrai šneka, ar ne.*

R.: *Geriau atskirti, ar kalba tiesą?*

Inf. 5: *Taip.*

Inf. 5: *O iš ko geriausia atpažinti, ar nemeluoja?*

Inf. 5: *Iš akių ir veido. Arba kažką visada turi rankose daryt...*

R.: *Bet nepatinka iškart...*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Mhm, o ar politikų skleidžiama informacija galima pasitikėt? Jie nieko nepagražina?*

Inf. 5: *Oi, dar ir kaip pagražina. Jie vienai sako, o kai sustoja į politiką – kitaip padaro.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš Vyriausiosios rinkimų komisijos? Pavyzdžiui, yra vrk.lt svetainė – ten galima rasti informaciją... Arba knygelės būna dalinamos prieš rinkimus su partijų programomis ir sąrašais... Ar teko matyti?*

Inf. 5: *Knygelę – jo.*

R.: *O Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiama informacija galima pasitikėti? Informacija nepagražinta?*

Inf. 5: *Nemanau, kad galima pasitikėti, pagražinta.*

R.: *Taip... O ar manote, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos rinkėjams pateikiamos informacijos galėtų būti daugiau?*

Inf. 5: *Galėtų būt daugiau, nes kartais per mažai...*

R.: *Tai jeigu politikai nevažinėtų, nebūtų žiniasklaidos skleidžiamos informacijos – vien pamatyti knygelę būtų mažoka?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš giminių, draugų, pažįstamų?*

Inf. 5: *Ne.*

R.: *Kodėl vengiate kalbėtis politinėmis temomis?*

Inf. 5: *Mūsų tai nedomina.*

R.: *Visos Jūsų šeimos?*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *O jei giminė, draugas ar pažįstamas pasako apie politinį, galima tokia informacija pasitikėti?*

Inf. 5: *Nevisada patikima.*

R.: *Turbūt negali žinoti, iš kur tas žmogus gavo informaciją, ar iš patikimų šaltinių. Tiesa?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Tuomet ar apskritai egzistuoja toks dalykas kaip objektyvi informacija?*

Inf. 5: *Aš tai negalėčiau pasitikėti nei viena informacija.*

R.: *Supratau. O ar politinės informacijos Jūs gaunate užtektinai?*

Inf. 5: *Mano manymu, aš – taip.*

R.: *Ar Jums svarbus politinės informacijos objektyvumas? Kad įvykius gautumėt tokius, kokie jie yra?*

Inf. 5: *Svarbu, jau geriau tiesa negu melas.*

R.: *Dabar kalbėsime apie pranešimus, kuriuos labai įsidėmite ir į kuriuos nekreipiate dėmesio. Kartais pavadinsiu efektyviu ir neefektyviu. Tad... Koks pranešimas turi būti, kad jį įsidėmėtumėt?*

Inf. 5: *Kai mažai domiuosi šitais dalykais, tai sunku ir pasakyt.*

R.: *Na, pavyzdžiui, einate gatve ir pamatote politinį plakatą... Koks jis turi būt, kad atkreiptų dėmesį?*

Inf. 5: *Didelėm raidėm (juokiasi).*

R.: *O jei straipsnis? Ar turinys svarbus, ar dar kas nors...*

Inf. 5: *Gal turinys turi pritraukt...*

R.: *O jei atvažiuoja politikas? Kas krenta į akis?*

Inf. 5: *Ką kalba ir kaip atrodo.*

R.: *Ir kaip turi atrodyt geras politikas, kad Jums patiktų?*

Inf. 5: *Su kostiumu, ne su sportinėm kelnėm ir džemperiu... Su kostiumu, pasitempęs.*

R.: *Laikysena svarbi?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, labiausiai įsidėmi kaimo žmonės?*

Inf. 5: *Apie kaimo turizmą, apie ūkį... Kaip... Gal... Dažnuma apie ūkį. Geriausia.*

R.: *Į kokius politinius pranešimus Jūs nekreipiat dėmesio?*

Inf. 5: *Kad aš į daugelį nekreipiu dėmesio.*

R.: *Į kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, dėmesio nekreipia kaimo žmonės? Gal yra kaimo žmonėms neįdomių temų?*

Inf. 5: *Gal apie miestą jiems ne taip įdomu kaip apie kaimą. Kas mieste dedasi, nelabai, manau ir įdomu.*

R.: *O koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas? Kokie bruožai?*

Inf. 5: *Trumpas, aiškiai parašytas. Trumpai labai parašyta – kas bus, kas buvo, kada bus...*

R.: *Konkrečiai?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 5: *Ir per ilgas, ir per daug prirašyta, o kai atvažiuoja – nieko nepadaro ir nepasako, kas parašyta.*

R.: *Turi atitikt realius veiksmus pranešimas?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Gera... O koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas? Gal čia balsas svarbus pasidaro?*

Inf. 5: *Gal irgi turi ne per ilgiausiai šnekėt, nes nusibosta klausyt. Tiesiai šviesiai reikia sakyti.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus per radiją pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 5: *Kai sėdi ir žvengia. Arba kalba su ironišku tokiu...*

R.: *Priešininkus, pavyzdžiui, ironizuoja?*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *O ką manote, kai pradeda juodinti priešininkus?*

Inf. 5: *Čia taip daro, kad nuteiktų juos prieš kitus, kad pereitų balsuoti už jį.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra geras per televiziją pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 5: *Kad rodytų to žmogaus (politiko – aut. past.)... Jį patį rodytų ir jis pats šnekėtų. Ir kaip atrodo...*

R.: *Ir kaip turi šnekėt?*

Inf. 5: *Trumpai, aiškiai.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus pranešimas?*

Inf. 5: *Kai per ilgai. Reikia ne su šypsena šnekėt...*

R.: *Politika – reikalas rimtas?*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *Bet būna, kad politikai kalba kalba... ir tuomet pajuokauja. Auditorija tarsi pagyvėja.*

Inf. 5: *Tam tikrose vietose.*

R.: *Per televiziją netinka?*

Inf. 5: *Ne... Suprantu, kad į kaimo auditoriją atvažiuotų...*

R.: *Kaimo žmonėms tokie dalykai tinka?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra geras gyvai auditorijoje pateiktas politinis pranešimas?*

Inf. 5: *Na, gal turėtų... Jisai... Pasakyti savo visus dalykus, ką jisai norėtų padarytų ir žmonėms duoti klausimų, ko jie norėtų.*

R.: *Išklausyt žmonių pageidavimų?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Ir diskusija su žmonėmis taip pat svarbi?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *O neefektyvu?*

Inf. 5: *Kai jis vienas kalba kalba... Ir tiesiog baigia pokalbį... Nei žmonių paklausia... Ačiū ir viso gero.*

R.: *O kaip vertinate, kai politikas tarmiškai kalba, atvažiavęs susirinkime?*

Inf. 5: *Aš priimčiau tokį žmogų. Aišku, jeigu nesuprasčiau, tai jau paklausčiau, ką tai reiškia. Bet... Kiekvienas turi savo tarmę ir gali šnekėti.*

R.: *Kartais būna, kad politikoj veiksmas vyksta taip, kad galima visa tai palyginti su teatru. Ar tokie politikos įvykiai įsidėmimi geriau?*

Inf. 5: *Taip, nes tada būna ne taip kad įdomu, bet juokinga žiūrėti... Kad ir tas pats Kubilius kaip nusišneka...*

R.: *O kodėl Kubilius?*

Inf. 5: *Vien nesąmonės šneka.*

R.: *Kaip reaguojate į krikščioniškos temos vartojimą teikiant politinę informaciją? Įvairiausios priesaikos Dievo vardu, žegnojimai ir panašiai.*

Inf. 5: *Man tai nepatinka... Kam vartot... Tegul laiko savyje. Jau geriau pasakytų kokią kitą žodį...*

R.: *Tai prastas būdas paveikti religingą rinkėją? Veidmainiškai atrodo?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *Ar pastebėjote politikų sveikinimus spaudoje? Kaip vertinate?*

Inf. 5: *Aš jų apskritai nevertinu, net neskaitau.*

R.: *O kokie yra gero politiko bruožai? Koks politikas turi būti?.*

Inf. 5: *Atrodytų... Kad tikrai būtų nuoširdus. Kad kalbėtų taip, kaip jisai tikrai padarys ir padarytų tai, ką sakė.*

R.: *Mhm.*

Inf. 5: *Ne taip, kaip dabar – sako viena, o daro kita.*

R.: *Kokia turi būti gera partija?*

Inf. 5: *Partija partija partija... Kokia čia mūsų partija...*

R.: *Bendrai tiesiog geros partijos bruožai kokie turėtų būti?*

Inf. 5: *Tai ką sako, tą padaro.*

R.: *O žmonės partijoje turi turėti kažkokių bruožų?*

Inf. 5: *Manau, nereikalinga tie bruožai. Bruožai yra savo, bet tai kai pasako ir padaro – tai čia didžiausias dalykas.*

R.: *Supratau. Ar balsuojate per rinkimus?*

Inf. 5: *Taip*

R.: *Kodėl reikia balsuoti?*

Inf. 5: *Kad išsirinktum savo merą ir visa kita. O balsuoju tik kad tėvai liepė... Šiaip neičiau balsuot. Suplėšyčiau.*

R.: *O kas lemia, už ką balsuojate per rinkimus?*

Inf. 5: *Ai... Giminių ir pažįstamų prisiklausai... Ir išsirenki sau vieną.*

R.: *Mhm... Kaip manote, kodėl Ceikinių apylinkės gyventojai per visus rinkimus balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo aktyvumu. Pagal vrk.lt duomenis.*

Inf. 5: *Nes gali nori išrinkti tą žmogų, kurie... Nežinau...*

R.: *Kur patinka?*

Inf. 5: *Taip. Ir, pavyzdžiui, kaimo žmonės yra aktyvesni nei miestiečiai. Jie (miestiečiai – aut. past.) pripratę sėdėti namie, o kaimiečiai, jie dirba ir gali pasivaikščioti (iki rinkimų apylinkės – aut. past.), ne kaip kiti...*

R.: *Kodėl minėtasis reiškinys ypač akivaizdus per Savivaldybių tarybų rinkimus? Kažkuriais metais aktyvumas didesnis net 30 procentų... Su kuo galėtumėt susiet šį reiškinį?*

Inf. 5: *Nežinau net...*

R.: *Nuo politikų agitavimo ar pačių žmonių labiau priklauso?*

Inf. 5: *Jo, kaime čia taip visada yra... Reikia balsuot – eisi ir balsuosi...*

R.: *Vieni kitus skatina?*

Inf. 5: *Taip. Skambina, rašo žinutes, eina per kaimynus ir sako: „Einam balsuot – privaloma“.*

R.: *Kviečiasi vieni kitus į draugiją?*

Inf. 5: *Jo.*

R.: *O tada, kai, pavyzdžiui kaimynas su kaimynu eina balsuot, eidami pasikalba politinėm temom?*

Inf. 5: *Tai žinoma, kaip jie (politikai – aut. past.) ką daro ir už ką balsuot.*

R.: *Kokia informacija daro didžiausią įtaką – už ką balsuosit: skleidžiama žiniasklaidos, skleidžiama politikų, skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos ar skleidžiama Jūsų aplinkoje esančių žmonių?*

Inf. 5: *Ir iš artimos, ir kai patys (politikai – aut. past.) skleidžia. Jų įsiklausai, tada šeima pasako ką nors apie kitus... Ir išsirenki tą, kurį tu nori.*

R.: *Kaip manote, kodėl tiek Ceikiniuose, tiek visame Ignalinos rajone nuo pat nepriklausomybės atkūrimo laikų rinkimuose laimi Valstiečių partija?*

Inf. 5: *Žaliųjų šitų, ane?*

R.: *Mhm.*

Inf. 5: *Todėl, kad jie pasako ir padaro. Ne taip, kaip kiti – pasakys, bet to nepadarys...*

R.: *Čia esminis dalykas?*

Inf. 5: *Taip.*

R.: *O kokiomis priemonėmis ši partija teikia informaciją apie savo veiklą rinkėjams?*

Inf. 5: *Ir lankstinukus, ir laikrašty rašo, ir atvyksta, ir kalba.*

R.: *O kaip vertinate teiginį, kad rinkėjai nuo nepriklausomybės atkūrimo laikų balsuoja už Valstiečių partiją, nes nuo sovietinių laikų yra pripratę prie vienos partijos valdymo?*

Inf. 5: *Man tai nepatinka. Kodėl nuo senovės vis turi būti prie to pačio. Dabar gi XXI amžius.*

R.: *Pačiai nepatinka, kad viena partija valdo ir niekas nesikeičia?*

Inf. 5: *Ne. Turi būt pasikeitimų. Turi būt gyvenime visokių pakaitalų... Ne kaip dabar.*

R.: *O ar Valstiečių partija skatina aktyvų piliečių dalyvavimą rinkimuose? Kąžką išskirtinio pastebėjote?*

Inf. 5: *Ne, kaip ir visi.*

R.: *Ką manote apie dabartinę vietos savivaldos valdžią?*

Inf. 5: *Aš apie juos nieko nemanau.*

R.: *Kitais reikalais užsiėmusi?*

Inf. 5: *Jo, man jie buvę nebuvo iš tiesų...*

R.: *Bet vistiek paliečia juk gyvenimą. O ką manote apie Lietuvos valdžią? Gerai ar blogai dirba?*

Inf. 5: *Kaip kada... Kaip jau sakiau – ką sako, to nepadaro.*

R.: *Ar pasitikite valdžia?*

Inf. 5: *Ne. Daug sako – nieko nedaro. Ir taip būna, kad žmonės pyksta... Kaip ir su šituo... Eurą įvedė... Žmonės iki šiol nepripranta.*

R.: *Šiaip nuomonės apie sovietinius laikus klausiu vyresnio amžiaus žmonių, bet gal esat girdėjusi kokių nors žmonių atsiliepimų? Buvo geriau ar blogiau?*

Inf. 5: *Nebūdavo kaip dabar... Nueini į parduotuvę su 50 eurų ir išeini su dviem daiktais, o anksčiau išsinešdavai visą krepšį.*

R.: *Bet nepaisant politinių įvykių... Ar mylite Lietuvą?*

Inf. 5: *Aišku, kad myliu.*

R.: *O kokią matote Lietuvos ateitį?*

Inf. 5: *Kad būsime dar ilgai ir laimingai.*

R.: *Dėkoju už pokalbį!*

6 informantas

Rūta: *Ar sutinkate dalyvauti Ceikinių apylinkės gyventojų informacinės elgsenos tyrime?*

Informantas 6: *Taip, sutinku.*

R.: *Ar sutinkate, kad pokalbis būtų įrašytas?*

Inf. 6: *Sutinku.*

R.: *Ar esate vyras, vyresnis nei 18 metų, bet ne vyresnis kaip 25-eri metai?*

Inf. 6: *Taip.*

R.: *Jūsų išsilavinimas.*

Inf. 6: *Profesinis.*

R.: *Jūsų padėtis darbo rinkoje.*

Inf. 6: *Dirbantis.*

R.: *Gerai... Dabar jau bus klausimai, susiję su informacija. Taigi, iš kur gaunate politinę informaciją?*

Inf. 6: *Internetas...*

R.: *Dar iš kur?*

Inf. 6: *Laikraščiai (mąsto). Viskas.*

R.: *Na, dar gi pamąstykit...*

Inf. 6: *O iš kur dar... Iš nieko daugiau.*

R.: *Iš kur politinę informaciją gauna Jūsų pažįstami Ceikinių apylinkės gyventojai?*

Inf. 6: *Irgi spauda, internetas...*

R.: *O vyresni?*

Inf. 6: *Vieni iš kitų.*

R.: *O jaunesni vieni iš kitų nelabai?*

Inf. 6: *Jau ne taip.*

R.: *Ar yra buvę situacijų, kuomet politinę informaciją gavote atsitiktinai, pavyzdžiui, žiūrėjote Jūsų mėgstamą pramoginę laidą, o per reklaminę pauzę pamatėte politinę reklamą? Yra tekę patirti?*

Inf. 6: *Turbūt yra tekę.*

R.: *Ir kaip dažniau gauni informacijos – tokios atsitiktinės, ar pats daugiau ieškai, domiesi?*

Inf. 6: *Dažniau ieškau pats.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš žiniasklaidos?*

Inf. 6: *Taip.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate skaitydamas spaudą?*

Inf. 6: *Kartais.*

R.: *Išvardinkite leidinius, kuriuos skaitydamas gaunate politinę informaciją.*

Inf. 6: *Oho... Čia net nežinau.*

R.: *Neskubėkit, pamąstykit...*

Inf. 6: *„Mūsų Ignalina“... Kas ten dar yra... „Nauja vaga“.*

R.: *O iš šalies laikraščių ką nors?*

Inf. 6: *Oi ne.*

R.: *Ceikinių pašto duomenimis, populiariausias leidinys Ceikinių seniūnijoje yra rajono laikraštis „Mūsų Ignalina“. Ką manot apie šį laikraštį?*

Inf. 6: *Pigus tikriausiai. Ir kas dar...*

R.: *O pati informacija?*

Inf. 6: *O informacija parašyta... Reikalinga... Kas ten būdinga žmogui. Svarbiausia informacija.*

R.: *Ir visom temom?*

Inf. 6: *Taip, apie viską.*

R.: *O trūkumų gal esi išvelgęs?*

Inf. 6: *Redaktorių klaidos.*

R.: *Pateikti klaidingi faktai?*

Inf. 6: *Faktai, datos.*

R.: *Aišku. O iš radijo sužinot apie politinius įvykius? Ne šiaip radiją klausot, bet ir gaunat politinių žinių...*

Inf. 6: *Gal kažkiek... Bet nesidomiu radijom.*

R.: *O jei retkarčiais klausotės, kokios tai būna radijo stotys?*

Inf. 6: *Retkarčiais M-1. Kas čia dar...*

R.: *Ir M-1 yra laida, kur galima išgirsti apie politinius įvykius?*

Inf. 6: *Ten „200 sekundžių informacijos“...*

R.: *Žinios, taip?*

Inf. 6: *Taip.*

R.: *Supratau. Ar politinę informaciją gaunate žiūrėdamas televiziją?*

Inf. 6: *Taip.*

R.: *Išvardinkite kanalus, kuriuose žiūrėdamas gaunate politinę informaciją.*

Inf. 6: *TV3, LNK žinios. Pagrindas.*

R.: *Per žinias gaunat informaciją?*

Inf. 6: *Jo. Jo, per žinias.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate naršydamas internete?*

Inf. 6: *Taip, tikrai taip.*

R.: *Ir kokios svetainės?*

Inf. 6: *15min.lt.*

R.: *Dar?*

Inf. 6: *Delfi. Kas dar... „Facebooke“ dar.*

R.: *Na taip, „Facebooke“ taip pat pilna politinės informacijos – tiek rinkėjų nuomonių, tiek politikų paskyrų.*

Inf. 6: *Nu jo.*

R.: *Ar yra tekę matyti politinių partijų tinklalapius?*

Inf. 6: *Nu ne, neteko, ne.*

R.: *Supratau. Kaip manote, ar žiniasklaida pateikia informaciją tokią, kokia jina ir yra – tai yra, ar pateikia objektyvią informaciją? Ar kažkas yra iškraipoma?*

Inf. 6: *Kažką gal turbūt iškraipo. Būtent, kas jiems palanku.*

R.: *Ar politikai daro įtaką žiniasklaidai?*

Inf. 6: *Turbūt kažkiek daro.*

R.: *Gal žinote pavyzdžių?*

Inf. 6: (Mąsto).

R.: *Ar ne?*

Inf. 6: *Nežinau. Su žiniasklaida aš nebendrauju.*

R.: *Ar esate pastebėjęs politinės cenzūros atvejų žiniasklaidoje? Ar apskritai cenzūra egzistuoja? Pavyzdžiui, žiniasklaidai kažkokia politinė partija uždraudžia paskleisti tam tikrus politinius įvykius.*

Inf. 6: *Turbūt egzistuoja.*

R.: *Kodėl taip manot?*

Inf. 6: *Nes būtent žinai kai kuriuos įvykius ir būna nuslepia juos.*

R.: *Čia mūsų rajone?*

Inf. 6: *Ne.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš pačių politikų?*

Inf. 6: *Tik tai prieš rinkimus.*

R.: *Na, bet gaunate...*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Mhm... Ir ar yra tekę bendrauti su politikais? Kokios tai buvo situacijos?*

Inf. 6: *Tekę... Nu, irgi prieš rinkimus. Ten...*

R.: *Tai ką jie daro prieš rinkimus?*

Inf. 6: *Agitavo ten jie... Tada prašė, kad už juos, tarkim, agituočiau.*

R.: 6: *Prašė Jūsų asmeniškai?*

Inf. 6: *Jo, liberalai.*

R.: *O kaip pačiam geriau – kai prašo asmeniškai balsuot, ar geriau, kai bendrai su visais gyventojais vyksta susirinkimai?*

Inf. 6: *Tai gal bendrai.*

R.: *Kodėl? Kodėl asmeniškai pokalbiai nepatinka?*

Inf. 6: *Kažkaip nelabai...*

R.: *Kažkokius jausmus kelia blogus?*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Kokius?*

Inf. 6: *Kažkaip tai... Negaliu pasakyti, kad tikrai to nebus, panašiai... Kažkaip suvaržytas jauties.*

R.: *Jums politikas žiūri į akis ir lyg ir nori, kad pažadėtųmėt? Taip būna?*

Inf. 6: *Nu. Ir į akis žiūri... Ir galvoji – meluot, nemeluot, meluot, nemeluot...*

R.: *Tai asmeniškai jau geriau politikai neateitų?*

Inf. 6: *Ne, geriau ne.*

R.: *Supratau. Ar yra tekę matyti specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių?*

Inf. 6: *Dabar galvoju... Gal tekę... O gal netekę...*

R.: *Na, pavyzdžiui, laikraščiai partijų specialūs.*

Inf. 6: *Ne, netekę.*

R.: *O leidinukai, lankstinukai?*

Inf. 6: *Jo jo... Lankstinukus – tekę...*

R.: *O plakatus pastebit?*

Inf. 6: *Ne, plakatų ne. Tik lankstinukus yra tekę. Daugiau ne.*

R.: *Kuris iš būdų susipažinti su politiku ar politine partija Jums labiausiai patinka – gyvi susitikimai, specialių politikų ar politinių partijų parengtų leidinių skaitymas ar susipažinimas su politikais per žiniasklaidą?*

Inf. 6: *Žiniasklaida gal.*

R.: *Kodėl?*

Inf. 6: *Nežinau. Kažkaip tai tada nereikia su juo (politiku, politikais – aut. past.) asmeniškai bendrauti ten. Nežinau.*

R.: *Ar politikų skleidžiama informacija yra objektyvi? Ar jie pateikia informaciją tokią, kokia jiniai yra?*

Inf. 6: *Turbūt ne.*

R.: *Na, o ką pagražina ar pabaisina?*

Inf. 6: *Būtent ką jiems reikia – pagražina, o ką reikia – pabaisina (juokiasi).*

R.: *Apie save – pagražina, apie kitus – pabaisina (juokiamės abu).*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš Vyriausiosios rinkimų komisijos? Ką turiu galvoje... Yra vrk.lt internetinė svetainė. Gal joje teko naršyti?*

Inf. 6: *Nea.*

R.: *Dar yra knygelės prieš rinkimus žmonėms išdalinamos...*

Inf. 6: *Tai knygelėm daugiausiai turbūt.*

R.: *Knygelę yra asmeniškai tekę gaut?*

Inf. 6: *Jo, tekę.*

R.: *O, pavyzdžiui, ateini balsuot... Ir ant sienų tie visi plakatai, partijų sąrašai... Galų gale, per Prezidento rinkimus teko matyti biografijas kandidatų į Prezidentus. Tai šituos skaitote ar neįdomu?*

Inf. 6: *Neįdomu (juokiasi).*

R.: *Tiesiog einat balsuot nesidairydamas ir viskas?*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Supratau. Ar Vyriausiosios rinkimų komisijos skleidžiama informacija yra objektyvi? Ar galima tokia informacija pasitikėt?*

Inf. 6: *Nu tikiuosi, kad galima. Visur ten visko būna.*

R.: *Ar politinę informaciją gaunate iš giminių, draugų, pažįstamų?*

Inf. 6: *Iš giminių... Tikrai ne. Giminių jau neįdomu net. Iš draugų – tam tikra.*

R.: *Kokia tam tikra?*

Inf. 6: *Čia... Kas Seime pagrindas įvyko. Nu retkarčiais kokie įstatymai, kokie būdingi man...*

R.: *Kas susiję su artima veikla?*

Inf. 6: *Nu jo... Darbas, veikla, laisvalaikis. Panašiai.*

R.: *Mhm, o tokia informacija giminių, draugų ir pažįstamų skleidžiama... Galima pasitikėt? Ji yra objektyvi?*

Inf. 6: *Gal nebent tik kai kurių.*

R.: *O tada ar apskritai egzistuoja objektyvi informacija?*

Inf. 6: *Nu tikiuosi turėtų egzistuoti...*

R.: *O kokios informacijos daugiau – objektyvios ar ne?*

Inf. 6: *Gal 50 ant 50.*

R.: *O! Tai daug. Gerai... O ar politinės informacijos Jūs gaunate užtektinai?*

Inf. 6: *Na, bent jau man, tai užtektinai. Nelabai ji ir įdomi (politika – aut. past.).*

R.: *Kodėl neįdomi?*

Inf. 6: *Na, nežinau. Tą patį dešimt kartų galima išgirst. Kad būtų kažkas naujo... Tą patį per tą patį.*

R.: *O ar svarbu, kad politinė informacija būtų kuo mažiau iškraipyta?*

Inf. 6: *Nu jo, svarbu.*

R.: *Gerai, dabar šiek tiek kita tema. Apie efektyvų ir neefektyvų pranešimą – kokį pranešimą Jūs laikote patraukliu, kokį laikote nepatraukliu.*

Inf. 6: *Mhm.*

R.: *Atsakydami galvokite tiek apie pranešimo pateikimą, tiek apie patį turinį. Taigi, kokie pranešimai traukia Jūsų dėmesį?*

Inf. 6: *Na, tarkim, kokie konfliktai vyksta... Ten... Barniai pačiam Seime. Viskas.*

R.: *Kad su veiksmu būtų?*

Inf. 6: *Jo, kad su veiksmu.*

R.: *O kaip tas pranešimas pateikiamas ar svarbu?*

Inf. 6: *Nu nelabai... Kažkiek svarbi... Kad sudomintų.*

R.: *O kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, labiausiai įsidėmi kaimo žmonės? Nu, pavyzdžiui, kad ir laida televizijoje... Kokia jinai turi būt, kad kaimo žmogus susidomėtų. Ar straipsnis laikrašty... Koks jis turėtų būt?*

Inf. 6: *Tai kad... Liestų pensijas... Finansinės (temos – aut. past.) – pagrindas. Nežinau... Įstatymai, tarkim, būtent nepalankūs seno amžiaus žmonėms...*

R.: *Bet kaime yra ir jaunimo...*

Inf. 6: *Kad jau kaime nelabai.*

R.: *Supratau. O į kokius politinius pranešimus Jūs nekreipiat dėmesio?*

Inf. 6: *Nekreipiu... Tarkim... Kelionės – kur išvyko, ką darė...*

R.: *Tai politikų laisvalaikis, komandiruotės?*

Inf. 6: *Jo, visiškai neįdomu.*

R.: *O į kokius politinius pranešimus, Jūsų nuomone, dėmesio nekreipia kaimo žmonės?*

Inf. 6: *Nu... Kokie neįdomūs... Kaimo žmogui visi įdomūs. Visi.*

R.: *Koks, Jūsų nuomone, yra efektyvus raštu pateiktas politinis pranešimas? Na, pavyzdžiui, pamatot straipsnį laikrašty... ir koks jisai turi būt, kaip pateiktas... Galų gale, pagalvokit ir apie iliustracijas, teksto dydžius ir pan. Ar kalba turi būt be klaidų...*

Inf. 6: *Aha, aiškiai ir be klaidų. Kas dar čia... Nuotrauka, kad būtų neklaidinanti – vieno nuotrauka, o kito biografija.*

R.: *O taip dar būna?*

Inf. 6: *Tai jo, sakė buvo.*

R.: *Į kokią politinį pranešimą, pateiktą raštu, dėmesio nekreiptumėt?*

Inf. 6: *Mažu šriftu... Su klaidom. Dar... Gal kažkas tai... Būtent, kas neliečia manęs. Būtent kažkas tokio.*

R.: *Turi būt Jums reikalinga informacija.*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *O koks turi būti per radiją pateiktas politinis pranešimas, kad labai įsidėmėtų? Na... Įsijungiate žinias ar pokalbių laidą per radiją... Ir kokia jinai turi būt? Per radiją juk girdit balsą... Ar svarbus balsas.*

Inf. 6: *Balsas nesvarbu... Kas ten gali būt svarbu... Svarbu, kad būtų teisinga ta informacija. O balsas ten, tonas, tai... Bent jau man – jokio skirtumo.*

R.: *Bet jei ar niurzgėtų, ar neaiškiai kalbėtų, tai iškart užkliūtų? Turbūt kai yra atrenkami geri laidų vedėjai, apie šiuos dalykus nepagalvojama?*

Inf. 6: *Nu tai taip. Bet jei iš kaimo kokio paimtų...*

R.: *Jei tarmiškai per radiją kalbėtų nepatiktų?*

Inf. 6: *Ne, iš karto išjungčiau.*

R.: *Kodėl? Taigi ir pats iš kaimo...*

Inf. 6: *Atsiklausau aš (juokiasi).*

R.: *Vietoj?*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Supratau. O dar gal kokį blogą bruožą pasakysit?*

Inf. 6: *Nu netvarkingai kalbantis.*

R.: *Ką vadinate netvarkingai?*

Inf. 6: *Nu švepluojantis koks...*

R.: *O per televiziją koks „politinis vaizdelis“ turi būt, kad Jus sudomintų? Tada gal jau ir išvaizda tampa svarbi?*

Inf. 6: *Jo, jau tada tampa svarbu, kaip atrodo.*

R.: *O kaip politikas turi atrodyt?*

Inf. 6: *Vistiek jau taip... Ten kostiume ir panašiai. Nu jau kad pavyzdį rodytų paprastam žmogui.*

R.: *Gerai... O koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus pranešimas? Pamatytumėt ir išjungtumėt...*

Inf. 6: *Kuris kalba ir žiūri visiškai... Į sieną kokią... Šneka, ir nežino, ką šneka... Nu net nežinau. Ir apsirengimas jei ten... Ateitų apiplyšęs koks... Nu tai jau...*

R.: *Mhm...*

Inf. 6: *Ne kažkaip...*

R.: *O koks, Jūsų nuomone, yra neefektyvus gyvai auditorijoje pateiktas politinis pranešimas? Kas svarbu?*

Inf. 6: *Tiesa. Nu kas svarbu ten... Kaip jisai elgiasi auditorijoje...*

R.: *Ir kaip turi elgtis, kad patiktų?*

Inf. 6: *Nu... Netrepsėt, nu... Baimės nebūtų prieš auditoriją ir panašiai.*

R.: *Kai „kratosi“ prieš auditoriją? Yra tekę matyt?*

Inf. 6: *Jo, tekę. (juokiasi). Arba koja trepsi iš karto... Taip...*

R.: *Nepasitikėjimą kelia?*

Inf. 6: *Jo, kažkaip tai toks vaizdas, kad jisai sako, bet kažkaip tai – netiesa.*

R.: *O kai dreba, irgi netiesa? Ar baisi tiesa (juokiasi)?*

Inf. 6: *Baisi tiesa... (juokiasi).*

R.: *Kartais politikos įvykiai primena teatrą. Ar tokius, teatro pavidalu pateiktus politinius įvykius įsidėmėte geriau?*

Inf. 6: *Tokie (taip pateikti politikos įvykiai – aut. past.) atrodo netikroviškai.*

R.: *O dėl įsidėmėjimo?*

Inf. 6: *Gal kai kurias detales ir atsimeni tada.*

R.: *Iškart „nurašote“, kad nesąmonė?*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Gal kuris nors politikas Jums asocijuojasi su teatro aktoriumi?*

Inf. 6: *Teatras teatras teatras...*

R.: *Nu kuris toj politikoj taip veikia, kad jau atrodo „čiut“ ne aktorius?*

Inf. 6: *Čia... Gražulis (juokiasi nesustodamas kurį laiką).*

R.: *Ir kaip vertinate šį politiką?*

Inf. 6: *Siaubingai! Siaubingai! Baisiau negali būt! (Abu juokiasi).*

R.: *Tokių metodų tapt matomu geriau nenaudot, anot Jūsų?*

Inf. 6: *Nu išsireiškimų tokių jau tikrai ne.*

R.: *Už Lietuvą, vyrai?*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Supratau... Dabar kitas klausimas... Kaip reaguojate į krikščioniškos temos vartojimą teikiant politinę informaciją? Kai politikai savo kalbose prisiekinėja Dievu, žegnojasi ir pan.*

Inf. 6: *Kaip tai nelabai... Politika turėtų atskirai būt ten...*

R.: *Tai čia prastas būdas patraukti religingą rinkėją?*

Inf. 6: *Jau prastas čia.*

R.: *Ar pastebėjote politikų sveikinimus spaudoje?*

Inf. 6: *Taip, pastebėjau.*

R.: *Ir kaip juos vertinate?*

Inf. 6: *Vienus teigiamai, kitus – neigiamai.*

R.: *Nuo ko tai priklauso, ar teigiamai, ar neigiamai?*

Inf. 6: *Nu, pavyzdžiui, jei su kokia kilnia proga, žinoma, tai visai ir nieko, bet jei tarkim šiaip kažkokia... Tai nelabai.*

R.: *O kuo gerai sveikinimai?*

Inf. 6: *Prisimena žmones kai kuriuos.*

R.: *Išvardinkite, Jūsų nuomone, pagrindinius gero politiko bruožus.*

Inf. 6: *Och... Dirbt kitiems žmonėms. Bent jau save prisiziūrėt, kaip jis atrodo, neapsileist. Jei įstatymus kuria, kad nebūtų būdingi tik jam. Kad už kitus kovotų. Kad prastas žmogus nebūtų nuošaly irgi.*

R.: *Mhm, o kokia partija turi būt, kad sakytumėt „čia mano partija“? Kokie bruožai?*

Inf. 6: *Jauna...*

R.: *Jauni žmonės kad būtų?*

Inf. 6: *Jo, jauni. Žinotų, ko būtent reikia. Kas... Ką čia dar...*

R.: *Kas dar?*

Inf. 6: *Išsilavinę bent jau... Tada tada... Neįsivėlę į kriminalus. Kad biografija gan gera būtų – nekriminalinė visokia.*

R.: *O ar balsuojate per rinkimus?*

Inf. 6: *Taip.*

R.: *Kas lemia, ar balsuojate per rinkimus?*

Inf. 6: *Nu, paprasčiausiai pareiga.*

R.: *Mhm... Kokie veiksniai lemia, už ką balsuojate per rinkimus?*

Inf. 6: *Na tai, kaip informaciją pateikia – būtent, kokia būdinga man informacija.*

R.: *Kaip manote, kodėl Ceikinių apylinkės gyventojai per visus rinkimus balsuoja aktyviau palyginti su bendru Lietuvos balsavimo aktyvumu? Čia pagal vrk.lt internetinę svetainę.*

Inf. 6: *Jie gal įsitikinę, kad jeigu jie nebalsuos, tai jų balsus panaudos kiti.*

R.: *O kodėl minėtasis reiškinys ypač akivaizdus per Savivaldybių tarybų rinkimus?*

Inf. 6: *Vienas kitą pažįsta, ragina vieni kitus balsuot.*

R.: *O iš partijų būna raginimų?*

Inf. 6: *Ir iš partijų yra raginimai. Gal partijų raginimai labiau įtikina.*

R.: *Kokia informacija daro didžiausią įtaką Jūsų politiniam apsisprendimui: skleidžiama žiniasklaidos, skleidžiama politikų, skleidžiama Vyriausiosios rinkimų komisijos ar skleidžiama Jūsų aplinkoje esančių žmonių?*

Inf. 6: *Tai gal kai pavartai rinkimų knygelę ir maždaug sužinai...*

R.: *Apie kiekvieną?*

Inf. 6: *Jo, apie kiekvieną. Ir būna geriausia.*

R.: *Kaip manote, kodėl tiek Ceikiniuose, tiek visame Ignalinos rajone nuo pat nepriklausomybės atkūrimo laikų rinkimuose laimi valstiečių partija?*

Inf. 6: *Gal jie pasitikėjimą jie pelnė. Ir gal... Na... Valdžia dirba... Kaimui geriau.*

R.: *Valdžia gerai dirba kaimui?*

Inf. 6: *Na, agituoja jie valstiečiai stipriau.*

R.: *Palygint su kitom partijom?*

Inf. 6: *Jo.*

R.: *Ir kuo pasireiškia ta stipresnė agitacija? Iš kur žinote, kad stipriau?*

Inf. 6: *Važinėja pas žmones.*

R.: *Asmeniškai?*

Inf. 6: *Jo, asmeniškai.*

R.: *Bet sakėte, kad neveikia šitas asmeninis agitavimas Jūsų. O kitus kaimo žmones veikia?*

Inf. 6: *Kitiems veikia turbūt.*

R.: *Kokiomis priemonėmis ši partija teikia informaciją apie savo veiklą rinkėjams? Tai aišku pasakėt, kad važinėja asmeniškai... Kaip dar?*

Inf. 6: *Internete... Atrodo, ignalina.lt. Dar laikraščiuose rajono kartais būna.*

R.: *O lankstinukas?*

Inf. 6: *Ai, ne šitos partijos buvo.*

R.: *Kaip vertinate teiginį, kad rinkėjai nuo nepriklausomybės atkūrimo laikų balsuoja už Valstiečių partiją, nes nuo sovietinių laikų yra pripratę prie vienos partijos valdymo?*

Inf. 6: *Gal jie (rinkėjai – aut. past.) įsitikinę, kad šitie jau valdė, valdo ir niekas jiems neatsitiko, o kiti ateis, pradės valdyt, kaimą ten žlugdyt, žmones sužlugdyt. Ir paprasčiausiai bijo...*

R.: *Bijo permainų?*

Inf. 6: *Bijo permainų.*

R.: *Ką manote apie dabartinę vietos savivaldos valdžią? Gerai, blogai?*

Inf. 6: *Gal ir gerai.*

R.: *Kodėl?*

Inf. 6: *Labai nesidomiu, bet... Na, gal ir gerai. Kažkaip nieko neigiamo nesigirdėjo.*

R.: *O teigiamo irgi nesigirdėjo?*

Inf. 6: *Gal kažkas ir girdėjosi... Kad Ignaliną nori padaryt šituo...*

R.: *Kurortu?*

Inf. 6: *Jo, kurortu. Gal kažką gero padarys... Tikiuosi...*

R.: *O ką manote apie Lietuvos valdžią?*

Inf. 6: *Gal galėtų kai kuriuos dalykus patobulint...*

R.: *Pavyzdžiui...*

Inf. 6: *Kai kurie netobuli. Koks čia įstatymas... Galvoja, kad teisės nuo 21-erių metų tiktai... Aš galvoju, kad tikrai nesąmonė.*

R.: *Kodėl?*

Inf. 6: *Na... Paprasčiausiai žmogus ir 21-erių ir 25-erių – tas pats. Kuris mąstys... Tai jie ir 18-os mąsto, o kurie nemąsto, tai ir 25-erių vienodai.*

R.: *Na, kadangi esat jaunas, apie sovietinius laikus neklausiu. Nebent norit kokiomis nuogirdomis pasidalint?*

Inf. 6: *Na, kai kurie sako – sovietiniais laikais geriau buvo.*

R.: *Kaimo žmonės taip kalba?*

Inf. 6: *Jo... Kaimuose pagrindas – geriau buvo, miestuose – blogai buvo. Man atrodo, kad dabar geriau.*

R.: *O ar mylite Lietuvą?*

Inf. 6: *Taip.*

R.: *Kokią matote Lietuvos ateitį?*

Inf. 6: *Na, tikiuosi gerą. Nekriminalinę. Tikiuosi išgarsės kuo nors.*

R.: *Kuo, pavyzdžiui?*

Inf. 6: *Sportu... Gerais darbais paprasčiausiai.*

R.: *Gal dar ką norite pridurti?*

Inf. 6: *Visur gerai, bet Lietuvoj geriau!*

R.: *Ačiū už pokalbį!*

Inf. 6: *Prašom.*

6 priedas. Ignalinos rajono laikraščio „Mūsų Ignalina“ redaktoriaus komentaras

Magistro darbas

Gautieji x

Jonas Baltakis

Pridėti prie draugų r...

Rodyti išsamią informaciją

Rūta M <ruta.mudinaite@gmail.com>

12:02 (prieš 3 dienas)

skirta Jonas

Gerbiamas Redaktoriau,

Mykolo Romerio universitete rašau magistro darbą tema LIETUVOS KAIMO GYVENTOJŲ INFORMACINĖS ELGSENOS YPATYBĖS: CEIKINIŲ APYLINKĖS ATVEJIS.

Vienas iš aptariamų klausimų - informacijos objektyvumas. Galbūt galėtumėte parašyti komentarą, kaip laikraštyje MŪSŲ IGNALINA pavyksta išlaikyti skleidžiamos informacijos objektyvumą, atsižvelgiant į tai, kad esate valdančiosios partijos - Valstiečių - narys. Dėkoju.

Su pagarba,
Rūta Mudinaitė

Jonas Baltakis

18:44 (prieš 1 valandą)

skirta man

Labai, atsiprašau, kad užtrukau su atsakymu, labai laiko neturėjau.

Tiesą sakant, nežinau, ką čia protingo ir pasakyt. Tiesiog aš nepainioju dviejų dalykų - partiškumo ir žurnalistinio darbo. Nors konkurentai iš "Naujos vagos", visada pabrėžiantys, kad jie "jokiems politiniams vėjams nesilanksto", man nuolat replikuoja, jog "Mūsų Ignalina" esą partinis, "valstiečių" laikraštis, tačiau padarykit patys tokį eksperimentą ir suprasit, kas yra kas: paimkit abu laikraščius už kažkokį laiką (bent tris mėnesius) ir pažiūrėkit, kuriame jų - "opoziciniame" ar "partiniame" - išspausdinta daugiau kritinių straipsnių apie rajono valdžią. Jeigu yra problema ir reikalas, kritikuoju visus, neskirstydami, kas kokiai partijai priklauso. Todėl daugybę kartų "prie kryžiaus kalėme" savivaldybės įmones Butų ūkį, šilumos tinklus, vandentiekį ir atskiras personas, LVŽS narius. Aš visada pusiau juokais, pusiau rimtai sakau, kad "valstietis" aš rajono taryboje ar partiniame susirinkime, o redakcijoje - aš žurnalistas. Be to, kiti redakcijos žurnalistai visi priklausė kitoms partijoms: Kęstutis Žemaitis buvo liberalas, a.a. Mamertas Krapiuskas - socialdemokratas, Lina Raginytė nėra kokios nors partijos narė, bet simpatizuoja ne "Valstiečiams".

Man ne kartą buvo sakoma ar puolamas partiniuose susirinkimuose dėl spausdinamų kritinių straipsnių apie savus, viešai susirinkimuose "taškiausi" su buvusiu Ceikinių seniūnu J. Velička ir jį palaikančiais.

Mane dėl to, kad esu partinis, nuolat puola Žurnalistų sąjungos pirmininkas Radzevičius, redakcija dvejus metus dėl to negauna paramos ir Spaudos, radijo ir televizijos fondo, kur teikiame projektus. Nauja vaga už daug prastesnius projektus, tarkim, perai gavo 15000 Lt, šiemet - 3000 Eur. Tačiau tarybos nario statusas man reikalingas, kad svariiau padėčiau žmonėms, kurių labai daug kreipiasi į redakciją ir mane asmeniškai. Jeigu yra problema, kolį viršininką mušu dviem lazdom - tarybos nario mandatu ir kaip žurnalistas. Dažnai tai padeda. Būna ir kompromisų, kai koks valdininkas man tiesiai pasako: gerai, išspręsiu aš tą žmogaus problemą, tik laikraštį nerašyk. O kad patekt į tarybą, reikia būt kokios nors partijos nariu. Žodžiu, jokių čia didelių objektyvumo paslapčių nėra.

Be to (čia ne spaudai) esu bjaurus skorpionas - kuo mane kas nors labiau puola, tuo jaučiu malonumą gelt atgal.

Tai tiek. Įtariu, kad kažin ar ką panaudosit iš šitos mano pliurpalynės.

Red.

Jonas Baltakis

Pridėti prie draugų r...

Rodyti išsamią informaciją

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

2015-12-14

Vilnius

Aš, Mykolo Romerio universiteto (toliau – Universitetas), Verslo ir medijų mokyklos Viešųjų ryšių vadybos studijų programos studentė Rūta Mudinaitė patvirtinu, kad magistro baigiamasis darbas „Lietuvos kaimo gyventojų informacinės elgsenos ypatybės: Ceikinių apylinkės atvejis“:

1. Yra atliktas savarankiškai ir sąžiningai;
2. Nebuvo pristatytas ir gintas kitoje mokslo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje;
3. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais.

Man žinoma, kad už sąžiningos konkurencijos principo pažeidimą – plagijavimą – studentas gali būti šalinamas iš Universiteto kaip už akademinės etikos pažeidimą.

(parašas)

Rūta Mudinaitė
(vardas, pavardė)